@publictabrizuniversity @pr.tabrizu public-relation@tabrizu.ac.ir

مأموریت سلاطین فاسد، ممانعت از اتحاد مسلمانان است.

سال جهش تولید ۱۳۹۹

دانشگاه تبریز

منْ کُنُوزِ الْجَنّه الْبرُّ وَ إخْفاءُ الْعَمَلِ وَ الصَّبْرُ عَلَی الرَّزایا وَ کِتْمانُ الْمَصائِبِ.

از گنجهای بهشت؛ نیکی کردن و پنهان نمودن کار [نیک] و صبر بر مصیبتها و نهان کردن گرفتاریها (یعنی عدم شکایت از آنها) است.

خبرنامه داخلی / سال دوم /شماره بیستم و یکم ● هفته چهارم خرداد ماه ۹۹

کرونا و نظام بین‌الملل

- دانشگاه تبریز همچنان در جمع برترین دانشگاه‌های آسیا
- رشد کمی و کیفی مقالات اعضای هیئت علمی دانشگاه تبریز
- آغاز طرح گرنت فناوری در آذربایجان شرقی
- رونمایی از سامانه ویدئوکنفرانس دانشگاه تبریز
- راه اندازی سرور محاسباتی برای پردازش تصاویر راداری ویدئوکنفرانس دانشگاه تبریز
- نگاهی به بیماری‌های همه گیر در دوره قاجار

کنفرانس علمی واکاوی زمینه‌ها و دلائل نفوذ رژیم صهیونیستی در حوزه قفقاز برگزار شد

کنفرانس علمی "واکاوی زمینه ها و دلائل نفوذ رژیم صهیونیستی در قفقاز با تاکید بر جمهوری ارمنستان" به همت موسسه تحقیقاتی قفقاز، آناتولی و آسیای میانه دانشگاه تبریز در تبریز برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، دکتر احمد فرشبافیان رئیس موسسه مطالعاتی و تحقیقاتی قفقاز، آناتولی و آسیای میانه دانشگاه تبریز در این ارتباط با بیان اینکه در این کنفرانس علمی شرکت کنندگان زوایای حضور و نفوذ رژیم صهیونیستی در منطقه و به ویژه کشور جمهوری ارمنستان را مورد تحلیل و بررسی قرار دادند، گفت: این کنفرانس علمی به کوشش این موسسه و با حضور جمعی از اساتید و کارشناسان مسائل حوزه قفقاز در تبریز برگزار شد.

وی در ادامه با تاکید بر اینکه با گذشت بیش از ۴۰ سال از عمر جمهوری اسلامی ایران و فشرده شدن گلوی رژیم صهیونستی توسط محور مقاومت و البته حضور مقتدرانه ما در کنار مرزهای رژیم صهیونستی، جای تعجب نیست که این رژیم منحوس با ما دشمنی کند، یادآور شد: البته تعجب ما از رفتار مسئولان ارمنستان است که با وجود حقایقی آشکار و با فهم اینکه رهبری نظام فرمودند اسرائیل ۲۵ سال آینده را نخواهد دید در حال تصمیم گیری برای ایجاد سفارت در سرزمین های اشغالی هستند.

بر پایه همین گزارش؛ دکتر ولی دین پرست، مدیر گروه تاریخ دانشگاه تبریز، دکتر حبیب آقاجانی یکی دیگر از اساتید دانشگاه تبریز و حبیب آقاجانی کارشناس ارشد مسائل حوزه قفقاز از جمله دیگر سخنرانان این نشست تخصصی بودند که به تشریح عوامل رویکرد دولت ارمنستان به رژیم صهیونیستی و بالعکس آن، آگاه سازی توده های مردم در خصوص تحولات منطقه ای و اهداف پلید رژیم صهیونیستی، توجه به تمدن اسلامی در مواجه با تمدن غربی و ... پرداختند.

یادآور می شود: کنفرانس علمی "واکاوی زمینه ها و دلائل نفوذ رژیم صهیونیستی در قفقاز با تاکید بر جمهوری ارمنستان" به کوشش موسسه تحقیقاتی قفقاز، آناتولی و آسیای میانه دانشگاه تبریز و با حضور جمعی از اساتید، نخبگان دانشگاهی و کارشناسان مسائل حوزه قفقاز در تبریز برگزار شد.

دانشگاه تبریز همچنان در جمع برترین دانشگاه های آسیا

بر اساس رتبه بندی سال ۲۰۲۰ پایگاه علمی تایمز، دانشگاه تبریز همچنان در جمع برترین دانشگاه های آسیا است.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، بر اساس رتبه‌بندی سال ۲۰۲۰ پایگاه علمی تایمز، دانشگاه تبریز با کسب رتبه ۱۶۳ همچنان در جمع برترین دانشگاه های آسیا قرار گرفته است.

در این رتبه بندی تعداد ۴۰ دانشگاه از ایران حضور دارد که ۵ دانشگاه کشور در میان ۱۰۰ دانشگاه برتر آسیا قرار گرفته اند که دانشگاه‌های صنعتی نوشیروانی بابل، دانشگاه صنعتی شریف و دانشگاه صنعتی امیرکبیر با رتبه های ۴۸، ۷۵ و ۸۳ به ترتیب رتبه های اول تا سوم ایران را از آن خود کرده اند.

یادآور می شود: رتبه بندی آسیایی تایمز در سال ۲۰۲۰، تعداد ۴۸۹ دانشگاه را از ۳۰ کشور با توجه به ۱۳ شاخص در قالب ۵ معیار آموزش (۲۵)، پژوهش (۳۰)، استنادات (۳۰)، درآمد صنعتی (۷.۵) و وجهه بین المللی (۷.۵) مورد ارزیابی قرار داده که در این رتبه بندی دانشگاه Tsinghua University و دانشگاه Peking University از کشور چین رتبه‌های اول و دوم را در بین دانشگاه های آسیایی به خود اختصاص داده اند.

پایگاه رتبه بندی تایمز یکی از معتبرترین نظام‌های رتبه بندی در سطح بین‌المللی است که در ۲۰۱۳ میلادی برای اولین بار رتبه بندی دانشگاه‌های آسیایی را در کنار رتبه بندی های بین المللی خود قرار داده است.

بر پایه همین گزارش: دانشگاه تبریز در سال ۱۳۲۶ با تاسیس دو دانشکده ادبیات و پزشکی فعالیت خود را آغاز نمود و در حال حاضر با داشتن بیش از ۲۰ دانشکده، چندین پژوهشکده و گروه پژوهشی، قطب علمی، ۸۰۰ نفر عضو هیات علمی و بیش از ۲۰ هزار نفر دانشجو و ... یکی از دانشگاه های بین المللی، سطح یک و برتر کشور است.

براساس آمار مستخرج از پایگاه استنادی WOS:

رشد کمی و کیفی مقالات اعضای هیئت علمی دانشگاه تبریز

بر اساس آمار مستخرج از پایگاه استنادی WOS مقالات اعضای هیئت علمی دانشگاه تبریز از نظر کمی و کیفی رشد قابل توجهی یافته اند.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز دکتر سهیل عابر مدیر امور پژوهشی دانشگاه تبریز ضمن اشاره به افزایش تعداد مقالات با ارجاع بالای دانشگاه تبریز از ۱۱ مورد در سال ۲۰۱۸ به ۲۹ مورد در سال ۲۰۱۹ افزود: بر اساس همین آمار تعداد مقالات داغ دانشگاه تبریز از یک مورد در سال ۲۰۱۸ به هفت مورد در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است که حاکی از رشد معنی دار کیفیت مقالات ارائه شده از سوی اعضاء هیات علمی دانشگاه تبریز است.

دکتر عابر ضمن اعلام افزایش تعداد اسناد علمی دانشگاه تبریز افزود در پایش اسناد علمی که در بازه زمانی ۲۰۱۵ لغایت ۲۰۱۹ بین هفت دانشگاه برتر ایران در پایگاه اطلاعاتی WOS صورت گرفته است، تعداد اسناد علمی دانشگاه تبریز از ۱۳۵۳ فقره در سال ۲۰۱۸ با ۳۳۷ مورد افزایش به ۱۶۹۰ فقره در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است که رشد کمی خوبی را نشان می-دهد.مدیر امور پژوهشی دانشگاه تبریز با اشاره به رشد کیفی مقالات اساتید دانشگاه تبریز افزود برابر آمار مستخرج از پایگاه استنادی WOS که در بازه زمانی ۲۰۱۵ لغایت ۲۰۱۸ بین هفت دانشگاه برتر ایران در پایگاه اطلاعاتی WOS صورت گرفته است، تعداد مقالات Q1 دانشگاه تبریز از ۳۸۲ فقره در سال ۲۰۱۷ به ۴۹۳ فقره در سال ۲۰۱۸ رسیده است که حاکی از رشد کیفی مقالات است.

دکتر عابر با اشاره به زمینه تحقیقات و فعالیتهای پژوهشی محققان دانشگاه تبریز افزود: در پایش تطبیقی دیگری که در زمینه نوع تحقیقات پژوهشی در بین هفت دانشگاه برتر ایران صورت گرفته است، مشخص گردید شاخه های علوم فیزیکی، مهندسی و تکنولوژی و علوم زیستی به ترتیب ۶۵۴۴ مورد (۳۹ درصد)، ۶۱۷۵ مورد (۳۷ درصد) و ۳۲۱۸ مورد (۱۹ درصد) از کل اسناد علمی دانشگاه تبریز را به خود اختصاص داده اند.

مدیر امور پژوهشی دانشگاه تبریز اعلام افزایش کمی و کیفی مقالات مشترک دانشگاه تبریز با سایر دانشگاهها و موسسات بین المللی خارج از کشور در پایگاه استنادی Scopus افزود: یکی از شاخص های عمده ارزیابی جایگاه علمی دانشگاهها در رتبه بندیهای داخلی و بین المللی پایگاه Scopus است، نشان میدهد تعداد مقالات مشترک دانشگاه تبریز از رقم ۸۱۹ مورد در سال ۲۰۱۸ به رقم ۱۱۸۱ مورد در سال ۲۰۱۹ (۳۶۲ مورد افزایش) رسیده است. در این بخش نیز دانشگاه تبریز از رشد نسبی تقریباً ثابتی در بازه زمانی پنج سال گذشته برخوردار بوده است.

یادداشت

محسن بابازاده

میاسای ز آموختن یک زمان

از آن ساعت که رب جلیل، بنای خواندن و نوشتن را برای ابوالبشر تقدیر نمود، آموختن و آموزش هیچ گاه تعطیل نشده است. بحران های بزرگ، جنگها، بیماری ها و ... هرگز آموختن را به تعطیلی نکشانده است. لیکن هر بار به شکلی بت عیار در آمد.

وقوع بحران کرونا در جهان، باعث گردید ظرفیت های نامکشوف نظام آموزشی ما رخ نماید و روش های قدیمی و البته در عین حال اصیل، جای خود را به ابزاری جدید بدهد، در این مدت زمان بالنسبه دشوار که از شیوع این بیماری گذشته است، دانشگاه ها با ظرفیت های جدیدی وارد عرصه شده و آموزش را در قالب های نوتری عرضه نمودند. در این مدت کوتاه چه بسا که نگاه های سنتی دستخوش تغییر شده و نیازهای اساسی سیستم های آموزش به ابزار آینده احساس شد و به راستی آیا لازم است نحوه مدیریت دانشگاه ها در اموری همانند خوابگاه گردانی، تغذیه و کلاس داری و ... همیشه بر همین پاشنه موجود بچرخد؟ و نمی توان در این موارد به نگرش های جدیدی رسید؟ کرونا آمد و نگاه هایمان را شست ... هرچند تلخ؛ اما آینده پژوهی ما را دستخوش تغییر نمود. باشد که مدیران ارشد وزارت خانه ما دست بکار شوند و کمیته ای برای آینده پژوهی در زمینه های آموزشی و دانشجویی تشکیل دهند تا شاید این بار ما به استقبال آینده و تحولات برویم بدان امید که تحولات ما را زمین گیر نکند. کرونا یک فرصت است.

قدردانی از اساتید و کارشناسان نمونه به مناسبت گرامیداشت روز معلم در دانشگاه تبریز

به مناسبت بزرگداشت روز معلم و تقدیر از مقام ارزشمند استاتید، از ۳۳ استاد، مدرس و کارشناس نمونه، قدردانی شد.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، در همین راستا از ۲۶ عضو هیات علمی و ۷ کارشناس نمونه آزمایشگاه دانشگاه تبریز قدردانی شده است.

همین گزارش حاکی است؛ دانشگاه تبریز در سال ۱۳۲۶ با تاسیس دو دانشکده ادبیات و پزشکی فعالیت خود را آغاز نمود و در حال حاضر با داشتن بیش از ۲۰ دانشکده، چندین پژوهشکده و گروه پژوهشی، قطب علمی، ۸۰۰ نفر عضو هیات علمی و بیش از ۲۰ هزار نفر دانشجو و ... یکی از دانشگاه های بین المللی، سطح یک و برتر کشور است.

یادآور می شود؛ روز ۱۲ اردیبهشت در تقویم جمهوری اسلامی ایران، روز معلم نامگذاری شده است. پس از پیروزی انقلاب‌اسلامی و شهادت استاد مرتضی مطهری در روز ۱۲ اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۸ توسط گروه فرقان، این روز به عنوان روز معلم نامگذاری شده است.

اساتید نمونه سال ۱۳۹۹:

خانم دکتر فیروزه عامری، دکتر سعید علیزاده، دکتر ناصر صنوبر، خانم دکتر شیرین یزدانی ، دکتر داود مختاری، دکتر سید حسین ملکوتی، دکتر ذوالفقار رجبی، دکتر داریوش نجارزاده، دکتر محمود زارعی، دکتر تورج هاشمی نصرت آباد، دکتر رضا صفر علیزاده، دکتر فرید وکیلی تهامی، دکتر اختای جهانبخش، دکتر غلامعلی مقدم، دکتر کاظم قاسمی گلعذانی، دکتر موسی صابر، دکترسید هادی اقدسی علمداری ، دکتر مسعود حسین زاده اصل، خانم دکتر مریم طهماسب پور، دکتر کاظم علیرضالو، دکتر حسن امامی، دکتر سید فرامرز رنجبر، خانم دکتر زینب خانجانی، دکتر رضا رنج پور، دکتر اسماعیل بابایی، دکتر علی ابراهیم پور

کارشناسان نمونه آزمایشگاهی سال ۱۳۹۹:

دکتر مهدی عباسی، مریم آزادی مرند، مهندس امیر اصغریان مرزآباد، مهندس حسین هاتف ، مهندس عیسی مرادی، مهندس محمد بهرامی، مهندس محسن حیدری

کمیته مدیریت بحران کرونا دانشگاه تبریز با موضوع بررسی امور آموزشی دانشگاه در دوران کرونا تشکیل جلسه داد

جلسه کمیته مدیریت بحران کرونا دانشگاه تبریز با حضور رئیس دانشگاه، اعضای هیئت رئیسه و برخی از مدیران این دانشگاه تشکیل گردید.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز دکتر میررضا مجیدی رئیس دانشگاه در ابتدای این جلسه ضمن تاکید بر اولویت سلامتی دانشگاهیان در دوران کرونا گفت: سلامتی دانشگاهیان بایستی در برنامه ریزی ها مد نظر قرار گیرد وبر اساس دستور العمل های ابلاغی وزارت بهداشت، وزارت عتف و ستاد ملی کرونا تمهیدات لازم فراهم گردد.

وی با اشاره به لزوم برنامه ریزی و تدوین چهارچوب کلی در خصوص نحوه حضور دانشجویان دکتری در دانشگاه، برگزاری کلاسهای عملی و امتحانات گفت: ضروریست همه واحدهای دانشگاه با اولویت سلامتی دانشگاهیان برنامه ریزی های لازم را در این زمینه ها انجام داده و آمادگی لازم برای انجام امور بر اساس شرایط مقتضی راداشته باشند.

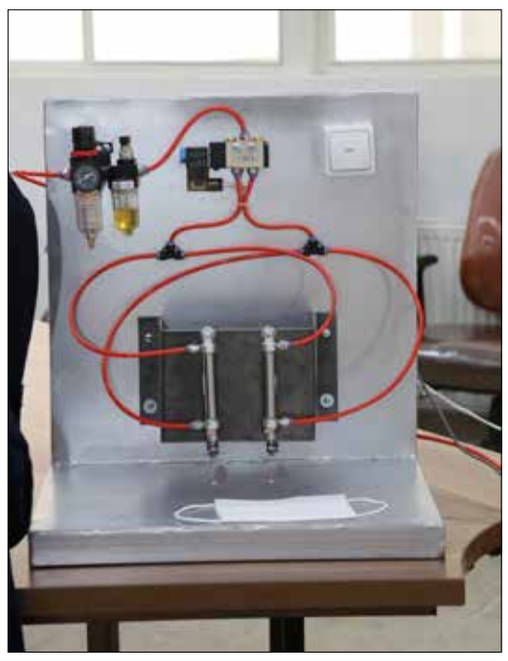
در ادامه جلسه معاونین و مدیران دانشگاه نکات لازم در خصوص نحوه حضور دانشجویان دکتری ورودی سال ۱۳۹۶ و ماقبل که در مرحله انجام رساله میباشند بیان نمودند و فلوچارت نهایی نحوه حضور دانشجویان دکتری تصویب گردید و مقررشد جهت اجراء به دانشکده ها و دانشجویان اطلاع رسانی گردد.

نحوه برگزاری کلاسهای عملی دانشگاه، برنامه ریزی لازم درخصوص برگزاری امتحانات بصورت الکترونیکی یا حضوری، لزوم آمادهسازی و انجام تعمیرات لازم درخوابگاهها، غذاخوریها، اماکن ورزشی و دانشکده ها در ایام تعطیلی دانشگاه از دیگر موارد مطروحه در این جلسه بود.

شایان ذکر است از زمان شیوع کرونا کمیته سلامت دانشگاه جلسات مستمر با حضور اعضای هیئت رئیسه و مدیران تشکیل داده و تصمیمات لازم در خصوص نحوه انجام فعالیتهای آموزشی و اداری بر اساس دستورالعمل های وزارت بهداشت و ستاد ملی کرونا اتخاذ و ابلاغ نموده است.

با حضور استاندار آذربایجانشرقی صورت گرفت:

برگزاری نمایشگاه دستاوردهای مرکز رشد و نوآوری دانشگاه تبریز در مقابله با شیوع ویروس کرونا

نمایشگاه دستاوردهای مرکز رشد و نوآوری دانشگاه تبریز در مقابله با شیوع ویروس کرونا با حضور استاندار آذربایجانشرقی،رئیس دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، جمعی از معاونان و مدیران دانشگاه تبریز و اصحاب رسانه استان برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، در آئین افتتاح این نمایشگاه، مسئولین شرکت ها و مخترعین گزارش اجمالی درخصوص نحوه عملکرد و کارآئی دستگاه های ابداعی، توانمندی ها و پتانسیل شرکت های دانش بنیان در عرصه مقابله با شیوع کرونا ارائه نمودند.

دکتر پورمحمدی، استاندار آذربایجان شرقی ضمن ابراز خرسندی از عملکرد دانشگاه ها و مراکز نوآوری در عرصه های مختلف به ویژه در زمینه مقابله با شیوع کرونا گفت: سرمایه گذاری هایی که در سال های گذشته در عرصه ایجاد شرکت های دانش بنیان و مراکز رشد صورت گرفته خوشبختانه امروز در حال ثمردهی به جامعه هستند.

استاندار آذربایجانشرقی ضمن تاکید بر آمادگی برای تامین مواد اولیه و منابع مالی شرکت های دانش بنیان در عرصه مقابله با کرونا از محل اعتبارات استانی افزود: با توجه به نیاز کشور و استان به محصولات مختلف مقابله با کرونا، آماده تامین مواد اولیه و منابع مالی برای تولید انبوه این اختراعات هستیم.

دکتر پورمحمدی با اشاره به اینکه برخی از این ابداعات برای اولین بار در سطح کشور صورت گرفته است، افزود: برای معرفی این محصولات به معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری جهت تولید و استفاده در سطح ملی آمادگی داریم و بزودی از طریق کمیته علمی

ستاد استانی مبارزه با کرونا پیگیر امور خواهیم شد.

دکتر علی پورزیاد، رئیس مرکز رشد و فناوری دانشگاه با اشاره به عرضه ۲۱ محصول دانش بنیان توسط ۱۰ شرکت در این نمایشگاه خاطرنشان کرد: تعداد ۵ محصول با اخذ مجوزهای مورد نیاز به مرحله تولید انبوه رسیده اند و مابقی محصولات برای تولید انبوه در مرحله اخذ مجوزهای لازم هستند.

پورزیاد با اشاره به کیفیت مطلوب و رقابت پذیری این محصولات با نمونه های مشابه گفت: اکثر این محصولات در عین حال که قابل رقابت با نمونه های خارجی هستند از نظر قیمت بسیار ارزانتر و مقرون به صرفه تر هستند و این امر علاوه بربهبود وضعیت اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاه ها و مراکز علمی موجب صرفه جوئی ارزی و اقتصادی

می شود.

شایان ذکر است؛ دستگاه ضدعفونی کننده به روش مه پاشی (ULV)، نرم افزار آزمایشگاه مجازی، پد الکترونیکی مخصوص آموزش مجازی، کیت اختصاصی تشخیص کرونا با تکنولوژی QRT- PCR، تهیه محلولهای ضدعفونی دست و سطوح با انواع متد و برپایه های نانو و بدون الکل، لباس کارایزوله ضد ویروس کرونا با ساختار پلاستیکی، دستگاه تصفیه هوا از مهمترین محصولات عرضه شده در این نمایشگاه هستند.

همین گزارش می افزاید: در حاشیه این نمایشگاه، سایر فعالیت های دانشگاه تبریز در حوزه مقابله با کرونا از جمله کتابی "کرونا: بینش های اجتماعی- فرهنگی و روانشناختی"، چند طرح پژوهشی مهم در رشته های مختلف علوم زیستی، علوم اجتماعی و روانشناسی، جغرافیا و علوم ورزشی در زمینه کرونا در معرض دید بازدیدکنندگان قرار گرفته است.

یادآور می شود؛ در پایان مراسم افتتاح از دو نفر از اساتید دانشگاه تبریز دکتر علی پور زیاد، رئیس مرکز رشد و نوآوری دانشگاه و دکترکریم اسدپور، عضو هیئت علمی دانشکده شیمی به خاطر انجام تحقیقات علمی و آزمایشگاهی تجلیل به عمل آمد.

اضافه می نماید: تشکیل کمیته های علمی مختلف در زمینه مقابله با کرونا و عوارض آن، حضور مستمر و فعال اعضای هیئت علمی دانشگاه تبریز در کمیته های مختلف استانی مقابله با کرونا و همچنین ارایه خدمات مشاوره روانشناسی به صورت تلفنی از دیگر فعالیت های علمی و پژوهشی دانشگاه تبریز برای مقابله با شیوع کرونا است.

این نمایشگاه از امروز به مدت دو روز ادامه خواهد داشت.

رئیس آزمایشگاه مرکزی دانشگاه تبریز:

آمادگی دانشگاه تبریز برای ارائه خدمات آزمایشگاهی در کمترین زمان به پژوهشگران

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز دکتر ابوالفضل توتونچی رئیس آزمایشگاه مرکزی دانشگاه تبریز ضمن اعلام آمادگی این آزمایشگاه برای ارائه خدمات آزمایشگاهی با مدرنترین دستگاههای موجود افزود: آزمایشگاه مرکزی دانشگاه تبریز بعنوان یکی ازمراکز مهم آزمایشگاهی در شمال غرب کشور و عضو شبکه آزمایشگاه های علمی ایران (شاعا)می باشد و پژوهشگران با استفاده از این سامانه نیز میتوانند با سفارش دادن آنالیزهای لازم، در کوتاهترین زمان ممکن از تجهیزات موجود در آزمایشگاه مرکزی دانشگاه تبریز بهره مند گردند.

دکتر توتونچی با اشاره به وجود ۹ آزمایشگاه تخصصی با ۵۰ دستگاه پیشرفته در رشته های متعدد در این مرکز افزود: این مرکز از مدرنترین و منحصر بفردترین مراکز آزمایشگاهی است ودستگاههای کمیابی در زمینه فن آوری نانو از قبیل دستگاه SEM (میکروسکوپ الکترونی روبشی)است که بمباران الکترونی تصاویر اجسامی به کوچکی ۱۰ نانومتر را برای مطالعه تهیه می کند و دارای فیلمان انتشار میدانی (Field Emission) بود. دقت تجزیه و تحلیل آن این دستگاه تا 5 nm بوده و قدرت بزرگنمایی آن تا ۵۰۰ هزار برابر با اعمال ولتاژ kv30 می باشدو مجهز به دتکتورهای مختلف بوده و قابلیت آنالیز کیفی (نوع عناصر و فازهای تشکیل دهنده ماده) و کمی (مقدار و کمیت عناصر) نمونه ها را دارد.

رئیس آزمایشگاه مرکزی دانشگاه تبریز با اشاره به فرآیند پذیرش سفارش و نوبت گیری انجام آنالیز از طریق سامانه و تلفن افزودند با وجودتعطیلی دانشگاهها کادر آزمایشگاه مرکزی دانشگاه تبریز توانستندبا رعایت پروتکل های ابلاغی وزارت بهداشت سفارشهای قبلی آزمایشگاهی را اتمام نمایند و آمادگی دارند در سال جهش تولید و با توجه به شرایط پیش آمده ناشی از شیوع کرونا، در راستای رفع مشکلات پژوهشگران، اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی کلیه امور آزمایشگاهی را در اسرع وقت ، دقت بالا و هزینه متعارف انجام دهد.

توزیع ۱۰۰۰ بسته معیشتی کمک‌های مومنانه بنیاد احسان و جامعه اسلامی دانشجویان دانشگاه تبریز میان نیازمندان

همزمان با شب‌های قدر توزیع ۱۰۰۰ بسته معیشتی کمک‌های مومنانه بنیاد احسان و جامعه اسلامی دانشجویان دانشگاه تبریز میان نیازمندان و آسیب دیدگان از بحران کرونا در استان آذربایجان شرقی آغاز شد.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، حجت محمدی دبیر جامعه اسلامی دانشجویان دانشگاه تبریز در این ارتباط گفت: همزمان با آغاز شب‌های قدر۱۰۰۰ بسته معیشتی در راستای رزمایش مواسات و کمک‌های مومنانه از سوی بنیاد احسان و با همکاری جامعه اسلامی دانشجویان دانشگاه تبریز میان نیازمندان و آسیب دیدگان از بحران کرونا در استان و در این میان در بین خانواده دانشجویان و کارکنان آسیب‌دیده از ویروس کرونا آغاز شد.

به گفته وی ارزش هر بسته حدود ۳۰۰ هزار تومان است و در شهرستان‌های استان توزیع می شود.

یادآور می شود: پیش از این نیز در راستای عمل به منویات رهبر معظم انقلاب مبنی‌بر به‌وجود آمدن رزمایشی برای کمک همدلانه به نیازمندان و افرادی که در اثر شیوع کرونا دچار مشکلات اقتصادی و معیشتی شده‌اند به همت بسیج کارکنان شهدای دانشگاه تبریز قرارگاه مواسات در بسیج کارکنان تشکیل و مرحله اول این کمک‌ها با مشارکت همکاران خیر دانشگاهی در قالب طرح پویش مهربانی برای حمایت از اقشار محروم جمع‌آوری و توزیع شده بود.

افزایش میزان اعتبار دانشگاهها برای پرداخت وام شهریه و تحصیل

در راستای حمایت صندوق رفاه دانشجویان از دانشجویان در دوران کرونا میزان اعتبار وامهای شهریه و تحصیلی دانشگاهها افزایش یافته است.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز بر اساس بخشنامه صندوق رفاه دانشجویان برای رعایت حال دانشجویان با توجه به شرایط اقتصادی - اجتماعی ناشی از کرونا میزان اعتبار دانشگاهها برای اعطای وام شهریه به میزان صد درصد و میزان اعتبار دانشگاهها برای وام تحصیلی به میزان پنجاه درصد افزایش یافته است.

همین گزارش می افزاید: مهلت ثبت نام وام تحصیلی برای نیمسال دوم پانزدهم اسفند سال گذشته بود که برای رعایت حال دانشجویان، مهلت ثبت نام متقاضیان تمدید شده است و دانشجویان می توانند نسبت به ثبت نام در سامانه در موعد مقرر اقدام نمایند.

احضور نماینده مقام معظم رهبری در استان آذربایجانشرقی و امام جمعه محبوب تبریز صورت پذیرفت:

اجرای مرحله دوم رزمایش «کمک مومنانه» در دانشگاه تبریز

مرحله دوم رزمایش «کمک مومنانه» با حضور حجت الاسلام و المسلمین آل هاشم، امام جمعه تبریز، دکتر میررضا مجیدی، رئیس دانشگاه تبریز و حجت الاسلام محمد انوری مسئول دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در مسجد بزرگ دانشگاه تبریز صورت گرفت.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز در ابتدای این آئین حجت الاسلام و المسلمین آل هاشم نماینده مقام معظم رهبری در استان آذربایجانشرقی و امام جمعه محبوب تبریز ضمن تقدیر و تشکر از دانشگاهیان و ابراز مسرت از حضور در دانشگاه تبریز افزود: روحیه همدلی و نوعدوستی مردم مومن و انقلابی ایران درجهان بی نظیر است و درهیچ جای جهان چنین همدلی وجود ندارد.

حجت الاسلام و المسلمین آل هاشم با اشاره به اینکه در حال حاضر اکثر دولتهای جهان از بابت حل بحران کرونا و عوارض آن عاجز هستند در کشورما با عنایت به فرمایشات مقام مظم رهبری مردم شریف ایران در بحران کرونا حامی همدیگر و دولتشان شدند و ما از نظر قدردانی از این همه بزرگواری ملت عاجز هستیم .

امام جمعه تبریز ضمن تاکید بر لزوم حفظ کرامت انسانی و شخصیت افراد بر اولویت توجه به نیازمندان احتمالی موجود در هر سازمان تاکید کردند و افزودند حرکت دانشگاهیان در امر کمک به نیازمندان ارزشمند و شایسته تقدیر است و در این میان اگر دانشجو یا کارمندی با توجه به شرایط اگر نیاز به کمک داشته باشد باید در اولویت قرار بگیرد.

حجت الاسلام و المسلمین آل هاشم ضمن تکریم نام و آوازه پرافتخار دانشگاه تبریز در تاریخ معاصر ایران از تلاشهای شبانه روزی و افتخار آمیز جامعه پزشکی و کادر درمان در امر مقابله با کرونا نهایت تشکر و قدردانی نمود و افزود کادر درمان با جان و دل کوشیدند و ضروریست مسئولین امر نیز در توجه به مردم نهایت دقت را داشته باشند.

در ادامه این مراسم دکتر میررضا مجیدی رئیس دانشگاه تبریز ضمن اعلام گزارشی از رزمایش کمک مومنانه در دانشگاه تبریز گفت: در راستای لبیک به فرمان مقام معظم رهبری مبنی بر انجام رزمایش کمک های مومنانه به اقشار آسیب دیده از ویروس کرونا و تعطیلی بعضی از کسب و درآمدها، اساتید، کارکنان و دانشجویان دانشگاه تبریز در قالب حرکتهای متعدد فرمان مقام معظم رهبری را لبیک گفتندو تا به امروز به همت بسیج کارکنان دانشگاه ۳۰۰ بسته غذایی و معیشتی به ارزش یک میلیارد ریال در محلات فقیر نشین تبریز توزیع شده است.

دکتر مجیدی ضمن اشاره به فعالیت بسیج دانشجویی در کارگاه تولید ماسک و تهیه حدود ۸ هزار ماسک، گندزدایی محلات تبریز در ۵ مرحله و توزیع ۵۰۰ کیلو برنج بین نیازمندان افزود اداره امور دانشجویان نیز تهیه و توزیع ۴۰۰ بسته مواد غذایی پروتئینی (گوشت قمز، ماهی و گوشت مرغ) به ارزش چهارصد میلیون ریال بین نیازمندان را انجام داده است.

رئیس دانشگاه تبریز حمایت مالی تعدادی از دانشجویان در همه مقاطع تحصیلی را از دیگر فعالیتهای اساتید و کارکنان دانشگاه تبریز برشمرد و افزود همچنین تعداد ۱۷۵ نفر از کودکان نیازمند یکی از شهرستانهای استان تحت پوشش وحمایت برخی ازاساتید دانشگاه تبریز هستندو بصورت مستمر مبلغی از حقوق ماهیانه ایشان صرف حمایت مالی از این کودکان میشود.

دکتر مجیدی با اشاره به همکاری ۲۵۰ نفر از دانشگاهیان بعنوان حامی مالی افزود در روزهای اخیر نیز پویش مهر دانشگاهی با مشارکت تشکل ها و کانون های دانشجویی و و دانشجویان با اولویت کمک به خانواده دانشجویان آسیب دیده از بحران کرونا تشکیل شده است.

دکتر مجیدی همچنین گزارشی از فعالیتهای آموزش الکترونیکی و نحوه ارائه خدمات آموزشی به دانشجویان وفرآیند بازگشایی تدریجی دانشگاه ارائه نمود.

شایان ذکر است رزمایش کمک مومنانه در دانشگاه تبریزدر سه مرحله برنامه ریزی شده است که درمجموع دو مرحله سیصد بسته غذایی به ارزش یک میلیارد ریال توزیع میگردد همچنین بسته ویژه کودکان شامل کارت هدیه و تنقلات نیز در نظر گرفته شده است. در ضمن مقرر شده است مرحله سوم این رزمایش با مساعدت دانشگاهیان شریف در آخر ماه رمضان صورت پذیرد.

پذیرش بدون آزمون دانشجوی مقطع دکتری تخصصی در دانشگاه تبریز

دانشگاه تبریز برای سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹، به صورت بدون آزمون، در مقطع دکتری تخصصی دانشجو می پذیرد.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، رئیس گروه حمایت از استعدادهای درخشان دانشگاه تبریز با اعلام این خبر گفت: بر اساس آئین نامه پذیرش بدون آزمون استعدادهای درخشان در مقطع دکتری تخصصی، مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این دانشگاه در نظر دارد معادل با ۲۰ درصد ظرفیت پذیرش روزانه از طریق کنکور دکتری را به صورت مازاد بر ظرفیت و از طریق سهمیه استعدادهای درخشان، با بررسی سوابق تحصیلی و انجام مصاحبه علمی پذیرش نماید.

دکتر حمید احمدی تصریح کرد: پذیرش دانشجو در تمامی رشته/ گرایش های مقطع دکتری دانشگاه تبریز که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ دارای سهمیه پذیرش روزانه از طریق کنکور دکتری هستند، از میان دانشجویان و فارغ التحصیلان ممتاز مقطع کارشناسی ارشد، با لحاظ نمودن شرایط مندرج در شیوه نامه پذیرش، صورت خواهد گرفت .

به گفته وی، حائزین شرایط تا ۲۱ تیر ماه سال جاری فرصت دارند، ضمن مطالعه دقیق فراخوان و شیوه نامه پذیرش از طریق وب سایت رسمی گروه حمایت از استعدادهای درخشان دانشگاه تبریز به آدرس dotsa.tabrizu.ac.ir، نسبت به ثبت نام و ارسال مدارک اقدام نمایند.

همین گزارش حاکی است: سال گذشته مجموعاً ۳۴۹ نفر از طریق سهمیه پذیرش بدون آزمون استعدادهای درخشان در دوره های تحصیلات تکمیلی دانشگاه تبریز پذیرش شده اند که از این تعداد، ۳۰۸ نفر در دوره کارشناسی ارشد و ۴۱ نفر در دوره دکتری تخصصی مشغول به تحصیل شده اند.

وزیر علوم در نامه‌ای به روسای دانشگاه‌ها به مناسبت تبریک روز معلم و استاد:

اعضای هیأت علمی با توجه به مسئولیت حرفه‌ای و اجتماعی خود رافع مشکلات و پیشرفت کشور باشند

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در نامه‌ای خطاب به روسای دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی، دوازدهم اردیبهشت، روز معلم و استاد را به تمامی استادان و اعضای هیأت علمی کشور صمیمانه تبریک گفت و از تمامی آنها دعوت کرد، با توجه به مسئولیت حرفه‌ای و اجتماعی خود در عرصه دانشگاه مشارکت فعالانه و روزافزونی در طرح ایده‌های نوآورانه و تولید محصولات دانش‌بنیان و فناوری‌های نو داشته و رافع مشکلات و پیشرفت کشور باشند.

اعضای هیئت علمی با توجه به مسئولیت حرفه‌ای و اجتماعی خود رافع مشکلات و پیشرفت کشور باشند

به گزارش اداره کل روابط عمومی وزارت علوم، متن نامه دکتر غلامی به شرح زیر است:

سالروز شهادت استاد شهید مرتضی مطهری، اندیشمند و متفکر توانای کشورمان، به درستی روز معلم و استاد نام‌گذاری شده و فرصتی است تا ضمن ارج نهادن به مقام و جایگاه اندیشه و عالم صمیمانه‌ترین مراتب سپاسگزاری و قدردانی خود را از جامعه علمی کشور که عهده‌دار امر آموزش و پژوهش در مجامع علمی کشور هستند ابراز کنم.

ضمن عرض تبریک روز استاد به جناب‌عالی و یکایک اعضای محترم هیأت علمی که نقش بی‌بدیلی در ارتقای علم و توسعه کشور دارند، از همکاران گرامی دعوت می‌کنم با توجه به مسئولیت حرفه‌ای و اجتماعی خود در عرصه دانشگاه مشارکت فعالانه و روزافزونی در طرح ایده‌های نوآورانه و تولید محصولات دانش‌بنیان و فناوری‌های نو داشته و رافع مشکلات و پیشرفت کشور باشند.

امیدوارم جامعه علمی کشور همچنان‌که تا به حال در گذر از روزهای سخت به شایستگی نقش‌آفرینی کرده، در این برهه هم با اتکال به قدرت الهی و تلاش و سعی عالمانه و مجدانه خود افق‌های تازه‌ای را به روی میهن عزیزمان بگشاید و اعتمادساز و امیدآفرین باشد.

مجدداً همّت و حمیّت همه همکاران عزیز را ارج می‌نهم و از خداوند بزرگ سلامتی و دوام توفیق آنان را مسئلت دارم.

کمک مومنانه در قالب توزیع بسته های معیشتی در دانشگاه تبریز صورت گرفت

در راستای عمل به منویات رهبر معظم انقلاب مبنی بر بوجود آمدن رزمایشی برای کمک همدلانه به نیازمندان و افرادی که دراثر شیوع کرونا دچار مشکلات اقتصادی و معیشتی شده‌اند، به همت بسیج کارکنان شهدای دانشگاه تبریز قرارگاه مواسات در بسیج کارکنان تشکیل و مرحله اول این کمک ها با مشارکت همکاران خیر دانشگاهی در قالب طرح پویش مهربانی برای حمایت از اقشار محروم جمع آوری و توزیع شد.

دکتر یونس برزگر، در آیین توزیع مرحله اول کمک های اهدایی و بسته حمایتی برای خانواده های نیازمند و آسیب دیدگان از کرونا که در مسجد دانشگاه تبریز برگزار شد، افزود: مجموع کمک های اهدایی توسط همکاران دانشگاه به مبلغ سیصد و پنجاه میلیون ریال شدکه صرف تهیه بسته اهدائی شامل اقلامی چون برنج ایرانی، روغن، رب گوجه فرنگی، ماکارونی، حبوبات، قند، پنیر، آبلیمو، خرما و اقلام بهداشتی به ارزشپنج میلیون ریال برای هر خانوار نیازمند تهیه گردید.

وی گفت: خوشبختانه بانک اطلاعاتی گروههای هدف از نیازمندان و خانواده های کم بضاعت با معرفی همکاران دانشگاه تبریز ایجاد شد و سپس با همکاری اعضای قرارگاه مساوات و همدلی خیران، اقدام به تامین و توزیع بسته های حمایتی و اقلام مورد نیاز شد که لازم می دانم از این همکاران عزیز نیز تشکر و قدردانی نمایم.

برزگراضافه نمود: در اجرای مرحله اول این طرح علاوه برارسال بسته ها، نیازمندیهای دیگری از خانواده ها هم احصاء شد که به حول و قوه الهی در اجرای مرحله دوم طرح که در آستانه میلاد با سعادت امام حسن مجتبی (ع) و با همیاری گسترده تر جامعه دانشگاهی است ملحوظ خواهد شد.

مسئول بسیج کارکنان گفت: همکاران نیکوکار می توانند برای مشارکت در طرح همدلی مومنانه کمک های نقدی خود را به شماره حساب بسیج کارکنان واریز و همچنین کمک های غیرنقدی را به دفتر بسیج کارکنان تحویل دهند تا برای مراحل بعدی رزمایش مومنانه میان نیازمندان توزیع شود.

ایشان با بیان اینکه رزمایش کمک و همدلی مومنانه از افتخارات دین مبین اسلام و نظام جمهوری اسلامی است که مومنین روزه دارهمزمان با انجام فرائض عبادی، از حال سایر مومنان و نیازمندان هم غافل نیستند از عموم همکاران دانشگاه دعوت نمود در این پویش مهربانی مشارکت فعالی داشته باشند.

بیانیه بیست و هفتمین اجلاس رؤسای دانشگاه‌های بزرگ کشور

اعضای بیست و هفتمین اجلاس رؤسای دانشگاه‌های بزرگ کشور، در خصوص شیوع بیماری کرونا و شرایط ایجاد شده در کشور بیانیه‌ای صادر کردند.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، بیست و هفتمین اجلاس رؤسای دانشگاه‌های بزرگ کشور با حضور سیزده رئیس دانشگاه عضو و معاونان آموزشی و دانشجویی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به‌صورت ویدئو کنفرانس و به میزبانی دانشگاه تربیت مدرّس برگزار شد.

حاضران در این اجلاس، ضمن ابراز تأسف از شرایطی که بر اثر شیوع ویروس کرونا برای کشور و دنیا پیش آمده و با اعلام همدردی با خانواده‌های قربانیان این ویروس به‌ویژه استادان، کارمندان و دانشجویان فقید و اعلام سپاسگزاری از کادر درمانی، بهداشتی، خدماتی و پشتیبانی و تمامی مسئولانی که برای مدیریت این بحران در تلاش هستند، بر موارد ذیل تأکید کردند:

۱- دانشگاه‌ها افزون بر انجام وظایف و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی مرسوم سعی کرده‌اند توان علمی، کارشناسی و تجهیزاتی خود را در خدمت مقابله با شرایط پیش آمده ناشی از شیوع این ویروس قرار دهند و بدیهی است همچنان آمادگی کامل خود را برای پشتیبانی علمی، فناوری و فکری از دولت و ستاد ملی مبارزه با کرونا اعلام می‌دارند. امید است با مدیریت یکپارچه و راهبردی، دانش، تجربیات، دستاوردها و توانایی‌های فناورانه دانشگاه‌ها به همراه پارک‌های علم و فناوری بیش از گذشته برای غلبه بر این بحران مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

۲- از آنجا که حفظ سلامتی و ایمنی دانشجویان، استادان و کارمندان دانشگاه از هر چیزی اولی است، دانشگاه‌ها همچنان تمام تلاش خود را به کار خواهند بست تا با همفکری و همگرایی، برنامه‌های آموزشی خود را در نیمسال جاری با رعایت مقررات و آئین‌نامه‌های آموزشی، پژوهشی و اداری و با حفظ کمیّت و کیفیت و با لحاظ مصوبات و ابلاغیه‌های ستاد ملی مبارزه با کرونا از طریق آموزش مجازی و غیر حضوری به انجام برسانند. در همین جهت اعلام می‌نمائیم که از زمان بروز این مشکل دانشگاه‌ها با استفاده از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های خود در سریع‌ترین زمان ممکن برنامه‌ها و زیرساخت‌های لازم را برای تداوم آموزش از طریق سامانه‌های الکترونیکی فراهم ساخته و بی‌درنگ به انجام وظایف و مسئولیت‌های خود و دستیابی به کیفیت‌های مورد نظر مشغول هستند. از این‌رو وظیفه خود می‌دانیم تا از یکایک دانشگاهیانی که ما را در انجام این مهم یاری داده‌اند، سپاسگزاری نمائیم.

۳- دانشگاه‌ها تلاش خواهند کرد تا با توجه به ابلاغیه‌های ستاد ملی مبارزه با کرونا برنامه‌ای برای تکمیل دروس عملی با استفاده از فرصت تابستان پیش‌رو ارائه کرده و پیش از آغاز نیمسال اول سال تحصیلی آینده این دروس را تکمیل و شرایط را برای آغاز سال تحصیلی جدید در موعد مقرّر فراهم سازند.

۴- معاونان آموزشی دانشگاه‌های عضو با هماهنگی معاونت محترم آموزش وزارت عتف امتحانات پایان ترم را با استفاده از روش‌ها، سامانه‌ها و ابزارهای ممکن قبل از آغاز سال تحصیلی جدید برنامه‌ریزی و اجرایی خواهند کرد. در همین جهت ضرورت دارد تا آئین‌نامه‌های مربوط و مقررات موجود متناسب با شرایط کنونی به‌ویژه در مورد شیوه برگزاری امتحانات و نمره‌دهی پس از بررسی دقیق مورد بازبینی قرار گیرند.

۵- در شرایط کنونی حضور دانشجویان در خوابگاه‌ها و سالن‌های غذاخوری و هر گونه تجمع آنان در مکان‌های عمومی دانشگاه، ممکن است سلامتی آنان را در معرض خطر قرار دهد، با این همه در صورتی که ستاد ملی مبارزه با کرونا اجازه حضور دانشجویان را در دانشگاه‌ها صادر نماید، معاونان دانشجویی برنامه‌ای برای حضور و اسکان آنان بر اساس پروتکل‌های ستاد یادشده و با اولویت حفظ سلامتی دانشجویان در خوابگاه‌ها و تأمین غذا تهیه و اعلام خواهند کرد.

۶- ضمن تشکر از اقدامات به موقع و مدبرانه وزارت عتف در مدیریت شرایط پیش‌آمده و اقدامات لازم برای به حداقل رساندن هزینه‌های اینترنت دانشجویان برای استفاده از برنامه‌های آموزش الکترونیکی دانشگاه‌ها با مساعدت وزارت محترم ارتباطات و فناوری اطلاعات، انتظار دارد همه دستگاه‌های ذیربط از دستاوردهای موفق دانشگاه‌ها در عرصه آموزش غیرحضوری پشتیبانی نموده و در جهت تأمین منابع و توسعه و تجهیز زیرساخت‌های لازم آنان را بیش از پیش مورد حمایت قرار دهد.

۷- معاونان دانشجویی همچون گذشته ضمن تعامل سازنده با نمایندگان دانشجویان و شوراهای صنفی، گفت‌وگو با آنان را برای بهره‌گیری از نظرات و دیدگاه‌های آنها با رعایت عدم دخالت در امور آموزشی و اجرایی و وظایف ذاتی دانشگاه‌ها دنبال خواهند نمود.

دهمین نشست معاونان و مدیران بین‌الملل دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور به صورت ویدئو-کنفرانس برگزارشد

دهمین نشست معاونان و مدیران بین‌الملل دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور، با هدف توسعه همکاری های بین المللی در پساکرونا، با حضور دکتر منصور غلامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، روسای برخی دانشگاه‌ها، سفرای تعدادی از کشورهای خارجی، مسئولان وزارت علوم و معاونان بین‌الملل مراکز آموزش عالی به صورت ویئو کنفرانس برگزارگردید.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز در این نشست دکتر منصور غلامی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری عملکرد مجموعه آموزش عالی اعم از دانشگاهها و پارکهای فناوری را در عرصه همکاریهای علمی بین المللی بسیار چشمگیر و روبه توسعه توصیف نمود و افزود: هرچند به دلیل کرونا این فعالیتها با مشکلاتی مواجه شده است اما امیدواریم بعد از کرونا باشتاب بیشتر تداوم یابد.

دکتر غلامی توسعه ارتباطات بین المللی را از راهبردهای اصلی وزارت عتف برشمرد و گفت: کسانی میتوانند در دوران پسا کرونا موفق شوند که رویکردهای جدید و متناسب با شراط در پیش بگیرند و لذا ضروری است مراکز علمی و پژوهشی کشور با استفاده از پتانسیلهای موجود و تبادل تجربیات ضمن بکارگیری روشهای جدید و رویکردهای نوین، عملکردخود در عرصه تبادلات علمی و پژوهشی با سایر کشورها را در دوران کرونا و پسا کرونا گسترش و بهبود دهند.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری دقیق بودن و شفافیت را از مقتضیات ارتباطات بین المللی در شرایط کنونی دانست وخواستار توجه دانشگاهها به تجربیات سایر کشور ها، هم افزایی و اشتراک گذاری تجربیات داخلی، تکمیل فرآیند های مبتنی بر فناوری اطلاعات گردید.

دکترغلامی با بیان اینکه گسترش ارتباطات علمی و فرهنگی با دانشگاههای جهان در آینده بعنوان سرمایه برای دانشگاهها محسوب خواهد شد خواستار بازنگری در رویکردها و عملکردها و واقع بینانه نمودن امور و تشویق اساتید برای حفظ و گسترش ارتباطات علمی جهت افزایش تعداد دانشجویان خارجی در کشور شد.

در ادامه این نشست، دکتر مجیدی، رئیس دانشگاه تبریز و تعدادی از روسای دانشگاهها و پارکهای علم و فناوری کشور به عنوان سخنران منتخب به ارائه گزارش فعالیتهای حوزه همکاری علمی بین المللی، ارائه نظرات و پیشنهادات پرداختند.

دکتر مجیدی با اشاره به اهم فعالیتهای دانشگاه تبریز در حوزه همکاریهای علمی و بین المللی افزود: دانشگاه تبریز بعنوان دبیر کارگروه همکاریهای علمی ایران و ترکیه گامهای مهمی در زمینه عملیاتی سازی تفاهم نامه منعقده مابین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با سازمان علم و فناوری ترکیه (توبیتاک) برداشته وبعد از دریافت و داوری طرحهای تحقیقاتی تعداد ۲۲ طرح نهایی منتخب را جهت طی مراحل بعدی اعلام نموده است.

دکتر مجیدی برپایی دوره های مشترک آموزشی با دانشگاه سالزبورگ اتریش، مشارکت فعال در برنامه اراسموس پلاس (همکاری علمی ایران-ترکیه -اتریش)، اخذ گرنت بین المللی اجرای بیش از ۵۰ پروژه بین المللی توسط اعضای هیئت علمی دانشگاه تبریز، و گسترش همکاری با دانشگاههای کشور آلمان، فرانسه، استرالیا، پذیرش بیش از ۳۲۰ نفر دانشجوی خارجی و... را از دیگر اقدامات دانشگاه تبریز در این عرصه برشمرد.

دکتر مجیدی ضمن ارائه پیشنهاد تفویض اختیار بیشتر به دانشگاههای بزرگ به منظور گسترش مشارکت با دانشگاههای خارجی افزود: این امر موجب تسهیل امور و تحقق اهداف وزارت عتف در زمینه گسترش همکاریهای علمی و بین المللی میشود.

رئیس دانشگاه تبریز همچنین خواستار مذاکره در سطح وزرای دو کشور ایران وترکیه در خصوص توسعه برنامه همکاری علمی و تاسیس شعب مشترک دانشگاهی در دو کشور گردید.

شایان ذکر است در ادامه نشست برخی از روسای دانشگاهها و تعدادی از سفرای کشورهای خارجی مقیم تهران در خصوص نحوه همکاری و تعاملات علمی بین‌المللی در شرایط کنونی و پساکرونابه سخنرانی پرداختند همچنین از منتخبان فعال در حوزه تعاملات علمی بین المللی تقدیر بعمل آمد.

با حضور دکتر منصور غلامی؛

نشست مجازی مدیران روابط عمومی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، پارک‌های علم و فناوری و مراکز آموزش عالی کشوربرگزار شد

همزمان با شنبه ۲۷ اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۹ روز ارتباطات و روابط عمومی، وزیر علوم تحقیقات و فناوری طی نشست مجازی با مدیران روابط عمومی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، پارک‌های علم و فناوری و مراکز آموزش عالی کشوربه گفتگو پرداخت.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز دراین نشست مجازی که به میزبانی اداره کل روابط عمومی وزارت علوم و با محوریت بررسی فعالیت‌های انجام شده در حوزه مقابله با بیماری کرونا از سوی وزارت عتف ومراکز تحت پوشش برگزارشد دکتر غلامی وزیر علوم و تحقیقات و فناوری ضمن تبریک روز ارتباطات و روابط عمومی بر نقش مهم و سازنده روابط عمومی دانشگاهها در مدیریت بحران کرونا واطلاع رسانی تصمیمات دانشگاهها به مخاطبین تقدیر نمود

وزیر علوم انعکاس اخبارموفقیت دانشگاهها به جامعه را عامل دلگرمی مردم به علم و دانشگاه و موجب افزایش روحیه همدلی دانست و از فعالیتهای صورت گرفته در این زمینه تقدیر نمودوافزود دانشگاهها و مراکز پژوهشی دستاوردهای خوب و مناسبی در زمینه پیشرفت و شکوفایی علمی کشور مخصوصا در مقابله با کرونا داشته‌اند که ضروری است این پیشرفتها به بهترین نحو اطلاع‌رسانی شود وبا انعکاس عملکرد مبتنی بر یافته‌های علمی و استفاده از فناوری‌های جدید دانشگاهها بتوانند دستیابی به جهش تولیدرا محقق سازند.

دکتر غلامی در بخش دیگری از سخنان خود به تبیین انتظارات وزارت عتف از روابط عمومی دانشگاهها بر اساس شرایط خاص سال پرداخت و افزود: «امروز روابط عمومی، وجود و اثرگذاری یک سازمان را در جامعه اعلام می‌کند» لذا اطلاع رسانی شفاف، صحیح و بموقع عامل تحکیم ارتباط اعضای سازمان با روابط عمومی شده و مانع شایعه پراکنی می گردد.

وزیر علوم همچنین ضمن تجلیل از برگزاری کارگاههای آموزشی برای کارکنان روابط عمومی بر تدام برگزاری این دوره ها تاکید نمود و افزود: ضروری است با توجه به گسترش فناوریهای نوین روابط عمومی دانشگاهها ضمن پرهیز از عملکرد جزیره ای به اشتراک گذاری تجربیات با هم پرداخته واز ظرفیتهای موجود برای پیشرفت استفاده نمایند و دانشگاهها نیز شرایط مساعد لازم را فراهم نمایند

در ادامه این نشست دکتر علیرضا عبداللهی نژاد گزارشی از فعالیت های انجام شده و برنامه های پیش روی اداره کل روابط عمومی وزارت علوم و دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی کشور توسط ارائه داد و سپس نمایندگان منتخب روابط عمومی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی کشور نیز نقطه نظرات و دیدگاه‌های خود را بیان نمودند.

بر پایه همین گزارش، در این نشست ویدئوکنفرانسی محسن بابازاده مدیر روابط عمومی دانشگاه تبریز ضمن تبریک روز ارتباطات و روابط عمومی به نقش و جایگاه روابط عمومی در شرایط بحرانی پرداخت.

مدیر روابط عمومی دانشگاه تبریز ضمن اشاره اجمالی به دستاوردهای دانشگاه تبریز در زمینه کرونا، از تعامل رئیس دانشگاه با واحد روابط عمومی تقدیرنمود.

جلسه کمیته علم و فناوری ستاد استانی مدیریت بیماری کرونا به میزبانی دانشگاه تبریز برگزار گردید

پنجمین جلسه کمیته علم و فناوری ستاد استانی مدیریت بیماری کرونا با حضوردکتر مجیدی رئیس دانشگاه تبریز، دکتر حسن ولیزاده رئیس کمیته علم و فناوری ستاد استانی و دکتر واعظی هیر رئیس پارک علم و فناوری استان و نمایندگان بیش از ۱۵ دانشگاه و موسسه پژوهشی استان و تعدادی از شرکتهای دانش بنیان دارای اختراع در عرصه مقابله با کرونا در تالار علامه جعفری دانشگاه تبریز برگزار شد.

دکتر مجیدی رئیس دانشگاه تبریز در ابتدای جلسه ضمن تقدیر از فعالیتهای علمی و فناورانه دانشگاهها درعرصه مقابله با کرونا گفت: کرونا با وجود رنجها و تهدیدهایی که متوجه جامعه نمود فرصتهایی نیز برای دانشگاهها در عرصه آموزشی و فناوری فراهم آورد و دانشگاهها بموازات ادامه روند آموزشی بصورت الکترونیکی و مجازی توانستند در راستای مسئولیت پذیری اجتماعی خود در زمینه محصولات دانش بنیان با کیفیت مطلوب و قیمت پایین پیشرفتهای شایان توجه نمایند.

دکتر مجیدی گسترش ابداعات و محصولات دانش بنیان در عرصه مقابله با کرونا را عامل تغییر نگرش جامعه به دانشگاه و تثبیت اعتماد عمومی مردم نسبت به علم دانست و افزود دانشگاهها با پیشرفتهای علمی و فناوری خود توانستند مسئولیت پذیری خود را به جامعه عرضه نموده و بعنوان نقطه امید و برقرار کننده امنیت روحی و اجتماعی قرار بگیرند.

در ادامه جلسه، دکتر حسن ولیزاده رئیس کمیته علم و فناوری ستاد استانی و رئیس دانشگاه شهید مدنی آذربایجان ضمن تقدیر از میزبانی دانشگاه تبریز بر توانمندی بالای مراکز رشد و فناوری در حل مشکلات جامعه تاکید کرد.

ولیزاده بحران از کرونا بعنوان نقطه عطف برای تغییر و پیشرفت در برخی کشورها از جمله کشورمان یاد کرد و خاطرنشان شد: رویکرد جامعه به سمت دانشگاهها و مراکز علمی در این بحران مثبت شد و دانشگاهها نیز توانستند با عملکرد عالی در عرصه ابداعات دانش بنیان به اعتماد جامعه ارج دهند.

دکتر ولیزاده خواستار مدیریت بهینه و متمرکز توانمندیهای موجود در عرصه محصولات دانش بنیان گردید و از مراجع قانونی و سازمانهای مرتبط با ارائه مجوزبه تولید محصولات مرتبط در عرصه مقابله با کرونا و بالاخص سازمان غذا و دارو خواست ضمن تسریع بررسی امور و شفاف سازی دلایل پذیرش یا رد نمودن طرحها، این کمیته و سایر مراجع را یاری دهند.

دکتر عبدالرضا واعظی، رئیس پارک علم و فناوری استان آذربایجانشرقی ضمن اعلام فعالیت ۸۰۰ شرکت فناور در استان گفت: از این شرکتها تعداد ۱۵۸ شرکت مجوز دانش بنیان دارند و خوشبختانه تعدادی از آنهادر عرصه مقابله با کرونا فعالیتهای مطلوبی در سطح کشور و استان انجام داده اند.

دکتر واعظی با اشاره به جلسه اخیر ریاست محترم جمهوری با روسای دانشگاهها و پارکهای علم و فناوری افزود پیرو این جلسه سازمان مدیریت و برنامه ریزی با وزارت علوم وارد مذاکراتی شده اند تا بخشی از اعتبارات یک میلیارد یورویی اختصاص یافته برای مبارزه با کرونا به مراکز دانشگاهی و فناوری و شرکتهای فناور که در زمینه مقابله با کرونا فعالیت دارند اختصاص یابد.

رئیس پارک علم و فناوری استان همچنین از اختصاص تسهیلات به شرکتهای فناور استان که کسب و کار آنها از کرونا آسیب دیده اند خبر داد و افزود: این تسهیلات از طریق پارک علم و فناوری و با عاملیت مالی صندوق پژوهش و فناوری ارس پرداخت خواهد شد. سقف این تسهیلات برای هر شرکت چهار میلیارد ریال با بهره ۹ درصد و دوره تنفس شش ماهه است که از طرف صندوق نوآوری و شکوفایی اختصاص یافته است.

در ادامه نشست تعدادی از شرکتهای دانش بنیان مستقر در دانشگاههای استان ضمن ارائه گزارش اجمالی از اختراع یا طرح مرتبط در مقابله کرونا و مزایای آن، درخواستهای خود در زمینه اخذ تسهیلات مالی و یا اخذ مجوزهای قانونی تجاری سازی را به اطلاع اعضای کمیته رساندند و مقررشد کمیته درخواستهای شرکتهارا جهت تسریع در امور به مراجع قانونی ذیصلاح ارجاع دهد.

شایان ذکر است کمیته علم و فناوری ستاد استانی مدیریت بیماری کرونا در استانداری آذربایجانشرقی تشکیل شده و بیش ز ۱۵ دانشگاه و پژوهشگاه و پارک علم و فناوری عضو این کمیته میباشد و مراکز علمی و پژوهشی دستاوردهای پژوهشی و فناوری خود در زمینه مقابله با کرونا را جهت بررسی و طی مراحل اخذ مجوز به این کمیته ارائه میدهند.

انعقاد بزرگترین قرارداد پژوهشی دانشگاه تبریز

دانشگاه تبریز آلودگی نفتی یکی از چشمه های کارستی استان چهارمحال و بختیاری را مطالعه و پاکسازی می کند.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز،تعیین منشأ و گسترش آلودگی، پیش‌بینی حرکت توده آلودگی و نیز طراحی و اجرای عملیات پاکسازی در این منطقه از اهداف این طرح تحقیقاتی است که قرارداد اجرای آن بین معاون پژوهش و فناوری دانشگاه تبریز و مدیرعامل شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران در تهران منعقد شد.

معاون پژوهش و فناوری دانشگاه تبریز بابیان اینکه این قرارداد یکی از بزرگترین قراردادهای پژوهشی دانشگاه تبریز است گفت : این طرح با مبلغ پایه ۵۰ میلیارد ریال (به‌اضافه تعدیل سالانه) در مدت سه سال اجرا خواهد شد.
سال‌هاست از آلودگی نفتی منطقه سرخون چهارمحال و بختیاری می‌گذرد و در طول این سال‌ها، با نشت نفت خام، منابع آب‌وخاک، معیشت، سلامت و فعالیت‌های اقتصادی مردم این منطقه براثر این حادثه نفتی دچار آلودگی شده است.
قرار گرفتن چهارمحال و بختیاری در مسیر خط انتقال نفت مارون به اصفهان، مردم منطقه سرخون شهرستان اردل این استان را با مشکلاتی روبرو کرده و شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت بر آن داشته تا طرح بررسی آلودگی نفتی بر روی حوضه آبریز چشمه سرخون و نحوه رفع آلودگی را به متخصصان و اعضای هیات علمی دانشگاه تبریز واگذار کند.

به گفته دکتر عسگری، تیم تحقیقاتی مجری این طرح در دانشگاه تبریز، پیش‌ازاین ۱۸ پروژه تحقیقاتی در زمینه شناسایی و پاک‌سازی آلاینده‌های آب زیرزمینی در پالایشگاه‌های تبریز، اراک، کرمانشاه، بندرعباس و شیراز، پتروشیمی اراک، مجتمع مس سونگون و شرکت کاوه سودا مراغه اجرا کرده است.

تولید محلول ضدعفونی کننده بسیار قوی با فناوری نانو توسط پژوهشگران دانشگاه تبریز

پژوهشگران دانشگاه تبریز مستقر در یکی از شرکت های دانش بنیان استان موفق به تولید محلول ضدعفونی کننده قوی دست و سطوح با عنوان «نانوکلینیا» با استفاده از نانوذرات نقره، اکسید روی و دیگر نانوذرات شدند.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، دکتر علی رستمی عضو هیات علمی دانشگاه تبریز و مدیرعامل شرکت آرمان جستجوگران انرژی نور(ASEPE) در این باره با بیان اینکه از محلول ضدعفونی مبتنی بر نانوذرات جدید شرکت دانش بنیان ما می‌توان برای پیشگیری از ابتلا به بیماری‌های عفونی و رفع آلودگی‌هایی با منشا باکتری استفاده کرد، گفت: اسم این محصول نانو کلینیا است که در نام گذاری این ماده از چند جنبه استفاده شده که از کلمه ی کلونیا که مردم ترکیه از این واژه بیشتر برای محصولی که در رستوران هایشان استفاده می کنند و هم از کلمه نانو که در ساختار ماده نانو مواد نهفته است و همچنین از کلمه انگلیسی Clean که به معنی تمیز است، استفاده شده است. با ترکیب این اسامی نام نانوکلینیا خلق شده است.
وی در ادامه با اشاره به مقایسه این محلول ضدعفونی کننده با سایر مواد ضدعفونی کننده در بازار افزود: بخش عمده‌ی این ماده آب دیونیزه (آب مقطر) است که هیچ گونه حساسیت‌های پوستی ایجاد نمی‌کند.
دکتر علی رستمی یکی دیگر از مزیت‌های این ماده را بی بو بودن آن عنوان کرد و یادآور شد: به خاطر این مزیت ها هیچ گونه مشکل ریوی ایجاد نمی‌کند. ماندگاری این ماده به گونه‌ای است که اگر از این ماده به دست‌تان یا به سطح بزنید و آن را نشویید تا ۶ ماه ماندگاری خواهد داشت.
به گفته وی از دیگر فواید این ماده این است که قدرت ترمیم زخم دارد، به گونه‌ای که اگر دستتان زخمی شود و از این ماده روی زخم‌تان بزنید، آن را ترمیم می‌کند و از این نظر مورد توجه قرار دارد.
عضو هیات علمی دانشگاه تبریز با اشاره به دیگر ویژگی های این مواد گفت: در این ماده نانوذرات مختلفی استفاده شده است، از جمله نانوذرات نقره، نانوذرات اکسید روی، نانوذرات تیتانیوم و... . این ماده به دلیل نانوذراتی که در ساخت آن استفاده شده است، هم آنتی باکتریال و هم آنتی ویروس بسیار قوی در سایه مدیریت سطح نانوذرات می باشد.
وی اضافه کرد: همه نانوذراتی که به صورت کلوئیدی سنتز می‌شوند و باید سطح شان پوشیده شود تا بتوانند به صورت پایدار در آب معلق بمانند، در غیر این صورت به هم می چسبند. موادی که برای پایدارسازی این نانوذرات در آب استفاده کردیم، این قابلیت را دارند که با غشاء ویروس و باکتری واکنش انجام دهند و در نتیجه برخلاف سایر مواد موجود ویروس را بلوکه نمایند.
دکتر رستمی، اثر بخشی سریع فوق العاده بالا ۹۹۹۹۹/۹۹ درصد زیر یک دقیقه، ۱۰۰ درصد زیر ۵ دقیقه برای ویروس، باکتری و قارچ، ماندگاری بالا تا ۶ ماه و کشنده ویروس، باکتری و قارچ، غیر قابل نفوذ در بدن، غیر سمی بودن و قابلیت ترمیم زخم، آنتی UV برای دست و سطوح و طولانی نمودن عمر مفید سطوح و جلوگیری کننده از آسیب به دست توسط تابش نور خورشید، بدون نیاز به آبکشی و شستن و کاهش شدید دفعات شستن، بدون الکل، غیر قابل اشتعال و مبتنی بر نانومواد اختصاصی این شرکت (کمپلکس جدید حاوی نانوذرات)، بدون بو، نرم کننده دست و حاوی بوی اسانس میوه و تقویت کننده رشد گیاهان و درختان در صورت سم پاشی به فضای سبز و درختان را از دیگر ویژگی های این محصول بیان کرد.
بر پایه همین گزارش؛ محلول ضدعفونی کننده «نانوکلینیا» علاوه بر گواهی نانومقیاس، تائیدیه سازمان غذا و دارو و پروانه بهره برداری اداره صنایع را نیز دریافت کرده که با همکاری تیمی بسیار قوی متشکل از افرادی با تخصص نانومواد و نانوشیمی تولید می شود.
علاقمندان برای کسب اطلاعات بیشتر می توانند به وب سایت شرکت به آدرس اینترنتی www.asepe-company.ir مراجعه نمایند.

رونمایی از سامانه ویدئو کنفرانس دانشگاه تبریز

همزمان با نشست مجازی معاونین پژوهش و فناوری دانشگاهها و پارکهای علم و فناوری منطقه سه کشور سامانه ویدئو کنفرانس دانشگاه تبریز به بهره برداری رسید.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، در این نشست که به میزبانی دانشگاه تبریز به صورت ویدئو کنفرانس برگزار شد، دکتر نیسی مدیر دفتر حمایت و پشتیبانی پژوهش و فناوری وزارت عتف و معاونین پانزده دانشگاه و پارک علم و فناوری منطقه سه کشور درخصوص چگونگی تجهیز و فعالیت آزمایشگاه-های پژوهشی دانشگاهها با توجه به شرایط دوران کرونا و همچنین نحوه اختصاص وام را مورد بحث و بررسی قرار دادند.
دکتر عسگری، معاون پژوهشی و فناوری دانشگاه تبریز نیز در این نشست مجازی با اشاره به لزوم ادامه فعالیتهای پژوهشی و علمی در دانشگاهها گفت: شیوع کرونا باوجود تهدیدهای متعدد، فرصتی برای توسعه بسترهای مجازی و الکترونیکی در دانشگاهها پدید آورد و با توجه به اینکه دانشگاهها از ماهها قبل نسبت به برگزاری کنفرانسهای مختلف علمی و پژوهشی فراخوان داده بودند دانشگاه تبریز را بر آن داشت که برای برگزاری کنفرانسها و تداوم فعالیتهای پژوهشی اقدام به تجهیز و راه اندازی این سامانه نماید.
دکتر عسگری از اعلام آمادگی دانشگاه تبریز برای میزبانی و برگزاری همایشها و کنفرانسهای علمی و پژوهشی در بستر این سامانه خبرداد.
شایان ذکر است؛ دانشگاههای منطقه ۳ کشور شامل دانشگاههای محدوده جغرافیائی استانهای آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل و استان زنجان میباشد و دبیرخانه این منطقه در اکثر حوزهها در دانشگاه تبریز مستقر است.

اعلام نتایج اولین فراخوان طرح های پژوهشی مشترک ایران- ترکیه از سوی دانشگاه تبریز

نتایج اولین فراخوان طرح های پژوهشی مشترک ایران- ترکیه از سوی دانشگاه تبریز اعلام شد که در این فراخوان تعداد ۲۲ طرح نهایی مشترک میان پژوهشگران ایرانی و ترکیه ای، انتخاب شده است.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز به نقل از مدیریت همکاری های علمی و بین المللی این دانشگاه؛ در پی اعلان فراخوان طرح های پژوهشی مشترک ایران و ترکیه در چارچوب برنامه TUBITAK-MSRT Joint Call ۲۰۲۰ (وزارت عتف- توبیتاک) درتیرماه ۱۳۹۸ و اختصاص مهلت ۵ ماهه (بعد از یکبار تمدید مهلت بنا به درخواست محققین دو کشور) که به دریافت ۱۶۴ طرح پژوهشی مشترک بین محققان ایرانی و ترکیه ای منجر شد، داوریهای فنی و علمی از طریق سامانه های ویژه بارگذاری و داوری طرح ها در دانشگاه تبریز به عنوان مسئول کارگروه همکاریهای علمی ایران و ترکیه و نیز در سازمان پژوهش و فناوری ترکیه (توبیتاک) پیگیری شد. فرآیند بررسی اولیه مدارک ارسالی توسط کارشناسان انجام گرفت و سپس ۱۳۴ طرح نهایی که به طور صحیح و مطابق موارد درخواستی بارگزاری و ارسال شده بودند در دی ماه ۱۳۹۸ وارد مرحله داوری شدند. داوری علمی طرحها در کشور با دعوت از اعضای هیات علمی و محققین از دانشگاهها و مراکز پژوهشی سراسر کشور انجام شد و برای هر طرح ۲ داور منتخب اختصاص یافت. در کشور ترکیه نیز داوریها توسط توبیتاک با اختصاص ۳ داور به هر طرح انجام گرفت.
با جمع بندی نظرات داوران هر دو کشور طی فروردین و اردیبهشت ۹۹، تعداد ۲۲ طرح مشترک میان پژوهشگران ایرانی و ترکیه ای، که در لیست داوری هر دو طرف برای انتخاب نهایی توصیه شده بودند، با تصمیم مشترک مرکز همکاریهای علمی و بین المللی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و توبیتاک انتخاب شدند. شایان ذکر است که طرحهایی که صرفا از جانب یکی از طرفین برای انتخاب توصیه شده بود در لیست نهایی قرارنگرفتند.
بودجه اختصاص داده شده برای طرحهای منتخب از طرف توبیتاک برای محقق ترکیه ای مبلغ ۱۰۰ هزار لیره و از طرف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای محقق ایرانی ۴۰۰ میلیون ریال تعیین شده است.
فهرست طرحهای منتخب همراه با اسامی پژوهشگران، عناوین پروژه و نام دانشگاه های مربوطه، بر روی سایت مرکز همکاریهای علمی و بین المللی وزارت عتف(https://cisc.msrt.ir/fa) اعلام شده است.
پژوهشگران منتخب دانشگاه ها و پژوهشگاه های وابسته؛ می توانند برای کسب اطلاعات بیشتر و نحوه انعقاد قراردادهای پژوهشی مشترک؛ با مدیریت همکاریهای علمی و بین المللی بین المللی دانشگاه تبریز ترجیحا با آدرس ایمیل irtu@tabrizu.ac.ir و یا از طریق شماره تلفن: ۳۳۳۹۳۵۴۸ -۰۴۱ تماس حاصل نمایند.

برگزاری نهمین همایش ملی سامانه‌های سطوح آبگیر باران در دانشگاه تبریز مهلت ارسال مقالات اول مردادماه سال جاری

نهمین همایش ملی سامانه‌های سطوح آبگیر باران شهریور ماه سال جاری به صورت مجازی و ویدیو کنفرانس در دانشگاه تبریز برگزار می شود.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، استحصال آب باران و مدیریت سیلاب، استحصال آب باران و ارتقاء بهره‌وری کشاورزی و امنیت غذایی، نقش استحصال آب باران در بهبود عملکرد اراضی و باغات دیم، نقش استحصال آب در مدیریت پایدار منابع آب، استحصال آب باران و کاهش گرد و غبار و آلودگی هوا و نقش استحصال آب در سازگاری با خشکسالی، کم‌آبی و تغییر اقلیم از محورهای اصلی این کنفرانس است.
نقش استحصال آب باران در حفاظت از تالاب‌ها، تامین آب حیات وحش، تولیدات دامی و آبزیان، ارزیابی سامانه‌های نوین و سنتی استحصال آب باران، فرهنگ‌سازی دانش بومی و مشارکت‌های سازمان‌های مردم نهاد در استحصال آب، سامانه‌های استحصال آب باران، استحصال آب باران و نقش آن در توسعه صنعت و فضای سبز و مصارف شهری، کاربرد روش های نوین داده کاوی در استحصال آب باران، استحصال آب باران و مدیریت حوزه‌های آبخیز،کیفیت رواناب‌های حاصل از بارش در مناطق شهری و غیر شهری و ابعاد اقتصادی اجتماعی و حقوقی استحصال آب باران از دیگر محورهای این کنفرانس اعلام شده است.
بر پایه همین گزارش، مهلت ارسال مقالات به این کنفرانس یک مرداد و اعلام نتایج داوری مقالات اول شهریور و زمان برگزاری این همایش ۱۵ شهریورماه سال جاری است که با توجه به شیوع ویروس کرونا، نهمین همایش ملی سامانه‌های سطوح آبگیر باران به صورت مجازی و ویدیو کنفرانس برگزار خواهد شد.
علاقمندان برای کسب اطلاعات بیشتر و ارسال مقالات می توانند به نشانی اینترنتی https://www.rcsconf9.ir/fa مراجعه نمایند.

نشست مجازی به منظور بهبود و تسریع در تعاملات و تولید علم و فناوری با مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

نشست مجازی به منظور بهبود و تسریع در تعاملات علمی، اموزشی، پژوهشی و فناوری در قالب ویدیو کنفرانس با مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری برگزار شد.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، دکتر مجیدی، رییس دانشگاه تبریز در این نشست با اشاره به سابقه تاریخی و دستاوردهای علمی و آموزشی این دانشگاه گفت: دانشگاه تبریز در سال ۱۳۲۶ با تاسیس دو دانشکده ادبیات و طب فعالیت علمی و اموزشی خود را آغاز و در حال حاضر با داشتن بیش از بیست هزار دانشجو که از این تعداد نزدیک ۵۰ درصد در مقطع تحصیلات تکمیلی مشغول تحصیل هستند، به فعالیت های علمی خود ادامه می دهد.
وی افزود: این دانشگاه ۸۰۰ نفر عضو هیات علمی دارد که نیمی از آنان در رتبه استادی و دانشیاری هستند .
دکتر مجیدی یادآور شد: دانشگاه تبریز در سال های اخیر به خاطر دستاورد های علمی و اموزشی که در حوزه های مختلف کسب کرده در رنکینگ بین المللی رتبه های درخشانی به دست آورده و از این رو قرار گرفتن در بین ۲۰۰ دانشگاه برتر جهان راهبرد کلان این دانشگاه است.
در این نشست، همچنین دکتر عسگری معاون پژوهش و فناوری و دکتر زوارقی رییس مرکز اسناد و کتابخانه مرکزی دانشگاه تبریز با ارایه گزارشی به تشریح برخی اقدامات، طرح ها و برنامه ها در خصوص بهبود، تسریع، توزیع و تولید علم و فناوری در بخش های مختلف پرداختند و خواستار تسریع تعاملات علمی ، اموزشی ، پژوهشی و فناوری در حوزه های مختلف شدند.
دکتر دهقان، رئیس مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری و پایگاه استنادی جهان اسلام(ISC) در این نشست بر حمایت از برنامه های دانشگاه تبریز و تشکیل کنسرسیوم منطقه ای شامل جمهوری اسلامی ایران و ترکیه در راستای تسریع تعاملات با کمک های دانشگاه تبریز تاکید کرد.

انتخاب مقاله مروری دکتر عابر به عنوان یکی از مقاله های پربازدید

مقاله دکتر سهیل عابر عضو هیات علمی دانشکده شیمی به عنوان مقاله با تعداد دانلود بالا (TOP DOWNLOADED PAPER) در سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۱۸ در ژورنال CLEAN - Soil, Air, Water معرفی شد.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، این مقاله با عنوان:
Polyoxometalates and Their Composites as Photocatalysts for Organic Pollutants Degradation in Aqueous Media—A Review
یک مقاله مروری است که با همکاری دانشجویان وی(فاطمه مهدیزاده و رامین دهقانی) به چاپ رسیده است.
در این مقاله به بررسی کاربرد ترکیبات پلی اکسومتالات و کامپوزیت‌های آنها به عنوان فتوکاتالیست در تخریب آلاینده‌های آلی در محیط آب پرداخته شده است.
پلی اکسومتالات‌ها دسته‌ای از ترکیبات معدنی هستند که دارای ساختارهای مولکولی از کاتیون‌های فلزی عناصر واسطه مانند W ،Mo ،Ta ،Nb و V در بالاترین حالت اکسایش خود بوده و قادرند کلاسترهای آنیون-اکسیژن - فلز واسطه را تشکیل دهند. پلی‌اکسومتالات‌ها به دلیل داشتن خواص منحصر به فرد ساختاری، شیمیایی، الکترونی، پایداری حرارتی، و پایداری در محلولهای آبی و آلی، دارای کاربردهای فراوانی در زمینه‌های مختلف هستند.
یادآور می شود: دکتر سهیل عابر از سال ۱۳۸۲ به عنوان عضو هیات علمی دانشگاه تبریز مشغول به فعالیت بوده و در سال ۱۳۹۳ به درجه استادی ارتقا یافته است. وی تاکنون راهنمایی ۶ رساله دکتری و ۲۸ پایان‌نامه کارشناسی ارشد را بر عهده داشته و ۷۰ مقاله در مجلات معتبر بین‌المللی به چاپ رسانده است. وی سابقه فعالیت به عنوان مدیر گروه شیمی کاربردی و نیز دبیر کمیته HSE معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه را دارد و هم‌اکنون مدیر امور پژوهشی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تبریز است.

با حضور مدیر اموراداری، پشتیبانی و منابع انسانی دانشگاه تبریز؛

جلسه شورای عمومی کارکنان دانشگاه برگزار شد

جلسه شورای عمومی کارکنان دانشگاه تبریز با حضور اعضای شورای مرکزی و کامران خان ماکو مدیر اموراداری، پشتیبانی و منابع انسانی دانشگاه تبریز در تالار گارنت دانشکده مهندسی برق برگزار شد.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، در این جلسه، کامران خان ماکو مدیر اموراداری، پشتیبانی و منابع انسانی دانشگاه ضمن ابراز خرسندی از فعالیتها و دغدغه های مثبت اعضای شورای کارکنان در خصوص امور رفاهی گفت: با مساعدت و حسن نظر رئیس دانشگاه و اعضای هیئت رئیسه و هیئت امنای دانشگاه توانسته ایم با وجود برخی محدودیت های مالی و اداری، اقدامات مفید و ارزنده ای در چهارچوب مقررات قانونی انجام دهیم.
خان ماکو، ضمن استقبال از تشریک مساعی و همفکری دانشگاهیان برای بهبود وضعیت امور اداری و رفاهی دانشگاه، آمادگی خود را برای دریافت پیشنهادات سازنده اعلام نمود.
در این جلسه، حسین عبدی، رئیس شورای کارکنان دانشگاه تبریز ضمن بیان گزارشی از فعالیتهای شورای مرکزی طی یکسال اخیر و برنامه ها و پیشنهادات مد نظر شورای مرکزی از تعامل سازنده و نگرش مثبت ریاست دانشگاه و مجموعه معاونت پشتیبانی و منابع انسانی دانشگاه در خصوص امور رفاهی کارکنان این دانشگاه تشکر و قدردانی نمود.
در ادامه این جلسه، برخی از اعضای شورای عمومی به ارایه دیدگاه ها و پیشنهادات در خصوص توسعه فعالیت های بانکی، مباحث مربوط به تبدیل وضعیت، ارتقای رتبه کارکنان، تخصیص اضافه کار، حق شیفت و حق فنی کارشناسان آزمایشگاه و ایجاد مراکز رفاهی و خدماتی برای دانشگاهیان در سطح دانشگاه و موارد دیگر پرداختند.

انتشارات تازه‌های

عنوان: بیماری های دستگاه گوارش در اسب های ایران
نگارش : دکتر فریدون رضازاده زاوشتی
نشر: انتشارات جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران
تاریخ و نوبت چاپ: ۱۳۹۹ اول

نخستین کتاب بیماری های دستگاه گوارش در اسب های ایران با نگارش دکتر فریدون رضازاده زاوشتی، دانشیار گروه علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تبریز از سوی انتشارات جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران منتشر شد.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، طب اسب، جایگاه ممتازی در دامپزشکی جهان دارد و ضروری است دانشجویان و دامپزشکان شاغل در صنعت اسب، بیش از پیش به آن توجه نمایند.
کتاب "بیماری های دستگاه گوارش در اسب های ایران" بر اساس پاسخ به این نیاز، جمع آوری و نگاشته شده است.
بر پایه همین گزارش، این مجموعه بر اساس قالب طب داخلی دامهای بزرگ که دربسیاری از موارد اساس تشخیص و درمان بیماریهای اسب را نه تنها در ایران، بلکه در تمامی کشورها تشکیل می دهد، استوار شده و شامل چهار فصل بیماریهای داخلی، بیماریهای باکتریایی و ویروسی، بیماریهای انگلی، و بیماریهای متفرقه دستگاه گوارش اسب می باشد.
در این کتاب تلاش شده که از گزارشات مستدل و مقالات مرتبط داخلی که از حدود ۳۰ سال گذشته در زمینه بیماریهای دستگاه گوارش اسب موجود بود، استفاده شود. لازم به ذکر است؛ دکتر فریدون رضازاده زاوشتی، نویسنده این کتاب در حال حاضر دانشیار گروه علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تبریز بوده که در سال ۱۳۸۵ موفق به اخذ دکتری تخصصی بیماریهای داخلی دامهای بزرگ از دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران شده است.
وی در سال ۲۰۰۴ به مدت ۶ ماه در دانشکده دامپزشکی دانشگاه سنت اشتوان بوداپست تحت نظر پروفسور سنسی، دبیر کل سابق کنگره جهانی بویاتریکس در زمینه اسهال گوساله و در سال ۲۰۱۵ به مدت ۹ ماه در دانشکده دامپزشکی و بیمارستان اسب،دانشگاه ایالتی لویزیانا (آمریکا) تحت نظر پروفسور اندروز در زمینه زخم معده در اسب و علل بروز آن به تحقیقات علمی پرداخته است.
یادآور می شود؛ تاکنون از دکتر فریدون رضازاده زاوشتی ۱۰۰ مقاله علمی در کنگره های داخلی و خارجی منتشر و ۲۰ پایان نامه در مقاطع دکتری عمومی تحت نظر وی به انجام رسیده است.

آغاز طرح گرنت فناوری در آذربایجان شرقی

اجرای طرح گرنت فناوری در آذربایجان شرقی با امضای تفاهم نامه بین ۴ دانشگاه بزرگ و پارک علم و فناوری این استان آغاز شد.
این تفاهم نامه با هدف حمایت از پایان نامه های کارشناسی ارشد و رساله های دکتری بین دانشگاههای تبریز، علوم پزشکی، صنعتی سهند و شهید مدنی آذربایجان از یک طرف و پارک علم و فناوری استان از طرف دیگر امضا شد.
برنامه حمایت مالی مستقیم از پایان نامه های تحصیلات تکمیلی مرتبط با امور فناوری دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و مراکز تحقیقاتی با عنوان گرنت فناوری و با هدف بسط و توسعه توان ملی در حوزه نوآوری و کارآفرینی و ارتقاء ظرفیت توسعه فناوری در دانشگاه ها و مراکز پژوهشی در سطح کشور اجرا می شود.
رییس پارک علم و فناوری آذربایجان شرقی در تشریح این برنامه سه مرحله ای گفت: فاز اول این پروژه موسوم به طرح جوانه مختص پایان نامه های کارشناسی ارشد و رساله های دکتری است و در مرحله اول این فاز گرنت تاد (توسعه اقتصاد دیجیتال) در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات اجرا خواهد شد.
دکتر واعظی ادامه داد: این مرحله به صورت آزمایشی در پنج استان آذربایجان شرقی، خراسان رضوی، سمنان، فارس و مرکزی اجرا خواهد شد و با تامین اعتبارات لازم در فازهای بعدی، کل سطح کشور را در تمام زمینه های تخصصی پوشش خواهد داد.
به گفته وی، در این برنامه حمایتهای مالی بلاعوض از پایان نامه های تحصیلات تکمیلی مرتبط با فناوری در حوزه ICT که منجر به توسعه دانش فنی شوند، از طریق پارک علم و فناوری، وزارت عتف، صندوق نوآوری و شکوفایی وپارک فاوا صورت خواهد پذیرفت.
رییس پارک علم و فناوری آذربایجان شرقی افزود: کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی در رشته های مرتبط با فناوری اطلاعات و ارتباطات می توانند تا ششم تیر با ثبت نام در طرح گرنت جوانه (تاد) در وب سایت اینترنتی به آدرس https://techgrant.msrt.ir از حمایت های این طرح برای انجام پروژه های خود در قالب پایان نامه های فناورانه برخوردار شوند.
وی اضافه کرد: در مراحل بعدی طرح گرنت فناوری، حمایت از فعالیت‌های تحقیقاتی با محتوای تجاری‌سازی برای اعضای هیئت علمی با عنوان گرنت شکوفایی و حمایت از فعالیت‌های شتاب‌دهی و رشد شرکت‌های نوپا با عنوان گرنت رشد عملیاتی خواهد شد.

طراحی سامانه جامع ثبت نام غیرحضوری مدارس

سامانه ثبت نام غیر حضوری مدارس توسط شرکت دانش بنیان مستقر در مرکز رشد و نوآوری دانشگاه تبریز طراحی و راه اندازی شد.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز دکتر علی پورزیاد رئیس مرکز رشد و نوآوری دانشگاه تبریز با اشاره به طراحی و راه اندازی این سامانه گفت: در راستای عمل به مسئولیت اجتماعی در شرایط کرونا و ایجاد بستر مناسب برای حضور حداقلی دانش آموزان و اولیا در مدارس؛ سامانه ثبت نام غیر حضوری سهاد، توسط شرکت پویا نگار ارتباط سپهر، از واحدهای فناور مستقر در مرکز رشد و نوآوری دانشگاه تبریز، طراحی شده است.
دکتر پورزیاد با اشاره به اینکه این سامانه به صورت رایگان در اختیار مدارس قرار می‌گیردافزود: دانش آموزان با مراجعه به سایت مدرسه و تکمیل فرم ثبت نام، درخواست خود مبنی بر ثبت نام در سال تحصیلی پیش رو را اعلام کرده و پس از تایید مدیریت، ثبت نام نهایی صورت میگیرد. این سامانه علاوه بر امکانات فوق، مجهز به درگاه پرداخت آنلاین نیز است که در صورت نیاز به پرداخت شهریه برای مدارس غیر دولتی، اولیای محترم بتوانند از همین طریق فرآیند ثبت نام را تکمیل نمایند.
رئیس مرکز رشد و نوآوری دانشگاه مهمترین مزیت استفاده از این سامانه را کاهش خطر حضور دانش آموزان یا اولیا، جهت ثبت نام در ایام کرونا دانست و اضافه کرد: عدم تحمیل هزینه بر مدارس، کاربرپسند بودن و دسترسی آسان، از جمله مزیتهای سامانه طراحی شده است و طی چند روز اخیر و از زمان رونمایی از این سامانه حدود ۳۰ مدرسه استفاده از این سامانه را شروع نمودهاند.
شایان ذکر است شرکت پویا نگار ارتباط سپهر از واحدهای فناور موفق در مرکز رشد و نوآوری دانشگاه تبریز در حوزه فناوری اطلاعات است و در حال رایزنی با وزارت محترم آموزش و پرورش جهت استفاده از این سامانه در مدارس کل کشور است.
همچنین مسئولین محترم مدارس، جهت کسب اطلاعات بیشتر میتوانند به آدرس اینترنتی sahadapp.ir مراجعه نمایند.

با حضور معاون اول رئیس جمهوری برگزار شد؛

نشست مدیران ارشد وزارت تحقیقات و فناوری، روسای دانشگاه ها، مراکز پژوهشی وپارک های علمی و تحقیقاتی

نشست دکتر اسحاق چهانگیری معاون اول رئیس جمهور با دکتر منصور غلامی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، معاونین وزارت، روسای دانشگاهها مراکز پژوهشی و پارک های علم و فناوری جهت بررسی مسائل پیش روی آموزشی در سالن شهدای جهاد علمی بصورت ویبناربرگزار گردید.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز دکتر غلامی وزیر علوم وتحقیقات و فناوری در ابتدای نشست با اشاره به فعالیت دانشگاهها در دهه های اخیر در زمینه تامین نیروی انسانی کشور، فعالیت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی، توسعه فناوری و دانشگاههای جامعه محور افزود از اوایل دهه ۹۰ به توسعه فناوری ها سوق پیدا کردیم و از مجموع ۴۷ پارک فناوری کشور ۳۷ پارک ذیل این وزارتخانه قراردارد و ۵۰۰۰ شرکت دانش بنیان با هدف ایجاد اشتغال پایدار در سطح ملی و مبادلات فناوری در سطح ملی و بین المللی فعالیت دارند که نتایج عملکرد درخشان این شرکتها نشان دهنده ظرفیت بالای آنها در حل مشکلات کشورمی باشد.
دکتر غلامی با اشاره به اینکه دانشگاهها اکنون دررمرحله جامعه محوری هستند افزود مراکز علمی کشور به مسائل اجتماعی و فرهنگی کشور توجه دارند و برون داده های خوبی نیز داده اند و نتایج کامل آنها در سالهای آتی مشهود تر خواهد شد.
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری وجود جمعیت اساتید جوان و متخصص بهمراه دانشجویان مستعد در مقاطع تحصیلات تکمیلی را از نقاط قوت وزارت عتف دانست و افزود ظرفیت بالایی در این وزارتخانه وجود دارد و قطعا هر درخواست و پیشنهادی که دولت محترم در حوزه فنآوری و تحقیق داشته باشد میتوانند از عهده آن برآیند همچنانکه توانسته اند در سطح بین المللی علی رغم کمبودها موفقیتهای بزرگ به دست آورند.
دکتر غلامی توجه به مهارت دانش آموختگان، اشتغال و کارآفرینی را از اهداف و دغدغه های این وزارت برشمردافزود: طرح‌های مهمی در این زمینه در حال اجراءاست چنانچه طرح آمایش آموزش عالی که از سال ۱۳۹۴ با استناد به مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی شروع شده بود دردوسال اخیر مراحل نهایی برنامه ریزی آن انجام گرفته است و در حال حاضر در مرحله شروع طرح آمایش هستیم که نیازمند همراهی و همکاری ائمه محترم جماعات، استانداران، نمایندگان محترم مجلس و سایر دستگاههای اجرائی هستیم.
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری با اشاره به تبدیل تهدید کرونا به فرصت در وزارت عتف افزود علی رغم محدودیتها و مشکلات توانستیم در زمینه آموزش الکترونیکی و تولید فناوری جلوگیری از شیوع کرونا به دستاوردهای عظیم تاریخی نائل بشویم وانتظار می‌رود دولت محترم با حمایت مالی به تداوم پایدار این موفقیتها کمک نماید.
در ادامه نشست دکتر اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهور ضمن ابراز خرسندی از حضور در وزارت علوم و دیدار با روسای دانشگاهها و مراکز پژوهشی افزود امید، نشاط و دلگرمی به آینده کشور با برنامه های وزارت علوم و تحقیقات و فناوری ایجاد می شود و بایستی اتفاقات خوب و فعالیت دانشگاهها در گوشه کنار کشوربه همه مردم انعکاس داده شود.
دکتر جهانگیری ضمن تقدیر و تشکر از کارنامه درخشان فعالیت علمی و فناوری اساتید و محققان دردوره کرونا و قبل از آن افزود موفقیت مجموعه وزارت علوم در سطوح ملی و بین المللی قابل تقدیر است.
معاون اول رئیس جمهور پرداختن به توسعه جدی کشور را مهمترین دغدغه دولت برشمرد و افزود توسعه علمی کشور نیازمبرم و اساس پیشرفت در سایر زمینه هاست و نمی توان از آن بسادگی گذشت.
دکتر جهانگیری با استناد به منویات مقام معظم رهبری که «اقتدار علمی کشور مایه اقتدار نظام است» افزود خوشبختانه تحرک علمی در کشور سرعت گرفته و پرچم اقتدار و افتخار تولیدات علمی در کشور برافراشته شده است و ضروری است مسئولین اجرائی دستاوردهای دانشگاه ها را ارج نهاده و جایگاه و پایگاه اصلی این خدمات را تثبیت و پایدار نمایند و با اعتماد به دانشگاه ها بعنوان مغز متفکر کشور برای عبور از تنگناها و مشکلات از دانشگاه چاره جوئی نمایند.
معاون اول رئیس جمهور ضمن تقدیر از دستاوردهای فناورآنه و پژوهشی وزارت علوم و تحقیقاات و فناوری در دوران کرونا افزود البته نقش اول مقابله با کرونا برعهده کادر درمان و علوم پزشکی بود و زحمات ارزنده کادر درمان و علوم پزشکی در مدیریت بیماری که با ایثار و از جان گذشتگی خود موجب افتخار ملی و بین المللی کشورمان شدند جای بسی افتخار و تقدیر دارد.
رئیس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی با اشاره به اینکه کرونا تهدید بزرگی برای اقتصاد، فرهنگ و سایر ابعاد جامعه بشری است افزود براساس پیش بینی ها رشد اقتصادی کشورها در سال ۲۰۲۰ بعلت کرونا به منفی ۷ درصد خواهد رسید، این امر بهمراه تحریم های ناجوانمردانه آمریکا بر اقتصاد ما هم تبعات سوء داشت که لازم است دانشگاهها در زمینه اقتصاد کلان و دوران پسا کرونا راهکارهای علمی ارائه دهند و دستگاه‌های اجرائی نیز با بررسی آنها راهکارها علمی را عملیاتی نمایند.
دکتر جهانگیری با تجلیل از پیشرفتهای وزارت علوم در زمینه آموزش الکترونیکی افزود با تجهیز زیر ساخت های لازم اتفاق بزرگی در این زمینه روی داده است و لازم است در فرصت تابستان ضمن آسیب شناسی و جبران کمبودها برای ترم آینده نیز برنامه ریزی های لازم صورت پذیرد تا در صورت تداوم بحران بتوانیم همه دانشجویان کشور را در سالجاری پوشش دهیم.
معاون اول رئیس جمهور انجام طرح رصد اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهها را کارمهم و ارزنده ای دانست که نتایج آن می تواند راهگشای برنامه ریزان متولیان امور آموزش، توسعه و مدیریت اجرائی کشورقرارگیرد.
دکتر جهانگیری با اشاره به پتانسیل موجود در آموزش الکترونیکی به زبان فارسی برای جذب علاقمندان و دانشجویان از کشورهای دیگرافزود کرونا فرصتی را برای جذب دانشجویان از دیگر کشور ها فراهم نموده و می توان از آن استفاده نمود.
در ادامه نشست دکتر خاکی صدیق معاون آموزش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ضمن بیان اهم دستاوردها و فعالیتهای کلان در حوزه آموزش عالی را برشمرد و افزود طی سالهای اخیر طرح های مهمی از قبیل طرح آمایش آموزش عالی، پروژه ملی اقتصاد مقاومتی و ارتقاء ۵ دانشگاه و ۵ پژوهشگاه به تراز بین المللی در حال برنامه ریزی و اجراء است.
دکتر خاکی با بیان گزارش تطبیقی میزان انجام فعالیتهای آموزشی در جهان و ایران در دوران کرونا افزود: از اول اسفند ۹۸ برخورد فعال و تبدیل تهدید کرونا به فرصت آموزش الکترونیکی برنامه اصلی وزارتخانه بود که با ایجاد زیرساختهای فنی، بازنگری در مقررات آموزشی و فرهنگ سازی موفق شدیم در مدت چهار ماه ۹۲ درصددانشجویان را در مقاطع مختلف تحصیلی به شیوه آموزش الکترونیکی پوشش دهیم و الان گفتمان غالب ارتقاء کیفیت آموزش مجازی است.
معاون آموزشی وزارت علوم با اشاره به گزارشیونسکو در زمینه میزان گسترش آموزش الکترونیکی و فعالیت دانشگاه‌ها در دوران کرونا افزود براساس گزارش یونسکو کشور ایران در این زمینه جزء کشورهای خوب و پیشرفته است وپیشرفتهای کشور در زمینه آموزش الکترونیکی افتخار نظام می باشد و برنامه بعدی ما صیانت از این دستاورد برای سالهای پسا کرونا است.
در ادامه نشست دکتر برومند معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم تحقیقات و فناوری ضمن گزارش تفصیلی به بیان دستاوردهای مهم، اهداف و برنامه های معاونت پژوهشی در سالهای اخیر پرداخت.
دکتر برومند ضمن اشاره به فعالیت ۳۷ پارک علم و فناوری در کشور با تحت پوشش قرار دادن ۱۹۲ مرکز رشد در دانشگاهها افزود: ۱۷۰۰ شرکت دانش بنیان با فعالیت ۶۰ هزار نفر از فارغ التحصیلان دانشگاهها به دستاوردهای مهم فناوری رسیده اند و دستاوردهای ارزنده آنان در دوران کرونا نشان دهنده این نتایج میباشد.
معاون پژوهشی وزارت علوم ضمن ارائه گزارش برخی از طرح های تدوین یافته در این وزارتخانه خواستار توجه جدی و متمرکز دولت به دانشگاه ها شد و افزود اعتماد به دانشگاه ها موجب برون رفت از مشکلات عدیده کشور می شود.
در ادامه نشست تعدادی از روسای دانشگاهها و پارکهای علم فناوری کشور بعنوان سخنران منتخب به ارائه گزارش فعالیت های خود در سال های اخیر و دوران کرونا پرداخته و نظرات و پیشنهادات خود را مطرح نمودند.

قرارگاه کوهنوردی عظیم قیچی ساز در ارتفاعات تفرجگاه عینالی افتتاح شد

نخستین قرارگاه کوهنوردی آذربایجان شرقی با نام «عظیم قیچی ساز» نام آور کوهنوردی کشور و دانشجوی دانشگاه تبریز در زمینی به مساحت ۳۰۰ متر مربع در کوه عینالی در تبریز افتتاح شد.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، این قرارگاه بیشتر در راستای آموزش، همگانی کردن و پشتیبانی از ورزش پرطرفدار کوهنوردی در ارتفاعات تفرجگاه کوهستانی عینالی افتتاح شد.
قرارگاه کوهنوردی عظیم قیچی ساز با همکاری اداره کل ورزش و جوانان استان آذربایجان شرقی و شهرستان تبریز، سازمان توسعه و عمران عون بن علی شهرداری تبریز به همت هیئت کوهنوردی و صعود های ورزشی استان و هیئت شهرستان تبریز به بهره برداری رسید.
برپایه همین گزارش؛ عظیم قیچی ساز، متولد ۱۳۶۰، تبریز و دانشجوی کارشناسی تربیت بدنی دانشگاه تبریز و تنها کوهنورد ایرانی که توانسته به ۱۴ قله بالای هشت هزارمتری صعود کند.

تشکل های دانشجویی بستر مناسب برای رشد و شکوفایی دانشجویان

مسئول دبیرخانه هیات نظارت بر تشکل های اسلامی دانشگاه تبریز تشکل های دانشجویی را به عنوان یکی از بسترهای رشد و شکوفایی و همچنین از علل پایداری و تاثیرگذاری حرکت های دانشجویی عنوان کرد.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، جواد حقیقیان در تشریح عملکرد دبیرخانه هیات نظارت بر تشکل های اسلامی این دانشگاه گفت: در سایه حمایت دانشگاه از فعالیت های سیاسی دانشجویان، در حال حاضر چهار تشکل اسلامی در سطح این دانشگاه فعالیت می کنند که با توجه به فضای مساعد جامعه، فعالیت آنان در عرصه های مختلف فراتر رفته و در سطح ملی نیز به جهت دهی و روشنگری افکار عمومی می پردازند.
وی در ادامه یادآور شد: فعالیت تشکل های اسلامی دانشجویان در دانشگاه ها شامل برگزاری انواع مراسم های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، از قبیل تریبون آزاد، اردوهای فرهنگی، انتشار نشریات، موضع گیری های سیاسی در قالب انتشار بیانیه و بسیاری از فعالیت های دیگر است.
بر پایه همین گزارش، پس از ابلاغ دستورالعمل های اجرایی فعالیت تشکل های اسلامی دانشگاهیان از سال ۱۳۸۰ توسط شورای انقلاب فرهنگی، دبیرخانه هیات نظارت بر تشکل های اسلامی دانشگاه تبریز برای اولین بار تشکیل و جواد حقیقیان با حفظ سمت پست سازمانی و به استناد بند ۲ ماده یک دستورالعمل اجرایی از سوی رییس دانشگاه به سمت مسئول دبیرخانه هیات نظارت بر تشکل های اسلامی دانشگاه منصوب و شروع به فعالیت کرده است.

برگزاری ترم تابستانی در دانشگاه تبریز به صورت غیرحضوری

ترم تابستانی سال ۱۳۹۹ در دانشگاه تبریز به دلیل شیوع کروناویروس به صورت غیرحضوری و الکترونیکی برگزارخواهد شد.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، دانشگاه تبریز طبق مصوبه هیات رئیسه این دانشگاه در نظر دارد ترم تابستان سال ۱۳۹۹ را از تاریخ ۴ مرداد لغایت ۷ شهریور ماه سال جاری به صورت غیرحضوری و از راه دور برگزار نماید.
اتخاذ این تصمیم با توجه به ادامه روند شیوع کرونا ویروس تمامی کلاس‌های ترم تابستان در دانشگاه تبریز به صورت غیرحضوری و الکترونیکی برگزارخواهد شد.
بر اساس مصوبه هیات رئیسه دانشگاه تبریز، جزئیات برگزاری ترم تابستانی در این دانشگاه تبریز به صورت غیرحضوری از جمله نحوه ارایه لیست دروس، زمان ثبت نام، برنامه کلاسی و امتحانی متعاقبا اعلام خواهد شد.
برپایه همین گزارش؛ هر ساله ترم تابستانی در دانشگاه تبریز برگزار می شود که در سال گذشته این ترم با ارایه ۷ ماده دروس عمومی، ۵ ماده دروس پایه و ۴ ماده دروس عملی برگزار شده بود.

انتخاب دکتر متفکر آزاد، به عنوان یکی از دبیران هیأت رئیسه مجلس

دکتر روح الله متفکر آزاد، عضو هیات علمی دانشگاه تبریز، با کسب ۱۴۸ رأی، به عنوان یکی از دبیران هیئت رئیسه مجلس یازدهم انتخاب شد.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، دکتر متفکر آزاد، کاندیدای یازدهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی با کسب ۱۰۵ هزار و ۴۴۹ رای از حوزه انتخابیه تبریز، آذرشهر و اسکو راهی بهارستان شده است.

دکتر متفکرآزاد استادیار دانشکده علوم طبیعی دانشگاه تبریز است. از جمله سوابق اجرایی و مدیریتی وی می توان به سرپرست گروه حمایت از استعدادهای درخشان دانشگاه تبریز، دبیر هم اندیشی استادان و نخبگان دانشگاه تبریز، مشاور معاون فرهنگی دانشگاه تبریز، مشاور استاندار و رییس گروه مشاوران جوان استان و ... اشاره کرد.

روابط عمومی دانشگاه تبریز این انتخاب را به وی و جامعه دانشگاهی استان تبریک می گوید.

تقدیر مدیر کل تربیت بدنی وزارت علوم از مدیر تربیت بدنی دانشگاه تبریز

مدیر کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در نامه ای از مدیر تربیت‌بدنی دانشگاه تبریز به خاطر حضور موثر در حوزه ورزش دانشگاه ها تقدیر کرد.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، در متن نامه دکتر محمد حسین علیزاده، مدیر کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به دکتر اهری زاد آمده است: با عنایت به حضور موثر و ارایه پیشنهادات و نظرات کارشناسی و دقیق شما در خصوص موارد مربوط به ورزش دانشگاه ها، بدینوسیله از زحمات دلسوزانه مدیریت کارآمد جنابعالی در اداره تربیت بدنی دانشگاه تبریز و دبیرخانه منطقه سه ورزش دانشگاهی تقدیر و تشکر بعمل می آید.

یادآور می شود: دکتر سعید اهری زاد، استاد رشته و گرایش ژنتیک - بیومتری دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز است، ملی پوش والیبال کشور، دبیر تربیت بدنی دانشگاه های منطقه ۳ کشور، رئیس هیئت ورزش های دانشگاهی استان آذربایجانشرقی و بیش از ۱۵ سال مدیریت تربیت بدنی دانشگاه تبریز از جمله سوابق پرافتخار این عضو هایت علمی دانشگاه تبریز است.

در طول مدت مدیریت وی همچنین در تربیت بدنی دانشگاه تبریز، توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مدیریت تربیت بدنی این دانشگاه، نیز بیش از ۱۰ سال متوالی عنوان مدیریت تربیت بدنی نمونه کشوری در میان دانشگاه های سراسر کشور بر اساس ارزیابی و شاخص های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به دست آورده است.

تشکیل کارگروه تخصصی در قالب طرح مپسا جهت مدیریت و پایش سیستمی آلاینده‌های زیست محیطی در دانشگاه تبریز

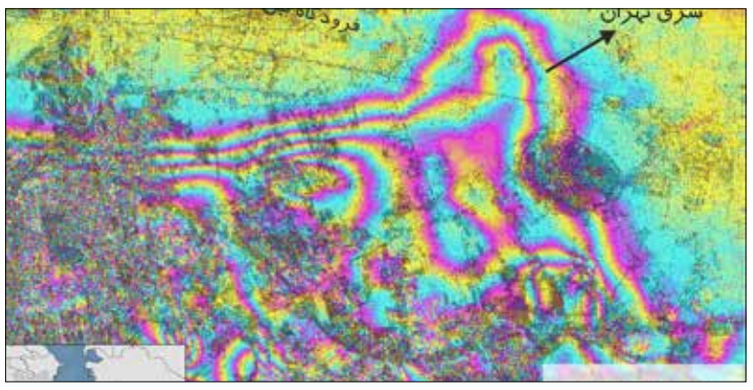
کارگروه تخصصی در قالب طرح مپسا جهت مدیریت و پایش سیستمی آلاینده‌های زیست محیطی در راستای تحقق سیاست های کلی محیط زیست ابلاغی مقام معظم رهبری و در چارچوب قوانین و مقررات جاری کشور در دانشگاه تبریز تشکیل شد.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، در نشستی با حضور جمعی از اعضای هیات علمی متخصص در حوزه محیط زیست کارگروه تخصصی در قالب طرح مپسا جهت مدیریت و پایش سیستمی آلاینده‌های زیست محیطی در دانشگاه تبریز تشکیل شد.

این کارگروه تخصصی در حوزه محیط زیست که زیر نظر مدیریت امور فناوری دانشگاه تبریز تشکیل شده و دارای پنج کارگروه تخصصی تحت عناوین(آب، خاک، هوا، پسماند و تنوع زیستی و اکولوژی) با تعیین اعضای آنان فعالیت خود را آغاز کرده است.

بر پایه همین گزارش؛ در همین راستا مقرر شده است کارگروه های تخصصی شکل گرفته با تشکیل جلسات منظم و انجام هماهنگی ها و همکاری های لازم، طرح های محیط زیست استان و کشور را با همکاری اداره محیط زیست استان پیگیری و اجرا نمایند.

یادآور می شود: برای ایجاد هم افزایی توانمندی های موجود در دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی کشور در جهت حل چالش های زیست محیطی کشور طرح مپسا (طرح مدیریت و پایش سیستمی آلاینده های زیست محیطی واحدهای صنعتی، تولیدی، خدماتی، معدنی، عمرانی و کارگاهی) به اجرا درآمده است. در این طرح از ظرفیت دانشگاه ها و مراکز علمی همچون آزمایشگاه‌های معتمد و شرکت‌های دانش بنیان برای نظارت، پایش و حل مسائل زیست محیطی صنعت استفاده می شود.

راه اندازی سرور محاسباتی برای پردازش تصاویر راداری

رئیس دانشکده برنامه ریزی و علوم محیطی دانشگاه تبریز از راه اندازی سرور محاسباتی پردازش تصاویر راداری، محاسبات سنگین و مدلسازی در دانشکده برنامه ریزی و علوم محیطی توسط گروه سنجش از دور و GIS این دانشکده خبر داد.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، دکتر بهروز ساری صراف، در این باره گفت: این سرور مجهز به پردازنده i9 9900k آماده ارائه خدمات به اساتید، دانشجویان و محققین است که با مساعدت مالی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در قالب جایزه ی استادیاران جوان برای دکتر صدرا کریم زاده استادیار گروه سنجش از دور و GIS این دانشکده در نظر گرفته شد که ایشان جایزه متعلق به خود را برای استفاده همکاران و دانشجویان در اختیار دانشکده قرار داده است.

وی در ادامه با اشاره به مزایای راه اندازی این سرور در این دانشکده یادآور شد: در این ارتباط محققین و دانشجویان علاقمند به پردازش تصاویر راداری علاوه بر استفاده از سرور، می توانند به صورت قانونی از لایسنس نرم افزار SARscape استفاده نمایند.

به گفته وی نرم افزار مذکور قابلیت اندازه گیری میدان جابجایی زلزله، مدلسازی مکانیزم زلزله، برآورد نرخ کمتر اساتید زن را از مهمترین عوامل تضعیف رتبه بین المللی دانشگاه تبریز در رتبه بندی های ملی و جهانی دانست و گفت: علاو ه براینها عدم توجه به شاخص-های نوظهور در نظام رتبه بندی از جمله Nature ، Index و عدم توجه به ظرفیت شبکه های اجتماعی از جمله داشتن اکانت رسمی دانشگاه تبریز در توئیترو... از عوامل افت رتبه دانشگاه تبریز است که ضروری است با اطلاع رسانی، پیگیری های و ایجاد شاخص های ارزیابی متناسب در نهاد های تصمیم گیری ازقبیل هیئت ممیزه و کمیته های مختلف و همکاری همه واحدهای دانشگاه مشکلات بصورت اساسی حل شوند.

در ادامه جلسه دکتر محمد تقی اعلمی معاون پشتیبانی و منابع انسانی دانشگاه ضمن تاکید بر ضرورت اتخاذ سیاست-های متناسب با بین المللی سازی به تشریح برخی مسائل مرتبط با حوزه پشتیبانی در زمینه بین المللی سازی پرداخت.

دکتر حیاتی معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه از دیگر سخنران جلسه بود که بر آمادگی معاونت آموزشی برای همکاری همه جانبه برای ارتقاء جایگاه دانشگاه تبریز در سطح ملی و جهانی تاکید نمودو نبودن آمار و اطلاعات کامل و دقیق در حوزه های مختلف را از موانع تحقق برنامه های دانشگاه دانست.

درادامه جلسه دکتر حسین امامعلی پور معاون دانشجوئی دانشگاه ضمن اشاره به برخی از مشکلات موجود در زمینه ارائه خدمات رفاهی به دانشجویان خارجی بر مشخص شدن شرح وظایف همه واحدهای دانشگاه در عرصه بین المللی شدن تاکید نمود.

شایان ذکر است در ادامه سایر اعضاء به بیان دیدگاهها و پیشنهادات خود در زمینه نحوه برنامه ریزی واجرای امور مختلف جهت ارتقاء جایگاه دانشگاه تبریز در سطوح ملی و بین المللی پرداختند و تصمیمات مورد نیاز اتخاذ گردید.

فرونشست دشت ها و برخی پایش های محیطی دیگر را دارد که می تواند در سایر مراکز علمی کشور مورد استفاده قرار گیرد.

رئیس دانشکده برنامه ریزی و علوم محیطی دانشگاه تبریز اضافه کرد: در همین راستا تمامی دانشگاه های کشور، سازمان فضایی کشور، سازمان نقشه برداری کشور، موسسه ژئوفیزیک (دانشگاه تهران)، پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله و مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی می توانند از امکانات این نرم افزار و سخت افزار مربوطه استفاده نمایند.

یادآور می شود: دکتر صدرا کریم زاده استادیار گروه سنجش از دور و GIS دانشکده برنامه ریزی و علوم محیطی دانشگاه تبریز است، چاپ نزدیک به ۲۰ مقاله در مجلات علمی پژوهشی و تالیف ۲ جلد کتاب از جمله سوابق علمی این استادیار دانشگاه تبریز است.

جلسه کمیته راهبری ارتقاء به تراز بین المللی در دانشگاه تبریز برگزار شد

جلسه کمیته راهبری ارتقاء به تراز بین المللی، درراستای پیگیری برنامه های قبلی و طرح پیشنهادات جدید در زمینه بهبود تراز بین المللی دانشگاه تبریز و قرار گرفتن جزء پنج دانشگاه وپژوهشگاه برتر کشور برگزار گردید.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز در این جلسه که با حضور رئیس دانشگاه، اعضای هیئت رئیسه و اعضای کمیته راهبری ارتقاء به تراز بین المللی در تالار علامه جعفری برگزار شد،دکتر میررضا مجیدی رئیس دانشگاه تبریز با اشاره به اینکه بین المللی بودن و جامع بودن از بارزترین ویژگیهای دانشگاههای نسل چهارم است، گفت: دانشگاهها با توجه به انعطاف پذیر بودن، بسترمناسبی برای جهانی سازی و گسرش ارتباطات بین المللی دارند.

رئیس دانشگاه تبریز با اشاره به اینکه دانشگاه تبریز میراث دار مرکز آموزشی ربع رشیدی است، عضویت در اتحادیه بین المللی دانشگاههای جهان، انعقاد بیش از دویست تفاهمنامه با دانشگاه-های کشورهای مختلف و قرارداشتن در موقعیت جغرافیائی مطلوب و همجواری با کشورهای حوزه قفقاز و ترکیه را از مهمترین ویژگیهای دانشگاه تبریز برشمرد که این دانشگاه را بعنوان یکی از کاندیداهای مهم در عرصه بین المللی سازی قرارداده است و با توجه به پتانسیل بالای اساتید و دانشجویان انتظار میرود پیشرفتهای مطلوبی در این زمینه داشته باشیم.

دکتر مجیدی بر لزوم آسیب شناسی علمی، برنامه ریزی اصولی و اتخاذ تمهیدات مناسب برای تبدیل دانشگاه تبریز به دانشگاه بین المللی تاکید نمود و افزود بایستی با فرهنگ سازی و بسترسازی نگرش مثبت را در عموم دانشگاهیان نسبت به موضوع بین المللی شدن ایجاد کنیم.

وی با اشاره به برخی از مزایای علمی، اجتماعی، اقتصادی وفرهنگی بین المللی شدن دانشگاه افزود تجربه کرونا نشان داد که جوامع به تنهایی قادر به حل همه مشکلات نیستند و نیاز به تعامل و همکاری دارند و ضروری است دانشگاهیان با بهره گیری از پتانسیل ها و جبران کمبودها زمینه را برای ارتقاء جایگاه دانشگاه تبریزدر نظام های رتبه بندی بین المللی فراهم نمایند و در این زمینه بهره گیری از تجارب مثبت دانشگاههای بزرگ و توانمندیهای فضای مجازی کارساز است.

در ادامه جلسه دکتر اصغر عسگری معاون پژوهش و فناوری دانشگاه ضمن ارائه گزارش تفصیلی در زمینه نظام های رتبه بندی ملی و جهانی، ملاکها و شاخص امتیازدهی، جایگاه دانشگاه تبریز در این رتبه بندیها افزود اکثر رتبه بندی ها به نوعی بموازات هم و همپوشان هم هستند و با شاخصهای آموزشی، دانشجوئی و پژوهشی به اعتبارسنجی دانشگاهها میپردازند.

معاون پژوهش و فناوری دانشگاه تبریز ضمن اعلام نقاط قوت و ضعف دانشگاه تبریز در رتبه بندی های ملی و جهانی افزود هرچند در برخی زمینه ها جایگاه بسیار خوب و مناسب در سطح کشور و جهان به دست آوردهایم اما در برخی موارد متاسفانه جایگاه خوبی نداریم و این امر نیازمند همکاری و همت جمعی دانشگاهیان برای ارتقاء جایگاه در خورنام و شان دانشگاه تبریز است.

دکتر عسگری تعداد مقالات ثبت شده با نام دانشگاه تبریز، تعداد اختراعات ثبت شده بین المللی، تعداد استارت آپ های دانشجوئی، شرکتهای زایشی Spin off، میزان فروش فناوری و میزان درامد اختصاصی دانشگاه از محل قراردادهای پژوهشی را از مهمترین شاخص های پژوهشی برای رتبه بندی دانشگاهها در عرصه ملی و بین المللی برشمرد.

دکتر عسگری نداشتن اعضای هیئت علمی بین المللی، عدم توجه به نظام آماری به صورت فرابخشی و فرانهادی، عدم توجه به مقوله های مهم در آموزش عالی از جمله اهداف مندرج در سند توسعه پایدار ملل متحد، شاخص نسبت استاد به دانشجو وکارمند، جذب

در جلسه کمیته حمایت و نظارت بر فعالیت انجمن های علمی عنوان شد

فعالیت درانجمن های علمی آغازی برای همفکری و مشارکت

جلسه کمیته حمایت ونظارت بر فعالیت انجمن های علمی با حضور دکتر میررضا مجیدی رئیس دانشگاه، دکتر عسگری معاون پژوهش، و فناوری و دکتر توحیدی معاون فرهنگی و اجتماعی دانشگاه و مدیران امور پژوهشی، اجتماعی و تعدادی از دبیران و کارشناسان انجمن علمی در تالار علامه جعفری دانشگاه برگزار گردید.

دکتر مجیدی رئیس دانشگاه تبریز ضمن تجلیل از همت وعزم جدی دانشجویان در مسیر پژوهشهای علمی، دوران دانشجوئی را بهترین دوران تحصیل و فعالیت درانجمن های علمی را آغازی برای همفکری و مشارکت جهت نیل به اهداف والای علمی توصیف نمود.

دکتر مجیدی با اشاره به پتانسیل بالای دانشجویان بر ضرورت گسترش فعالیتهای بین رشته ای در انجمن های علمی تاکید نمود و افزود لازم است بهموازات رشد کمی فعالیت انجمن ها در راستای رشد کیفی و گسترش تبادلات علمی مابین رشته های داخل دانشگاه و حتی رشته های علوم پزشکی برنامه ریزی و گسترش یابد

رئیس دانشگاه تبریز با اشاره به بروز بحران کرونا و احتمال تداوم آن بر تطبیق فعالیت انجمنهای علمی با شرایط موجود تاکید کرد وافزود دبیران انجمن های علمی با برنامه ریزی صحیح و استفاده بهینه از پتانسیل فضای مجازی ضمن گسترش فعالیتهای مطلوب، دانشگاه را در این زمان خطیر و حساس یاری نمایند.

درادامه جلسه دکتر سجاد توحیدی معاون فرهنگی و اجتماعی دانشگاه ضمن اشاره به فعالیت ۱۰۳ انجمن علمی در دانشگاه تبریز گفت: این انجمنها در زمینه های مختلف کارآفرینی، نشریات علمی، مسابقات دانشجوئی، اختراع، امور آموزشی و تولید محتوای دیجیتال فعالیت می کنند.

معاون فرهنگی و اجتماعی دانشگاه ضمن اشاره به برخی از فعالیتهای مهم انجمنهای علمی در سال گذشه افزود کسب افتخارات متعدد و متوالی از طرف انجمن های علمی این دانشگاه در جشنواره ملی حرکت و همچنین برگزاری جشنواره مشترک با دانشگاههای ترکیه و قفقاز، نشانه پویایی و عزم دانشجویان دانشگاه تبریز برای نیل به اهداف والای دانشگاه است.

در ادامه جلسه دکتر عسگری معاون پژوهش و فناوری دانشگاه ضمن ابراز خشنودی از حضور در جمع فعالین علمی و پژوهشی دانشجو، از آمادگی این معاونت برای تشریک مساعی و گسترش فعالیت انجمنهای علمی در چهارچوب مقررات و توان دانشگاه خبرداد.

آغاز به کار سامانه الکترونیکی ثبت درخواستهای آموزشی دانشجویان

سامانه الکترونیکی مدیریت درخواستهای دانشگاه تبریز برای ثبت درخواستهای آموزشی دانشجویان از طریق سامانه سما و بدون مراجعه حضوری به دانشگاه، شروع به کار کرد.

با راه‌اندازی این سامانه، مرحله مراجعه حضوری دانشجویان به آموزش دانشکده‌ها حتی پس از سپری‌شدن شرایط اضطراری ناشی از ویروس کرونا حذف شده است.

این سامانه الکترونیکی قادر است درخواست‌های آموزشی دانشجویان از جمله درخواست گواهی اشتغال به تحصیل، درخواست تمدید سنوات، مجوز دفاع، معرفی به استاد و ... را از طریق سامانه مذکور دریافت و به صورت خودکار به مسئولان مربوطه در دانشکده ارسال نماید.

همچنین درخواست دریافت گواهی موقت پایان تحصیلات طبق روال سابق، از طریق این سامانه انجام میگیرد.

دانشجویان عزیز می‌توانند با مراجعه به آدرس الکترونیکی amozesh.tabrizu.ac.ir و ورود به سامانه سما از پنل «مدیریت درخواست» از امکانات مذکور استفاده نمایند.

همچنین دانشجویان می توانند نتیجه بررسی درخواست خود را به صورت الکترونیکی مشاهده و پیگیری نمایند.

انتخاب ۵ طرح پژوهشی اساتید دانشگاه تبریز در بین طرح های برگزیده اولین فراخوان طرح های پژوهشی ایران و ترکیه

در بین ۲۲ طرح برگزیده اولین فراخوان طرح های پژوهشی ایران و ترکیه، ۵ طرح پژوهشی از اعضای هیات علمی دانشگاه تبریز است.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، با جمع بندی نظرات داوران دو کشور ایران و ترکیه طی فروردین و اردیبهشت۱۳۹۹، تعداد ۲۲ طرح مشترک میان پژوهشگران ایرانی و ترکیه‌ای، با تصمیم مشترک مرکز همکاری‌های علمی و بین‌المللی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و توبیتاک انتخاب شدند که در بین طرح های برگزیده ۵ طرح پژوهشی اساتید دانشگاه تبریز است.

در این فراخوان طرح های پژوهش دکتر الناز اصغری و دکتر رضا تیموری منفرد از دانشکده شیمی، دکتر مهران محبوب خواه از دانشکده مهندسی مکانیک، دکتر بهنام محمدی ایواتلو و دکتر مهدی عباپور از دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر انتخاب شده است.

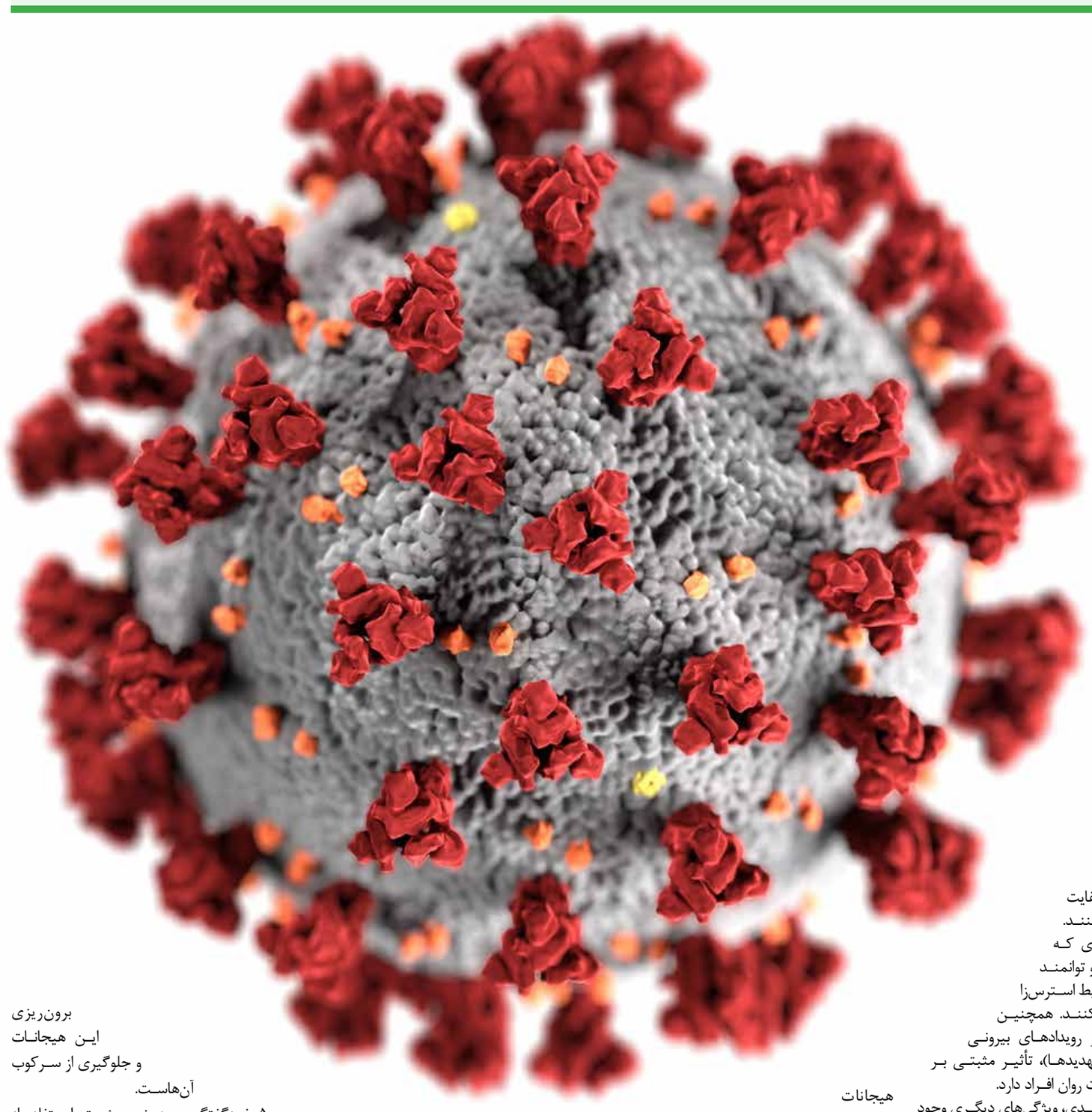
بر پایه همین گزارش؛ در پی اعلان فراخوان طرح‌های پژوهشی مشترک ایران و ترکیه در چارچوب برنامه 2020 TUBITAK-MSRT Joint Call (وزارت عتف-) درتیرماه ۱۳۹۸ و اختصاص مهلت ۵ ماهه و (بعد از یکبار تمدید مهلت بنا به درخواست محققان دو کشور) که به دریافت ۱۶۴ طرح پژوهشی مشترک بین محققان ایرانی و ترکیه ای منجر شد، که از این تعداد ۱۳۴ طرح نهایی دی ماه ۱۳۹۸ وارد مرحله داوری شدند و از بین این طرح ها نیز در نهایت، تعداد ۲۲ طرح مشترک میان پژوهشگران ایرانی و ترکیه‌ای، انتخاب شدند.

نگاهی به ویروس کرونا و بیماری‌های همه گیر

محققان، نویسندگان و فعالان موسسه تاریخ و فرهنگ ایران با انتشار یادداشت و مقاله به بررسی شیوع کرونا و بیماری‌های همه‌گیر در دوره های مختلف پرداختند.
به گزارش روابط عمومی دانشگاه تبریز، جمعی ازاعضای هیأت علمی، محققان و فعالان موسسه تاریخ و فرهنگ ایران با انتشار یادداشت و مقاله به بررسی شیوع کرونا و بیماری‌های همه‌گیر در دوره های مختلف پرداختند.
در همین راستا، در این یادداشت ها و مقالات به موضوعاتی چون« نگاهی به بیماری‌های همه‌گیر در دوره قاجاریه، شیوع امراض واگیر در لارستان، کرونا و نظام بین‌الملل، نگاهی بر رساله «در مرض آنفلونزا (گریپ) در دوره قاجار»، بیماری‌های واگیردار و سیاست دولت‌های ایران، در باب کرونا و گزارشی از مصیبت وبا و مواجهه حکومت و مردم با آن در دوره قاجاریه» پرداخته شده است.
یادآور می شود: علاقمندان برای مطالعه و کسب اطلاعات بیشتر می توانند به آدرس موسسه تاریخ و فرهنگ ایران به نشانی https://iranhci.tabrizu.ac.ir مراجعه نمایند.

تأثیر باور به خودکارآمدی و تاب آوری در عبور از بحران کرونا:

راهکارهایی جهت افزایش این منابع روانشناختی

دکتر منصور بیرامی
استاد تمام روانشناسی دانشگاه تبریز
سمانه عنبردباغی یان
دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه تبریز

کووید ۱۹ ویروس به‌شدت واگیرداری است که دوره نهفتگی طولانی دارد. این ویروس مردم کشورهای زیادی از جهان را آلوده کرده است. ویروس کرونا تقریباً بر تمامی ابعاد زندگی افراد ازجمله تحصیل و کار، ورزش و تغذیه آن‌ها تأثیر گذاشته است. همچنین، این تغییرات ازنظر جسمانی و روان‌شناختی نیز زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داده است. با توجه به همه‌گیری جهانی و سریع این ویروس، اصلاحاتی برای مراقبت از سلامتی افراد جامعه ترتیب داده‌شده است. قرنطینه خانگی و فاصله‌گذاری اجتماعی، ازجمله تغییراتی هستند که در سطح جامعه برای کنترل بیماری کرونا صورت گرفته است. بااین‌وجود، این تغییرات برای افراد جامعه عادی و سازگارانه نبوده و ممکن است آن‌ها را با چالش‌های اجتماعی، سلامتی و روان‌شناختی روبه‌رو سازد. به‌عنوان‌مثال قرنطینه خانگی به دلیل محدودیت در ارتباطات رودررو در افراد می‌تواند احساس انزوا، رهاشدگی و مورد غفلت قرار گرفتن ایجاد کند. همچنین مشکلات اقتصادی ناشی از این تغییرات اجتماعی عامل استرس‌زای دیگری است که در شرایط کنونی به افراد جامعه تحمیل‌شده است.

معمولاً در چنین شرایط بحرانی، هشدارهای مداوم و اخبار مرتبط با شیوع ویروس موجب ایجاد استرس، ترس، نگرانی، اضطراب و افسردگی در افراد جامعه می‌گردد. درواقع در این شرایط بیشتر افراد برای محافظت از خود به ارزیابی شناختی منفی نسبت به وقایع روی می‌آورند که این ارزیابی‌ها به‌نوبه خود باعث ایجاد هیجانات منفی (اضطراب و نفرت) می‌شوند. همچنین در این شرایط بحرانی، بیشتر افراد استرس را که مجموعه‌ای از واکنش‌های جسمانی، هیجانی، رفتاری و شناختی در پاسخ به شرایط محیطی است تجربه می‌کنند. همچنان که افراد با محیط اطرافشان تعامل دارند، به‌طور پیوسته در حال ارزیابی تهدیدها، چالش‌ها و خواسته‌های محیط اطرافشان هستند و تلاش می‌کنند تا با هر مسئله‌ای که ایجاد می‌شود مقابله کنند. در اغلب اوقات می‌توان به خواسته‌های محیطی به‌آسانی پاسخ داد، اما در سایر موارد ممکن است مقابله با خواسته‌های محیطی دشوار باشد. درواقع استرس زمانی ادراک می‌شود که فرد احساس کند منابع مقابله‌ای لازم برای پاسخ‌گویی به درخواست‌های محیط اطراف خود را ندارد. در شرایط کنونی، شیوع

استاد تمام روانشناسی، رئیس دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه تبریز (نویسنده مسئول)
Email; dr.bayrami@yahoo.com
(۲) دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه تبریز

ویروس کرونا که به‌آسانی در سطح جامعه، قابل‌کنترل و مهار نیست و آمار تلفات ناشی از آن به‌صورت روزانه گزارش می‌شود می‌تواند به‌صورت یک عامل استرس‌زای بسیار قوی ادراک‌شده و توانایی مقابله افراد جامعه را به چالش بکشد. در این میان نحوه برخورد افراد مختلف جامعه با این بحران تعیین‌کننده سلامت روان آن‌ها در عبور از این مرحله است. بدین‌صورت که عدم پذیرش و سازگاری با این شرایط، سلامت روان‌شناختی افراد را نه‌تنها در دوران بحران، بلکه در مراحل بعد از اتمام بحران نیز تهدید می‌کند.

عوامل متعددی وجود دارند که در نحوه مقابله افراد با شرایط دشوار و بحران‌ها تأثیرگذار هستند. بخشی از این عوامل وابسته به محیط و بخشی از آن‌ها شخصیتی و شناختی هستند. یکی از عوامل شناختی دخیل در نحوه مقابله با چالش‌ها، خودکارآمدی است. خودکارآمدی باور فرد نسبت به شایستگی خود در مدیریت شرایط دشوار و موانع است. خودکارآمدی جزئی از منابع روان‌شناختی فرد محسوب می‌شود و بر ارزیابی فرد از توانایی‌هایش هنگام روبه‌رو شدن با چالش‌های استرس‌زای مختلف تأثیر می‌گذارد. افراد پس از ارزیابی معنای رویداد خاص و پیامدهای آن نسبت به محیط اطراف خود واکنش نشان می‌دهند. تعامل افراد با محیط اطرافشان، پاسخ‌های جسمانی، ارزیابی شناختی و پاسخ‌های اجتماعی و انگیزشی را شکل می‌دهد. اگر فردی یک محرک خاصی مثل شیوع یک بیماری خطرناک را به‌صورت تهدید ادراک کند، واکنش هیجانی شدیدی نشان خواهد داد که باعث ایجاد استرس می‌شود. بنابراین زمانی که فرد پس از ارزیابی شناختی و مطابق با تجارب پیشین خود رویدادی را دشوار ادراک می‌کند، برای پاسخ‌گویی به آن رویداد، هشدار دریافت کرده و استرس او افزایش می‌یابد. برداشت افراد از کارایی و کفایت خود در مدیریت شرایط دشوار به تجارب پیشین آن‌ها، فشار اجتماعی، الگوهای اجتماعی و حالت‌های هیجانی و جسمانی بستگی دارد. تجربه فرد از شرایط دشوار مشابه پیشین، تعیین‌کننده باور او نسبت به توانایی مقابله با بحران کنونی است. مثلاً اگر فرد با بحران‌های گذشته با موفقیت مقابله کرده باشد، نسبت به مدیریت شرایط موجود نیز احساس کفایت خواهد کرد. همچنین دیدن موفقیت افرادی که شرایطی مشابه شرایط فرد دارند در باور او نسبت به‌کفایت در مقابله با شرایط دشوار تأثیر می‌گذارد. مثلاً زمانی که دوستان و اعضای خانواده فرد نگرش مثبتی نسبت به شرایط بحران و بیماری داشته باشند و از این فرصت پیش‌آمده در جهت افزایش توانمندی‌های خود استفاده کنند، فرد نسبت به توانایی خود در مقابله با این شرایط امیدوارتر می‌گردد. علاوه بر این موارد بازخوردهای مثبت و منفی دریافت شده از طرف افراد مهم زندگی، بر باور فرد نسبت به توانایی‌اش در مدیریت شرایط دشوار تأثیرگذار است. هر چه افراد بازخوردهای مثبت و امیدوارکننده‌ای نسبت به شایستگی‌هایشان دریافت کنند، در شرایط دشوار احساس کفایت بیشتری می‌کنند. به‌طورکلی، افرادی که خود را باکفایت و توانمند می‌دانند، با شرایط استرس‌زا بهتر مقابله می‌کنند. همچنین تفسیر مثبت از رویدادهای بیرونی (فرصت دیدن تهدیدها)، تأثیر مثبتی بر عملکرد و سلامت روان افراد دارد.

علاوه بر خودکارآمدی، ویژگی‌های دیگری وجود دارد که بر توانایی افراد در مقابله با شرایط بحران تأثیر می‌گذارد. یکی از این عوامل تاب‌آوری یا انعطاف‌پذیری است. تاب‌آوری از منابع روان‌شناختی فردی و یک ویژگی مثبت است که شایستگی فردی و پذیرش خود وزندگی را به همراه دارد؛ سازگاری فرد و مقابله با تغییرات را تسهیل کرده و باعث کاهش استرس در افراد می‌شود.تاب‌آوری از پنج ویژگی تشکیل‌شده است: شکیبایی، معنا داشتن، استقامت، اتکا به خود و تنهایی وجودی. شکیبایی داشتن دیدگاه متعادل نسبت به زندگی و تجارب آن است؛ و به معنی پذیرش آنچه اتفاق می‌افتد و نشان دادن واکنش‌های ملایم نسبت به شرایط دشوار است. معنا داشتن یعنی درک هدف زندگی و داشتن این باور که دلیلی برای زندگی کردن وجود دارد. استقامت توانایی ادامه دادن و رها نکردن برخلاف موانع و مشکلات است. افرادی که بر خود متکی هستند، خودشان را باور دارند و به قدرت و توانایی‌های شخصی خوداتکا می‌کنند؛ و تنهایی وجودی این باور است که هر فردی منحصربه‌فرد است و بااینکه بعضی از تجارب را می‌توان با دیگران به اشتراک گذارد، باید با بعضی از تجارب به‌تنهایی روبه‌رو شد. علاوه بر این ویژگی‌ها، تاب‌آوری شاخص‌هایی دیگری نیز دارد که در هشت گروه جای می‌گیرند. اولین شاخص انعطاف‌پذیری / سازگاری است. افرادی که سازگار هستند قدرت تحمل شرایط مبهم و نامعلوم رادارند آن‌ها می‌دانند که هیچ‌گاه راه‌حل کاملی وجود ندارد بنابراین، ابهام را می‌پذیرند، شرایط را در نظر می‌گیرند و تصمیم می‌گیرند و مطابق با آن عمل می‌کنند. دومین شاخص توانایی حل مشکل است. افراد با تاب‌آوری بالا چالش‌ها را دوست دارند و تغییرات را تحمل کرده و آن‌ها را مدیریت می‌کنند. این افراد عمل‌گرا بوده و باور دارند که می‌توانند برای مشکلات خود راه‌حل مناسب بیابند. شاخص بعدی احساس معنا و هدف است. محتوای باورهای افراد با تاب‌آوری بالا، به‌طورکلی مثبت است و حتی در ناکامی‌ها و رنج‌ها باور به امید دارند. همچنین در باورهای آن‌ها ارزش دادن به بقیه افراد به چشم می‌خورد. چارچوب باورهای این افراد منعطف است و از به چالش کشیده شدن باورهای خود احساس تهدید نمی‌کنند. داشتن روابط خوب و حمایت اجتماعی شاخصی است که در تاب‌آوری افراد بسیار اهمیت دارد. روابطی که فراتر از آشنایی صرف است و افراد می‌دانند که بخشی از اجتماع افرادی هستند که از آن‌ها مراقبت می‌کنند و به فکر راحتی آن‌ها هستند. شاخص بعدی خوش‌بینی و تجربه مکرر

برون‌ریزی
این هیجانات
و جلوگیری از سرکوب
آن‌هاست.

۵-خودگفتگویی درونی مثبت: استفاده از جملات واقع‌گرایانه و مثبت در مورد توانایی خود در مقابله با استرس ناشی از این بحران، به افزایش باور مثبت در مورد توانایی تاب‌آوری و پذیرش این شرایط کمک می‌کند.

هیجانات
مثبت است. این
خوش‌بینی واقع‌گرایانه است، دشواری‌ها
شناخته‌شده و ابعاد منفی در نظر گرفته می‌شوند و با آگاهی از مشکلات شناسایی راه‌حل‌ها موردتوجه قرار می‌گیرد. همچنین طنز و شوخی نیز از عوامل دیگری است که با هیجانات مثبت مرتبط بوده و به توانایی حل مسئله کمک می‌کند. توانایی تنظیم و مدیریت هیجانات منفی و شدید بخش مهمی از تاب‌آوری و یکی از شاخص‌های مهم آن محسوب می‌شود. افراد با تاب‌آوری بالا، گاهی پریشانی و هیجانات منفی را تجربه می‌کنند اما به شکل سریع و کارآمد توازن هیجانی خود را بازمی‌یابند. خودآگاهی شاخص دیگری از مجموعه شاخص‌های تاب‌آوری است که شامل شناخت قوت‌ها، گرایش‌ها و محدودیت‌های خود هست. شناخت خود با مدیریت هیجان‌ها و توانایی تصمیم‌گیری مرتبط است. افرادی که از خود شناخت دارند، با خودشان روراست هستند و از اشتباهات خود درس می‌گیرند و می‌دانند که چه زمانی به کمک دیگران احتیاج دارند. ایجاد توازن و تعادل در ابعاد مختلف زندگی، کار، مراقبت از خود، هیجانات، ایده آل‌ها و انتظارات آخرین شاخصی است که در افرادی با تاب‌آوری بالا دیده می‌شود.

درواقع هر یک از دو ویژگی خودکارآمدی و تاب‌آوری در شیوه مقابله افراد با استرس و شرایط دشوار نقش دارند. افراد معمولاً به سه شیوه به مقابله با استرس می‌پردازند: ۱- مسئولیت مشکل به وجود آمده را به عهده می‌گیرند، و تلاش می‌کنند تا مشکل را با یافتن راه‌حل‌های عینی حل کنند و یا تلاش می‌کنند تا با تمرکز بر مسئله شرایط را تغییر دهند به این نوع شیوه مقابله با مشکل سبک مسئله محور می‌گویند. ۲- در شیوه دوم که سبک هیجان محور است، افراد معمولاً بر خود و هیجاناتشان (خشم، احساس گناه و...) تمرکز می‌کنند و یا به خیال‌پردازی در مورد مشکل پیش‌آمده روی می‌آورند. هدف این رفتارها کاهش تنش هیجانی مرتبط با شرایط استرس‌زا است اما اغلب باعث افزایش استرس و تنش می‌شود. ۳- در نوع آخر که سبک اجتناب محور است افراد از فکر کردن به مشکل و روبه‌رو شدن با شرایط استرس‌زا خودداری می‌کنند. مثلاً به انجام فعالیت‌های جایگزین مثل تماشای تلویزیون، پرخوری و زیاد خوابیدن و. می‌پردازند یا به جستجوی ارتباطات اجتماعی روی می‌آورند. افرادی که خودکارآمدی و تاب‌آوری بالایی دارند از سبک مسئله محور در مقابله با مشکلات و شرایط استرس‌زا استفاده می‌کنند؛ یعنی با برداشت درستی که از توانایی خود در مقابله با استرس دارند و با پذیرش بحران پیش‌آمده و مشکلات ناشی از آن بر مشکلات موجود تمرکز کرده و آن‌ها را به‌صورت واقع‌گرایانه تعریف می‌کنند و با در نظر گرفتن محدودیت‌ها و امکانات موجود برنامه‌ریزی می‌کنند و راه‌حل‌های عملی برای مشکلات به وجود آمده (مشکلات ارتباطی، تحصیلی و اقتصادی و سلامتی) می‌یابند. در مقابل افرادی که خودکارآمدی و تاب‌آوری پایینی دارند و درک درستی از توانایی خود برای مقابله با مشکلات ندارند و نمی‌توانند شرایط موجود را تحمل کنند، بر سبک هیجان محور تمرکز کرده و درگیر هیجانات خود می‌شوند و یا به اجتناب از روبه‌رو شدن با مشکل پرداخته و با انکار و فراموشی بحران پیش‌آمده سلامتی خود و سایر افراد جامعه را به خطر می‌اندازند.

راهکارهایی وجود دارد که می‌توان به کمک آن‌ها تاب‌آوری و باور به خود کارآمدی افراد را در شرایط فعلی بحران کرونا افزایش داد:

۱-ایجاد ارتباطات: داشتن روابط با اعضای خانواده، دوستان و سایر اشخاص مهم کمک زیادی به تحمل نگرانی و ناراحتی ناشی از بیماری می‌کند. با توجه به لزوم رعایت قرنطینه و فاصله‌ی فیزیکی، در شرایط فعلی این ارتباطات می‌توانند از طریق تلفن و شبکه‌های مجازی تداوم یابد و حتی افراد می‌توانند مهارت‌های جدیدی را در گروه‌ها و دوره همی‌های مجازی در کنار هم بیاموزند.

۲-اجتناب از دیدن بحران به شکل یک مشکل غیرقابل‌عبور: نمی‌توان واقعیت وقوع رویدادهای استرس‌زا را تغییر داد؛ اما می‌توان نحوه تفسیر و پاسخ‌گویی به این رویدادها را عوض کرد. می‌توان تلاش کرد شرایط آینده را به‌صورت بهتر از اکنون دید.

۳- پیش روی به‌سوی اهداف: تنظیم اهداف واقع‌گرایانه و متناسب با شرایط و محدویت‌های فعلی. مثلاً هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی برای آموختن مهارت‌های جدید. انجام منظم کارهایی در جهت پیش روی به سمت این اهداف و اجتناب از تمرکز بر تکالیفی که در شرایط فعلی دست‌نیافتنی هستند.

۴- یادداشت کردن افکار و احساسات و هیجانات مرتبط با شرایط فعلی: نوشتن افکار و احساسات در شرایط دشوار زندگی، به خودآگاهی افراد و شناسایی افکار و مدیریت هیجان‌هایشان کمک می‌کند. همچنین نوشتن آن‌ها گامی در جهت

منابع:

Association, American Psychological. (2014). The road to resilience. Washington, DC :
Asso- Psychological American ciation.
Kelso, & ,Joshua ,Fulks-Broman ,Kerry .(2012). Stress Manage- ment.
Mar- ,Kolemba ,Karol ,Konaszewski Małgor- ,Niesiobędzka & ,cin sense ,Resilience .(2019). zata efficacy-self and coherence of coping stress of predictors as stu- university among style *Psychology, Current* .dents .1-11
Lisa, M. (2011). Building Resilient Managers in Humanitarian Organizations: Strengthening Key Organizational Structures and Personal Skills that Promote Resilience in Challenging Environments. People in Aid, 31.
sceanu Sebastian, Vl. (2013). A نظری □□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□ *□□□□-□□□□□□□□. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 78, 556-561.*
STANKOVSKA, GORDANA, MEMEDI, IMRAN, & DIMITROVSKI, DIMITAR. (2020). Coronavirus COVID-19 disease, mental health and psychosocial support. Society Register, 4(2), 33-48.

نگاهی به بیماری‌های همه گیر در دوره قاجار

دکتر غفار عبدالهی

در طول تاریخ بیماری‌ها همیشه همراه جوامع انسانی بوده است. در تاریخ مکتوب نیز اشارات زیادی به بیماری‌های واگیر و درد و رنج ناشی از آن شده است. با مطالعه تاریخ مشخص می‌شود که برخی از بیماری‌ها مثل وبا و طاعون به صورت ادواری شیوع داشته و از عوامل عمده کنترل جمعیت بشمار می‌رفته است. همچنین کمتر کسی بوده که در طول عمرش به بیماری‌هایی چون آبله یا سرخک گرفتار نشده باشد.

با پیشرفت علم پزشکی و تشخیص درست عوامل بیماری‌زا، مبارزه و مقابله با بیماری‌ها شکل جدیدی به خود گرفت. با مایه کوبی کودکان، ساخت واکسنها و آنتی بیوتیکها، بشر توانست تا حد زیادی از گسترش بیماری‌های همه‌گیر جلوگیری نماید، اما این به معنای پایان مبارزه نبود. بخصوص بیماری‌هایی که منشا ویروسی داشتند، در برابر همه تلاشها مقاوت کرده‌اند و تا به امروز بشر نتوانسته آنها را کاملا ریشه کن نماید.

نحوه برخورد دولت‌ها و مردم با بیماری‌ها نیز از جمله مسایل مطرح در تاریخ بشمار می‌رود. از منابع تاریخی چنین بر می‌آید که گسترش بیماری‌های واگیر در سطح جهانی تقریبا از فرمول امروزی تبعیت می‌کرده، منتهی چون آن موقع ارتباطات کمتر بوده سرعت گسترش نیز نسبت به امروز کندتر بوده است و برخی مواقع ماه‌ها طول می‌کشیده تا یک بیماری از قاره‌ای به قاره دیگر سرایت کند. این امر از همان دوران قدیم بشر را به فکر محدود سازی گسترش بیماری‌ها انداخت و ایده‌ی قرنطینه شکل گرفت.

همچنین همیشه بروز بیماری‌های همه‌گیر و شایع، با تبعات اجتماعی و اقتصادی گسترده و حتی بروز قحطی همراه بوده و صدمات و خسارات اجتماعی و اقتصادی یک بیماری گاهی شدیدتر از خود بیماری و صدمات و تلفات آن بود.

در این مجال اندک با توجه به اینکه بررسی و مطالعه تمام تاریخ بشری و حتی تاریخ کشورمان امکان پذیر نیست، به دوره قاجاریه نگاهی خواهیم داشت، تا نحوه‌ی مقابله با بیماری‌های واگیر و عملکرد دولتها و مردم را در این مساله بررسی کنیم و مقایسه‌ای با وضعیت امروزی داشته باشیم. چرا که داشتن دیدگاه تاریخی در چنین مواقعی به ما کمک خواهد کرد تا مسایل را بهتر درک کنیم و از اشتباهات گذشتگان درس بگیریم و از تجربیات آنها برای مقابله بهتر با عوامل خطرزا بهره ببریم. به عنوان مثال اطلاع از طول مدت فعالیت بیماری‌های واگیر و دوره‌های بازگشت آنها، باعث خواهد شد که مساله کرونا را به خاطر طول مدت بیماری سهل نگیریم و دچار غفلت نشویم.

بیماری‌های شایع دوره قاجار:

وبا

بیماری وبا از جمله بیماری‌هایی بوده که در طول تاریخ به صورت متناوب در شهرهای مختلف ایران بروز می‌کرده و عده‌ی زیادی از مردم را به کام مرگ می‌کشانده است. این بیماری اغلب زاده‌ی فقر و نابسامانی بود و خود فقر و فلاکت ببار می‌آورد. چنانکه در طول تاریخ شاهد وباهای زیادی بعد از بلایای طبیعی و جنگها و محاصرها بوده‌ایم. تعداد وباهای دوره‌ی مورد مطالعه آنقدر زیاد است که در اینجا مجال پرداختن به همه موارد نیست، تنها به عنوان نمونه به چند مورد اشاره می شود:

از جمله وبای بزرگ سال ۱۲۳۶ هجری قمری بوده که گویا از شیراز شروع شد و در تمام مملکت گسترش یافت و به قولی «از صد هزار تن افزون بکشت». حاجی زین العابدین شیروانی که آن موقع از آن ولایت می‌گذشته نقل می‌کند: «باریتعالی بلای وبا را بر آنها گماشت و در مدت قلیلی جمع کثیری طریق عدم پیش گرفتند.» این بیماری حتی به کشورهای دیگر نیز راه یافت و از طریق روسیه به اروپا سرایت نمود و عده‌ی زیادی را کشت.

همچنین از وبای دیگری صحبت می‌شود که در اواخر سال ۱۲۶۷ هجری از تهران شروع شد و تا اوایل ۱۲۶۸ بطول انجامید. بار دیگر در ۱۲۶۹ در تهران عود نمود و از آنجا به قم سرایت کرد. بعد به تبریز رسید. گفته شده که «از این وبا در تبریز روزی ۵۰ تا ۶۰ نفر مردند.» گویا تنها بعد از آمدن برف و باران بود که ناخوشی تخفیف یافت. در مجموع طبق «صورت سیاهه و ثبت کدخدایان» از «نه محله‌ی تبریز ۴۰۸۳ نفر» از این وبا مردند. همچنین از وبای سخت سال ۱۲۷۳ هجری یاد شده است. این وبا نیز در بیشتر ایران شایع شد و جانهای زیادی گرفت. کنت گوبینو که در آن موقع در تهران بوده می‌نویسد: «هرکس دو پا داشت و می‌توانست فرار نماید، برای حفظ جان خود از پایتخت گریخت. مردم چنان می‌مردند، که گویی برگ از درخت می‌ریزد و با وجود اینکه در تهران آماری برای شمار مردگان وجود ندارد، من تصور می‌کنم که بیش از یک سوم سکنه‌ی شهر تهران در اثر وبا مردند.» در همان موقع در باب تبریز و تاثیر این بیماری در آنجا نوشته‌اند که وضع تبریز چنان بود که «اگر جنگ هم شده بود اینگونه ویرانی» ببار نمی‌آورد.

در سال ۱۲۸۴ هجری وبای دیگری همه شهرهای ایران را فرا گرفت. دکتر تولوزان، پزشک مخصوص ناصرالدین شاه، نوشت: چون در ایران «قانونی برای نگاهداشتن شمار مردگان نیست معهذا نمی‌توانیم عده آنها را کماکان معین کنیم. معهذا می‌دانم که عده‌ی این مردگان کمتر از ۱۰۰ هزار نفر نبوده، پس باید از این چشم زخمی که به ایران رسید به توسط تجربه و امتحان نتیجه گرفت و باید تفکر نمود که آیا ممکن بود منبع این وبا را از ایران بیرون کنند.»

همانطوری که وبا از ایران به دیگر کشورها سرایت می‌کرد، از دیگران نیز به ایران می رسید. چنانکه وبای سال ۱۳۰۹ هجری از روسیه به ایران سرایت کرده بود. شدت این وفا چنان بوده که دکتر تولوزان می‌گفت: «در مدت سی سال که من در ایران بودم، این سخت‌ترین و گسترده‌ترین وبایی بود که شاهدش بودم.» حاجی امین الضرب نیز در باب آن گفته: «اگر کسی می‌مرد، هیچکس نبود او را بردارد، روی لنگه‌ی در بگذارد، ببرد جایی به خاک بسپارد.» اعتمادالسلطنه می‌نویسد که در بین ۲۰ تا ۲۱ محرم، یعنی در دو روز، ۱۶۰۰ نفر در تهران تلف شدند.

آیت‌الله آقا نجفی قوچانی در کتاب سیاحت شرق می‌نویسد: «در همین اوقات وبای عامی در عتبات افتاد که قلوب در تب و تاب افتاد و روزی چهار صد نفر از محوطه‌ی نجف سرازیر قبر می‌شد. در چند موضع از فضوه‌های (میدانهای وسط شهر) نجف خیمه مرده شوری زدند و فقط وبا و مردن ساده نبود، بلکه رعب و هیبت الهیت، قلوب را متزلزل ساخته بود و به صفت قهاریت ظهور کرده بود.»

طاعون

طاعون نیز از جمله بیماری‌های مهلکی بوده که واگیریهای وحشتناکی در جهان و از جمله در کشورمان داشته است. شدت این بیماری و کشتاری که می‌کرده گاهی چنان شدید بود که کل تعادل اجتماعی و اقتصادی جامعه را بر هم می‌زده است و مخصوصا در اروپا در روند تاریخ تاثیر فوق العاده‌ای گذاشته است.

از جمله می‌توان به طاعون سال ۱۲۴۷ هجری اشاره کرد که در ایران، مخصوصا در کردستان، گیلان و مازندران عده‌ی زیادی از مردم را کشت. حاجی زین العابدین که باز شیوع این بیماری را به خاطر گناهان مردمان دانسته مدعی شده که در رشت «به موجب حساب بعضی مردمان، درست ۶۰۰۰۰ نفر به دیار عدم رفتند.» فریزر، جهانگرد اروپایی، که در آن سالها از مناطق شمالی ایران می‌گذشت، قید کرده که در آمل که شهری پرجمعیت بود، دیگر کسی نمانده بود و در بارفروش (بابل امروزی) «از هر کس سراغ می‌گرفتم می‌گفتند از ناخوشی مرد.»

گزارش‌هایی که در باب تلفات این طاعون در ایالات مختلف ایران در دست است نشان از شدت و گسترش آن دارد در عین حال این طاعون محدود به ایران نبوده و کشورهای همجوار را نیز آلوده کرده است. طول آن را شش ماه دانسته‌اند. گرچه در برخی مناطق بیشتر نیز نوشته اند. از جمله نقل می‌کنند که این بیماری در تبریز برای یکسال تمام قربانی می‌گرفت و در عراق عرب حدود ۲۰۰ هزار نفر را کشت.

چاره‌ی مردم

گویا در مواقع بروز بیماری‌های کشنده و همه‌گیر مردم، غیر از فرار از شهرها و پناه بردن به کوه و دشت چاره‌ی دیگری نداشتند. در همان طاعون ۱۲۴۷ نقل شده که «تمامی مردم فرار کرده‌اند، در صحراها منزل کرده اند» و در جای دیگری آمده که این بیماری «علاجی به غیر از فرار و تفرقه شدن ندارد.»

همچنین در منابع به استفاده از امواج صوتی برای دور ساختن بیماری اشاره شده است. نقل شده که مردم گاهی چاره را در این می‌دیدند که از سحر تا شامگاه، با دسته توپچیان از شهر رو به کوه بروند و با غرش توپ و صدای شیپور، همراه فریاد هزاران نفر وبا را از خود برگردانند.

اما گویا در زمان صدارت امیرکبیر اقداماتی چون پاکیزه نگهداشتن اماکن عمومی، بخصوص سربازخانه‌ها، و نیز امر قرنطینه صورت گرفته است. همچنین در آن دوره در جهت آگاهی مردم جزواتی در محله‌ها پخش شد تا روحانیان محل مردم را با «قواعد معالجه وبا» آشنا سازند.

همچنین عده‌ای از اطبای آگاه در جهت مدیریت بیماری و کاستن از شدت آن راه‌حلهای عملی ارائه می کردند. از جمله در سال ۱۲۸۴ دکتر تولوزان از دولت ایران خواست برای مبارزه با وبا و جلوگیری از شیوع آن «مجلس حفظ الصحه» در تهران ایجاد شود و اطبایی که در دارالفنون تحصیل کرده‌اند با همکاری اطبای فرنگی به یافتن علاج بیماری‌های مسری بپردازند. همچنین در سرحدات قرنتین (قرنطینه) ایجاد کنند.

در سال ۱۳۰۷ هجری در دستور الملی که برای کنترل بیماری وبا صادر شده، از مردم خواسته می‌شد اگر «در خانه‌ای مریض وبائی پیدا شود» او را در هوای خوب زیر درخت بگذارند و از دیگران دور نگهدارند. اهل منزل نیز تا ۱۵ روز خانه را ترک کرده، برای رفع عفونت از آب و آهک و نمک و دود گوگرد استفاده کنند.

از دیگر عوامل کاهش اثرات بیماری‌ها هوای سالم و خشک برخی از مناطق بوده است. به عنوان مثال نادر میرزا در کتاب «تاریخ و جغرافیای دارالسلطنه تبریز» قید کرده است که: «هوای تبریز مولد دم است و به خشکی مایل... با آنکه مدینه‌ای بدین عظمت را پزشک عالمی نیست و بیشتری از کوی برزن مزبله و از بی مبالاتی مشحون به کثافات است، امراض وافده را در این مملکت اثری عظیم نیست؛ چه، من خود چندین سال دیدم که از جانب مشرق هوای وبایی بدین جا ساری شد مردم همی‌کشت، نه بدان اندازه و قانون که در دیگر بلدان ایران.»

در عین حال از منابع تاریخی و بخصوص خاطرات خارجیان مقیم ایران چنین بر می‌آید که در همان دوره نیز مایه کوبی در ایران کم و بیش وجود داشته و تا حدی از تلفات بیماری‌ها می‌کاسته است. سر آرتور هاردینگ، وزیر مختار انگلستان در ایران، در خاطرات خود می‌نویسد: «هنگام ورود ما به تبریز شهر دچار حمله وبا شده بود و این مصیبتی است که غالبا دامنگیر شهرهای ایران می شود....میسیونهایی که شغلشان طبابت بود و همچنین همسران و بستگان آنها مشغول فعالیت در میان طبقات فقیر شهر بودند و آنها را بر ضد بیماری وبا تلقیح می کردند. یک دکتر روسی، در همان تاریخی که من در تبریز بودم، مشغول پرورش دادن باسیل این بیماری بود تا بعدا آن را برای تولید ماده‌ی تلقیح، به میزان کافی، مورد استفاده قرار دهد و از اهالی تبریز عده‌ی هر چه بیشتری را در مقابل این بیماری مصونیت بخشد.» سر آرتور همچنین در خاطراتش برای فرار از بیماری به انتقال «موقت دارالحکومه‌ی ولیعهد (محمدعلی میرزا) به یکی از نقاط ییلاقی تبریز» اشاره می کند. و در عین حال قید می‌نماید که در آن موقع دولت روسیه تزاری در مرز با ایران قرنطینه گذاشته بود و تجار و مسافران ایرانی را به داخل قفقاز راه نمی‌داد.

با این حال مردم بی چیز و فقیر چنان در مقابل بیماریهای همه‌گیر بی دفاع و آسیب پذیر بودند که به قول نویسنده‌ی روزنامه حبل‌المتین «چون مردمان فقیر بر تحمل مصارف اسفار و مخارج حکیم و دوا قادر نمی باشند، لابد و ناچار در بلد خود با امراض دائمی باقی خواهند ماند تا جان به جان آفرین بسپارند.»

اثرات اقتصادی و اجتماعی بیماری‌های واگیردار

بیماری‌های واگیردار با تلف کردن نیروی کار و اختلال در امر کار و تولید، ضربات شدیدی بر اقتصاد وارد می‌کردند و بسیاری از مردم را به خاک سیاه می‌نشاندند. فریزر که بعد از طاعون سال ۱۲۴۷ هجری از شمال ایران می‌گذشت می‌نویسد: «هیچ شبح انسانی به چشم نمی‌خورد، هیچ صدایی بگوش نمی‌رسد. در بازار پررونقی که من دیده بودم، اکنون سه یا چهار دکان بیشتر باز نیست. در بار فروش هم تجارت با روسیه بکلی درهم شکسته است.» در همان تاریخ، حاجی امین الضرب نیز مایوسانه می‌نویسد: «گمان ندارم شیرازه زندگی کسبه و تجار دیگر بهم گرفته شود.»

سید محمد صادق حسینی تنکابنی که خود شاهد وقایع بوده در این باب می‌نویسد: «در مازندران و ساری و آمل و بارفروش (بابل امروزی)، نشانی و از خلق بلاد، خبری و از بناهای امصار، اثری باقی نمانده[بود]. در عراق[عجم] بعضی از بلاد کمال شدت کرده، ولی در برخی از شهرها، چندان خرابی نکرده بود. در دارالمرز سرایت بیشتر بود تا بحدی که شخص مبتلا را دست... و بعد از یک ماه شخصی را دست دادی، همان ساعت حیات را وداع کردی و چون علاجش جز فرار نبود بلکه در خانواده ظاهر شدی و یک نفر و دو نفر را هلاک کرده، بقیه‌السیف از آن منزل حرکت کرده و در جای دیگر آرام گرفته، بعد از پنج روزی باز نقل مکان کرده، جای دیگر نقل نمودندی...تا مدت یکسال متجاوز کشیدی و از تفضلات ارحم‌الراحمین بلیّه مسطوره رفع گردید اما قحط و غلا پدید [آمد] و مردم را قوت‌لایموت جز گیاهان صحرا نبود.»

غیر از تبعات اقتصادی، شیوع این نوع بیماری‌ها مسایل اجتماعی و امنیتی نیز پیش می‌آورد. چنانکه دکتر فوروریه، طبیب مخصوص ناصرالدین شاه در خاطراتش می‌نویسد: «چون میرزا عیسی نایب الحکومه‌ی تهران [در اثر وبا] مرده و دیگر کسی نبوده است که نظم شهر را حفظ کند، زندانها را باز نموده و محبوسین را آزاد ساخته بودند. یک دسته از همین دزدان به خانه‌ی من آمده و غیر از آنچه قابل حمل نبوده همه چیز را برده‌اند.»

اقدامات دولت

یکی از تبعات بروز بیماری‌های واگیر از بین رفتن کسب و کار و بروز سختی معیشتی برای مردم بود. در این باب دولتها با توجه به امکاناتشان جهت کاستن از بار مشکلات اقداماتی انجام می‌دادند؛ که یکی از آنها قایل شدن معافیت مالیاتی برای مناطق و ایالات صدمه دیده بود. چنانکه بنا به نوشته‌ی اعتمادالسلطنه در وبای سال ۱۲۴۴ به علت تلفات بالا، مردم اصفهان و یزد مالیات خود را با تاخیر پرداخت کردند. همچنین در وبای ۱۲۶۹ چون به ایالت آذربایجان صدمه‌ی زیادی وارد شد، دولت تخفیف مالیاتی نسبتا مهمی برای ولایت آذربایجان قایل گردید.

برای مدیریت مبارزه با بیماریها فرمول حکومتی خاصی وجود نداشت و بیشتر به کاردانی و درک عوامل حکومتی محل بستگی داشته است. از نحوه عملکرد دولت در طاعون سال ۱۲۵۱، بخصوص در آذربایجان، گزارشی دست اول از یک سیاح روس داریم. بارون فیودور کورف که در آن موقع در تبریز اقامت داشته می‌نویسد: «امیر نظام که حاکم آذربایجان بود، به خاطر صغیر بودن ولیعهد موضوع را به اطلاع وزیر مختار روس رسانید و در پایان نامه خویش این مطلب را افزود: «با آگاهی از این که جلوگیری از نفوذ طاعون در همان مراحل اولیه تا چه اندازه مهم است، من فی‌المجلس ماموران پلیس را به خانه‌ای فرستادم که طاعون در آن مشاهده شده بود و به ایشان دستور دادم، از آن خانه و تمام خانه‌های مجاور کلیه‌ی سکنه به جز بیماران را خارج سازند. باشد تا به جاهای دیگر منتقل گردند. سپس دستور دادم اثاثیه‌ای را که از آنان باقی مانده است، بسوزانند و پاسدارانی را در برابر آن خانه‌ها گماردم و دستور اکید دادم هیچ کس را به داخل خانه‌ها راه ندهند.»

از گزارشهای تاریخی مشخص می شود برخی مواقع مقامات دولتی به پنهانکاری و دادن اطلاعات دروغ روی می‌آوردند. در مواقع بروز بیماری حکومت با پنهان ساختن حقیقت و فریبکاری مردم را در میان مهلکه رها می‌کرد. در ضمن از بیم مسدود شدن راهها، خبر شیوع بیماری را به سایر ممالک اعلام نمی‌کردند و با برقراری قرنطینه که مستلزم گردآوری آذوقه و غلات و هزینه‌های گوناگون بود مخالفت می‌کردند.

سر سیسیل اسپرینگ زایس، دیپلمات انگلیسی مقیم ایران آن دوره، در نامه‌های خود می‌نویسد: «در بوشهر بیماری طاعون بروز کرده است. دولت بیشتر از این لحاظ که نمی‌خواهد بار هزینه دفع بیماری را بر دوش بگیرد به راه حلی عجیب و بیسابقه متشبث شده به این معنی که پیدایش طاعون را در بندر بوشهر از بیخ و بن تکذیب کرده است!»

در عین حال بسیاری از عوامل حکومتی تنها در فکر خود و خانواده‌شان بودند و مردم را با بیماری و مشکلات ناشی از آن به حال خود می‌گذاشتند. چنانکه در وبای ۱۲۳۶ شیراز، به محض شنیدن خبر شیوع وبا، حسینعلی میرزا، حاکم شهر، و وزیر و اطرافیانش فرار کردند و اهالی را بحال خود رها نمودند.

در وبای سال ۱۲۸۷ چون ناصرالدین شاه از حاکم کرمانشاهان در باب شیوع وبا در آن حدود و شدت و ضعف آن سوال می‌کند، حاکم جواب می‌دهد: «احوال‌ها خیلی خوب است. تازه که قابل عرض همایون باشد هیچ نیست.» در باب شدت بیماری هم می‌گوید «جزئی است.» در حالی که در همان تاریخ از کرمانشاهان به یکی از اولیای دولت نوشتند: «وارد کرمانشاه شدیم. وبا شدت دارد خانم را همراه نیاورید. علاءالملک را بفرمائید البته نیاید. با این وبا چه لازم. البته».

در وبای سال ۱۳۱۰ از اصفهان گزارش داده‌اند که ظل السلطان، حاکم اصفهان، و حواشی «بواسطه‌ی بروز ناخوشی رفته‌اند در اطراف اصفهان» و برای عادی جلوه دادن اوضاع به دروغ مدعی شده‌اند که شهر امن و امان است و مردم در «بازارها و مساجد مشغول چراغان هستند و همین قسم چراغان هست تا شب جمعه.»

اعتمادالسلطنه در وبای ۱۳۱۰ خراسان از بی عملی و سهل انگاری دولت انتقاد می‌کند و نظرش این است که اگر قرنطینه اجرا می‌شد آنهمه تلفات نمی‌داشت. وی با مقایسه دولت ایران و عثمانی در باب نحوه برخورد با بیماری می‌نویسد: «سلطان عثمانی از جیب خود صد و پنجاه هزار لیره خرج قرانتین حدود خود نمود که رعیتش را سالم بدارد. این نوع حفظ جان رعیت را می‌کنند.» جالب اینکه در این مورد هم درباریان به تملق گویی و انکار بیماری پرداختند. حکیم الممالک با تملق می‌گوید که الحمدالله بزیر سایه شاه نه وبا داریم نه بلا، نه جنگ داریم و نه منگ». برادر انیس‌الدوله، همسر ناصرالدین شاه، به شاه قسم می‌خورد که در تهران وبا نیست. در حالی که همان موقع به بغل دستی‌اش اشاره می‌کرد که هست و شدت هم دارد. عده‌ای از اهل دولت نیز می‌گفتند: «وبای گیلان از پرخوردن و سختی هواست» و در خراسان هم به جهت «راجیف و تخلف گویی» است. حتی عبدالحسین فرمانفرما مدعی بود که در کرمان هرگز «وبا نیامده» است. گفته می شود که در طاعون سالهای ۱۲۴۴-۱۲۴۶ شمال «نقاط آلوده چنان از سکنه خالی شد» که در واقع کسی باقی نماند تا شاکی دولت بوده باشد و دولت مجبور به اقدامی باشد. بخصوص بعد از ریختن خاک بر روی مردگان از هر جهت خیال دولت راحت می‌شد.

تاج السلطنه، دختر ناصرالدین شاه، در خاطراتش می نویسد: «یک وحشت کوچکی در میان مردم از فوت امام جمعه، شوهر خواهر من، بود و می‌گفتند: به مرض وبا فوت کرده است. لیکن، یکی از صد نفر، این حرف را قبول نمی‌کرد و به خود تسلی و دلخوشی داده، باور نمی‌کردند. یکی دو هم به همین قسم‌ها مردند؛ لیکن، باز کسی درست ازین مرض مظنون نبود. تا اینکه در تابستان فوق‌العاده شدت کرد و واضح شد. روزی متجاوز از هشتاد نفر، صد نفر تلف می شدند.» تاج السلطنه در باب نحوه مدیریت بیماری می نویسد: « اتصال در راه مریض می دیدیم، مرده می‌دیدیم. اغلب مریض‌ها را زنده زنده از ده بیرون انداخته بودند؛ و این بیچاره‌ها، در آفتاب سوزان با این مرض مشغول جان دادن بودند.» چون به باغ مسکونی خود رسیدیم «در آنجا هم دو نفر از بازماندگان مرده بودند. تمام مردم در یک وارستگی مطلقی، منتظرِ مرگ زندگانی می کردند. شاه در عمارت صاحبقرانیه، با یک تزلزل خاطری زیست می‌نمود...امور مملکتی به کلی تعطیل.» در ادامه به پایان بیماری اشاره می‌کند: «به هر حال این تابستان آتش فشان تمام شد و چندین هزار تلفات و شهید در جای گذاشت».

حکمای داخلی

از گزارشهای تاریخی و اشارات پراکنده چنین بر می‌آید که در موقع بروز بیماری‌های همه‌گیر از دست اطبای بومی کار چندانی بر نمی‌آمد. چون طب سنتی مورد استفاده آنها درک درستی از ماهیت بیماری و در نتیجه روش درمان نداشت. این امر در آثار سفرنامه نویسان بیشتر منعکس شده، اما حتی خود ایرانیان نیز به این امر اعتراف کرده‌اند. ناصرالدین شاه در شعر «در هجو حکیم الممالک» در حق سر طبیب دوره خودش به شوخی هم شده می‌سراید:

«گر معالج شوی مریضی را ندهی فرق گوش از دندان»

«گر شفا یافت از تو بیماری داد عمر دوباره‌اش یزدان»

«گر تو باشی طبیب سال دگر کسی نماند به خطه ایران.»

ملک‌المورخین در سخن از ناخوشی‌های مظفرالدین شاه بر این نظر است که «بیشتر علت امراض شاه حکیم‌الملک است. زیرا که فقط شاه به دستور او رفتار می‌نماید و حکیم‌الملک محض دوام و بقای خود به تقرب، شاه را همواره علیل دارد. اگر هم بتواند چاره کند نخواهد کرد.»

محمدامین رسول‌زاده نیز که در دوره قاجار و انقلاب مشروطه در ایران بسر می‌برده، در این خصوص می‌نویسد: اغلب مردم (ارومیه) «به علت فقدان حفظ‌الصحه گرفتار ناخوشی‌های زیادی می‌شوند. تعداد قلیلی از بیماران مسلمان برای معالجه به بیمارستانهای مسیونرخانه‌های آمریکا و یا فرانسه مراجعه می‌کنند. اکثر اهالی به مانند دهات قفقاز ما در چنگال وحشیانه‌ی حکیم باشی‌ها و فالگیرها گرفتار آمده، تلف می‌شوند.» سر دنیس رایت در کتاب «انگلیسی‌ها در میان ایرانیان» به باب عدم اعتماد ایرانیان به اصول جدید طبی می‌نویسد: با وجود اینکه «دکتر جوکس موفق به کسب اجازه برای آبله کوبی گروهی از اطفال گردید. همه این اطفال ارمنی بودند و مسلمانان حاضر نبودند کودکان خود را به خطر بیندازند و علت هم آن بود که با تلقیح و مایه کوبی آشنایی نداشتند.» البته این گزارش مربوط به دوره‌ی فتحعلی شاه است اما باز تا اندازه‌ای در دوره‌های بعد نیز صادق بوده است.

در این میان عده‌ای از اروپاییان بی‌کاره نیز از عدم آشنایی ایرانیان با طب جدید سو استفاده می‌کردند و به طبابت می‌پرداختند. در این باره بارون کورف در سفرنامه‌ی خود می‌نویسد:«علت این که گروهی از شارلاتان‌های اروپایی در ایران ول می‌گردند و خود را پزشک قلمداد میکنند، این است که ایرانیان از علم اسکولاپ (خداوند طبابت در افسانه‌های روم باستان) آگاهی چندانی ندارند.»

بیماری‌های واگیردار در روابط بین المللی

در آن دوره نیز ممالک مختلف برای محافظت از اتباعشان مجبور به محدود ساختن تردد بیگانگان و نیز اعمال محدودیت در امر عبور و مرور مرزی و کالا بودند. این امر باعث مشکلاتی در روابط بین کشورها می‌شد و حتی امر ضروری چون قرنطینه نیز اعتراض دولتها را بر می‌انگیخت. چنانکه چون در وبای عمومی سال ۱۲۷۳ هجری دولت عثمانی مقررات قرنطینه برقرار کرد و باعث شد که در امر تجارت دولت ایران و شهروندانش دچار مشکل شوند میرزا آقاخان نوری، صدراعظم وقت ایران، به این اقدام دولت عثمانی اعتراض کرد: «از حالت قرانتین دولت عثمانی...بستوه آمده‌ایم. نزدیک است که عنقریب حکم عمومی قطعی بکل اهالی ایران صادر شود که دیگر تردد خودشان را از خاک عثمانی، خاصه از عراق عرب موقوف دارند...نزدیک است این حکم از قوه به فعل آید.» وی در ادامه با لحن تهدید آمیزی می‌گوید «باید به دولت عثمانی حالی کرد که اساسا حق ندارند قرانتین بگذارند. زیرا خلاف قانون دول متحابه است و می‌توانید بالمره وضع قرانتین موقوف و متروک سازید.» در جواب این اعتراضات و تهدیدات دولت عثمانی جواب داد که «وضع قرنتین جهت حفظ صحت عمومی موضوع شده است و چون در حق تبعه‌ی سایر دول مرعی‌الاجراست ایرانیان نیز باید تبعیت کنند.»

جالب اینکه در همان موقعی که طبق نوشته‌های مقامات دولتی در کرمانشاه عده‌ای از وبا جان می‌سپردند، از کرمانشاه مقامات محلی به والی بغداد اعتراض می‌کردند که «یقینا در کرمانشاهان و اطراف وبا نیست و بنده بابعالی را مسحضر داشته‌ام. معهذا سبب دوام قرنتین چیست. رفع قرنتین را بخواهند.»

همچنین در وبای سال ۱۲۸۲ چون بیماری به اروپا نیز سرایت نمود، دولتهای اروپایی از نحوه عمل دولت ایران انتقاد کردند. به پیشنهاد دولت فرانسه قرار شد یک کنفرانس عمومی برپا شود.

برای مطالعه بیشتر:

- انگلیسی‌ها در میان ایرانیان؛ سر دنیس رایت (سفیر سابق انگلیس در ایران)
- برگی از تاریخ قاجار (طاعون سال ۱۲۴۷ در مازندران و گیلان)؛ سید محمد صادق حسینی تنکابنی.
- تاثیر اجتماعی و اقتصادی بیماری وبا در دوره‌ی قاجار؛ هما ناطق.
- تاریخ و جغرافیای دارالسلطنه تبریز، نادر میرزا.
- سه سال در دربار ایران؛ دکتر فووریه پزشک مخصوص ناصرالدین شاه قاجار.
- سیاحت شرق؛ آیت‌الله آقا نجفی قوچانی.
- خاطرات تاج السلطنه.
- روزنامه خاطرات اعتمادالسلطنه.
- روزنامه حبل‌المتین، سال هشتم، شماره ۳۳.
- مرآت‌البلدان؛اعتمادالسلطنه.
- مرآت‌الوقایع مظفری، عبدالحسین خان ملک المورخین.
- دیوان اشعار ناصرالدین شاه قاجار.
- گزارش‌هایی از انقلاب مشروطیت ایران؛ محمدامین رسول‌زاده.
- سفرنامه‌ی بارون فیودور کورف.
- نامه های خصوصی سر سیسل اسپرینگ زایس.
- خاطرات سیاسی سر آرتور هاردینگ وزیر مختار بریتانیا در دربار ایران در عهد سلطنت مظفرالدین شاه قاجار.
- مروری بر تاریخچه مشکلات ایجاد قرنطینه در ایران در دوره ناصرالدین شاه (۱۲۶۴ -۱۳۱۳ هـ.ق/۱۸۴۷ -۱۸۹۶م)؛ مرتضی دهقان‌نژاد و مسعود کثیری.

کرونا و نظام بین‌الملل

مهدی فقیه
دانشجوی دکتری علوم سیاسی دانشگاه تهران

بحران‌های طبیعی بر زندگی میلیون‌ها نفر در سراسر جهان تأثیر می‌گذارد و هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی به وجود می‌آورد. مدیریت بحران‌های طبیعی می‌تواند این هزینه‌ها را کاهش دهد و جوامع را در برابر این بحران‌ها ایمن و مصون کند. از سویی دیگر در سه دهه اخیر نظریه حکمرانی خوب در حوزه علوم اجتماعی پدیدار شده است حکمرانی خوب که با ویژگی هایی مانند مشارکت، شفافیت، پاسخگویی اثربخشی و کارآیی و حاکمیت قانون تعریف می‌شود،الگویی برای توسعه پایدار انسانی با ساز و کار تعامل عملی سه بخش دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی است .

دولت ها همواره با بحران های مختلف مواجه بوده‌اند. مدیریت بحران عبارت است از مجموعهٔ فعالیت‌های اجرایی و تصمیم‌گیری‌های مدیریتی و سیاسی وابسته به مراحل مختلف و همهٔ سطوح بحران، در جهت نجات، کاهش ضایعات و خسارات، جلوگیری از وقفهٔ زندگی، تولید و خدمات، حفظ ارتباطات، حفظ محیط زیست و سرانجام ترمیم و بازسازی خرابی‌ها .(Foster, 1976: 10) بحران عبارت است از زهم‌گسیختگی شدید در فعالیت‌های یک جامعه که در این فرایند، انسان‌ها اقلام و دارایی‌ها و محیط در سطح وسیع دچار آسیب و صدمات شدید می‌شوند؛ به‌طوری‌که جامعه فقط قادر است از منابع موجود خود کمک بگیرد. بحران‌ها غالباً براساس سرعت و شدت یعنی ناگهانی بودن یا کند بودن بروز آن و یا به این دلیل که طبیعی است یا زادهٔ دست بشر است، طبقه‌بندی می‌شوند (UNDP, 1992: 14) مدیریت بحران فرایندی است برای پیشگیری از بحران و یا به حداقل رساندن اثرهای آن هنگام وقوع. برای انجام این فرایند باید بدترین وضعیت‌ها را برنامه‌ریزی و سپس روش‌هایی را برای اداره و حل آن جستجو کرد (AMA, 2003). اهداف مدیریت بحران را می‌توان به‌صورت زیر دسته‌بندی کرد:

- رفع شرایط بحران و اضطرار؛
- بازگرداندن سریع جامعه به حالت عادی؛
- کاهش آسیب‌های ناشی از بحران چه جانی و چه مالی؛
- کاهش اثرهای بحران در جامعه و مقابله با آن با کمترین هزینه‌ها؛
- ایجاد آمادگی در جامعه برای مقابله با بحران؛
- بازسازی مناطق بحرانی ازلحاظ فیزیکی و روانی و فرهنگی؛
- ایجاد تمرین و آموزش و مانورها در مناطق جهت آمادگی برای مقابله با بحران برای مدیران و مردم.

الگوی واحدی وجود ندارد کهدولت ها بتواند در خصوص مدیریت بحران از آن پیروی کنند. هر بحران تاثیر خود بر سیاستگذاری دولت ها در زمان آغاز، اوج و پایان خود می گذارد، به طور مثال تاثیربحران و رکود اقتصادی ۱۹۲۹ بر سیاستگذاری اقتصادی پس از خود مشهود است، همچنین بحران های دیگری را هم می توان نام برد.

امنیت انسانی و اهداف هزاره

مفهوم نوین امنیت انسانی در سال‌های اخیر همزمان با موج گرایش دولت‌ها به اتخاذ استراتژی‌های جدید در راستای توسعهٔ پایدار و به‌صراحت با گزارش سال ۱۹۹۴ مرکز توسعهٔ سازمان ملل متحد به جامعهٔ جهانی معرفی شد که در هفت بُعد خود (اقتصادی، غذایی، بهداشتی، زیست‌محیطی، فردی، اجتماعی و سیاسی) سیاست‌های کلی دولت‌ها را تحت تأثیر قرار داد. (رهامی،۱۳۹۶: ۲۲۱)

آغاز قرن بیست و یکم نقطه عطفی در اعلام تعهد جهانی برای دستیابی به توسعه بود. در اجلاس هزاره سراندر سازمان ملل متحد در سپتامبر سال ۲۰۰۰، اعلامیه هزاره سازمان ملل متحد با حضور سران و مقامات عالی رتبه حدود ۱۹۰ کشور دنیا تصویب شد و همگان را موظف کردکه هرچه در توان دارند برای مبارزه با فقر، گرسنگی، بیماری، پایداری محیط زیست،ارتقای کرامت انسانی،بسط وگسترش صلح و امنیت و دموکراسی انجام دهند. در همین راستا اهداف توسعه هزاره مبتنی بر اعلامیه مذکور و شامل ریشه کن کردن فقر شدید و گرسنگی، دست یافتن همگانی به آموزش ابتدایی، برابری جنسیتی و توانمند سازی زنان، کاهش مرگ و میر کودکان، بهبود سلامت مادران، مبارزه با ایدز و مالاریا، تضمین پایداری محیط زیست و نهایتا گسترش مشارکت جهانی برای توسعه ارائه شد.

نظریه نهادگرایی نئولیبرال و همکاری های بین المللی

از زمان شکل گیری حکومت های ملی و به تبع آن پیدایش روابط بین الملل مدرن در قرن هفدهم میلادی، دو دیدگاه بدبینانه و خوش بینانه درموردماهیت و محتوای روابط بین الملل وجود داشته است . بر همین اساس , دو مکتب فکری یا نمونه عالی آرمان گرایی و واقع گرایی در ادبیات روابط بین الملل شکل گرفته که به نوبه خود به پردازش نظریات متعارض منجر شده است

نقطه اوج تقابل این دو رویکرد , به صورت مناظره اول در روابط بین الملل درمقطع زمانی بین دو جنگ ظاهر شد که سرانجام باپیروزی واقع گرایی پایان یافت.

با وجود تفوق واقع گرایی- اعم از وابع گرایی کلاسیک مورگنتا و نئوواقع گرا یی کنت والتز- بر مطالعات روابط بین‌الملل , این قالب فکری بدون چالش و مخالفت نظری نبوده است . غالب این چالش‌ها از سوی نظریات مختلف درچاچوب آرمان گرایی - یاآنچه که بعد از جنگ جهانی دوم لیبرالیسم خوانده شد- صورت گرفته است امادر اواسط دهه ۸۰ این چالش نظری واردمرحله نوینی شد. از این زمان به بعد ادبیات روابط بین الملل , شاهد ظهور نظریه جدیدی است که به نهادگرایی نئولیبرال یا نئولیبرالیسم مشهور شد. این نظریه , برخلاف واقع گرایی معتقد است که روابط بین‌الملل ماهیتاً خشونت و مناقشه آمیز نیست و جنگ نیز یک استثنا است .

بنابراین , حتی درشرایط بی نظمی و فقدان یک حکومت مرکزی در سطح جهان , می توان باکمک نهادها و سازمانهای بین المللی به همکاری های بین المللی دست یافت .

کرونا و نظام بین الملل

گرمایش جهانی و بحث تغییر اقلیم ناشی از فعالیت های بشر یکی از مشکلات و معضلات عمده محیط زیستی است که در دو دهه اخیر توجه بسیاری از محافل علمی و سیاسی جهان را بخود جلب کرده است. در سال‌های دهه ۸۰ میلادی افکار عمومی لزوم ایجاد کنفرانس‌های بین المللی دوره‌ای و تشکیل پیمان نامه‌ای برای حل این مسئله را احساس کرد.

برای انعکاس افکار عمومی یک سری کنفرانس بین‌المللی برگزار کردند و تنظیم قراردادی بین‌المللی را برای بررسی این مسئله خواستار شدند. بر این اساس در اجلاس ریو در سال ۱۹۹۲ کنوانسیون تغییر اقلیم با هدف کنترل انتشار گازهای گلخانه‌ای شکل گرفت. تعاقب شکل‌گیری کنوانسیون وبه منظور اجرایی کردن اهداف آن پروتکل اجرایی کیوتو، با ایجاد تعهد کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای برای کشورهای توسعه‌یافته در سال ۱۹۹۷ تدوین و دوره زمانی اجرای آن از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ تعیین شد. با توجه به روند روبه افزایش انتشار گازهای گلخانه‌ای، اتمام دور اول تعهدات پروتکل کیوتو در سال ۲۰۱۲ برای کشورهای توسعه‌یافته، ضرورت ایجاد عزم جهانی برای کنترل انتشار گازهای گلخانه ای و مشارکت و همگرایی همه‌جانبه کلیه کشورهای جهان، همچنین برای رفع مشکل گرمایش زمین و تبعات ناشی از آن بر جامعه بشری و حیات کره مسکون، کشورهای عضو کنوانسیون را بر آن داشت تا با ایجاد سازوکاری جدید برای رفع مشکلات زیست‌محیطی جهان تحت لوای کنوانسیون تغییر اقلیم راهکاری تازه بیندیشند.

در این راستا و با نزدیک شدن به پایان دور اول تعهدات پروتکل کیوتو، در هفدهمین اجلاس کنوانسیون، تدوین رژیم حقوقی جدید برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای بررسی شد و تمدید پروتکل کیوتو برای یک دوره پنج ساله و تدوین رژیم حقوقی جدید بر مبنای مذاکرات این اجلاس و اجرای آن، از سال ۲۰۲۰ حاصل نتایج این مذاکرات بود. بر اساس تصمیم این نشست گروه ویژه‌کاری تدوین رژیم حقوقی جدید با مشارکت کلیه کشورها شکل گرفت. با شکل‌گیری گروه کاری از سال ۲۰۱۲ مذاکرات تدوین رژیم حقوقی جدید آغاز شد.

در جریان برگزاری نشست‌های تدوین رژیم حقوقی جدید و طبق تصمیم نوزدهمین اجلاس کنوانسیون مقرر شد کلیه کشورهای عضو اعم از توسعه‌یافته و درحال توسعه برنامه «مشارکت مدنظر کاهش انتشار خود» را با هدف نشان دادن عزم خود برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و جلوگیری از افزایش بیش از ۱.۵ درجه‌ای دما و مقابله با پیامدهای آن تا قبل از بیست و یکمین اجلاس کنوانسیون در سال ۲۰۱۵ ارائه کنند.

تا پیش از برگزاری بیست و یکمین اجلاس تغییر اقلیم بیش از ۱۵۵ کشور برنامه مشارکت مدنظر کاهش انتشار خود را ارائه داد و درنهایت دسامبر ۲۰۱۵ مذاکره تدوین رژیم حقوقی جدید به نتیجه رسید و موافقتنامه‌ای تحت عنوان توافقنامه پاریس در ۲۹ ماده و با اجماع کلیه کشورهای جهان به تصویب رسید که از سال ۲۰۲۰ به مرحله اجرا گذاشته خواهد شد. این توافقنامه تاکنون توسط ۱۹۶ کشور امضا شده است و ۱۸۴ کشور نیز این موافقت‌نامه را در مراجع قانونی خود تصویب کرده‌اند.(https://www.isna.ir)

نتیجه‌گیری:

همان طور که ذکر شد افزایش گازهای گلخانه‌ای،گرمایش زمین و تغییرات آب و هوایی که پیامد تخریب محیط زیست است، باعث شد تا سازمان ملل متحد با مشارکت کشورهای جهان برای مقابله با این پدیده دست به تدوین«معاهده پاریس» بزند در حقیت یک الگوی مشارکت جمعی برای مقابله با گرامیش زمین را به وجود آورد. همچنین یکی از ارمان های مطرح «اهداف هزاره سوم» سازمان ملل متحد مبارزه با ایدز، مالاریا، توبر کلوز و دیگر بیماری‌ها می باشد.

بحران کرونا در سطح دولت های ملی به بازنگری سیاست‌گذاری ها در حوزه بهداشت و درمان و رفاه اجتماعی منجر خواهد شد ولی از آنجا که این بحران به دلیل شیوع جهانی آن تاثیراتی فراتر از مرزهای ملی کشورها داشته است، بدیهی است سازمان ملل و سازمان بهداشت جهانی به عنوان یکی از ارگان های سازمان ملل متحد برای جلوگیری از شیوع بیماری های جدید و عدم تکرار وضعیت همه‌گیری فعلی مانند «معاهده پاریس» الگوی مشارکت و عمل جمعی تدوین خواهد کرد.

«بانک جهانی» و «صندوق بین المللی پول» به عنوان نهادهای بین المللی اقتصادی راهکارهای مناسب در خصوص مقابله با پیامدهای اقتصادی به کشورها ارائه خواهند کرد.

دیدگاه های بدبینانه نسبت به آینده جهان از سوی اندیشمندان و متفکران ارائه شده اما نباید فراموش کرد که اگر «جامعه ملل» نتوانست بر طبق آرمان های خود از بروز جنگ جهانی دوم و فاجعه انسانی جلوگیری کند اما این عدم موفقیت باعث نشد تا ایده تشکیل «سازمان ملل» کنار گذاشته شود. عدم موفقیت سازمان‌های بین‌المللی به معنی تعطیلی این نهادها نیست بلکه به معنی اصلاح ساز و کارها این سازمان های بین‌المللی و در صورت لزوم تشکیل نهادهای جدید بین‌المللی است.

منابع:

British .1976 .Foster, H. D. and Wuorinen V
Columbia's Tsunami Warning System: An
.Evaluation. University of Victoria syesis
an overview of disaster. 1992.UNDP
.2th edition. UNDP publication .management
.(American Management Association (AMA
.2003
AMA Survey: Crisis management and Security
.issues, AMA publication

AA□□D□8□/9712140730□/https://www.isna.ir/news
8□D9□A7□D8□86□D9□82□D9□81□D9□A7□D8□88□9
-B3□8C□D8□DB□B1□D8□AV□BE□D8□D9□-87□D9□5
-84 □D9 □DA□A9 □B4 □D8 □-B2 □D8 □A7 □D8 □
-A7□AA□D8□8C-□D8□DB□B1□C□DA□DA□AF□DB□
82□D9□A7□AD□D8□D8□84□D9□A7□D8□

رهامی،روح الـه، امنیت انسانی و سرمایهٔ اجتماعی (شاخص‌های پیونددهنده)، فصلنامه مدیریت سرمایه اجتماعی، دوره۴،شماره ۲، تابستان ۱۳۹۶

کرونا و چالش های فلسفه مدرنیته از منظر منظومه امر سیاسی

هادی صادقی اول

دیرزمانی است که مفهوم سیاست (politics) و امر سیاسی (The political) و وجوه و فلسفه مترتب بر آن مورد تامل متفکران و اندیشمندان زیادی قرار گرفته و به گونه های مختلف زوایای این مهم اندیشیده شده است.در این بین تاملات مرتبط با امر سیاسی بویژه در قرن بیستم در آرای اندیشمندان مختلفی مورد مداقه قرار گرفته و امر سیاسی، چهره‌های مختلفی از تنازع تا تعامل را در بر گرفته است.اما در بین این دیدگاههای متنوع، خوانش کارل اشمیت از امر سیاسی در قرن بیستم بسیار مورد التفات قرار گرفته و به واقع امر شاید بتوان گفت با تلاش‌های او گویی سرشت امر سیاسی بازتفسیر گردیده است. بر اساس روایت اشمیت از امر سیاسی، محور و اصل تجسم بخش امر سیاسی، سیاست تخاصم و مواجهه تصور می‌شود. در این خوانش، امر سیاسی با اعتقاد به برابری ذاتی مد نظر لیبرال دموکراسی جمع نمی‌شود؛ چرا که از منظر اشمیت، جوهر امر سیاسی در سایه ذات شرور انسان معنا یافته و با نگرشی رئالیستی با مخاصمه دمساز گردیده است.بدین ترتیب در روایت اشمیت از امر سیاسی، غیریت سازی دیگر و الزاما به سبک پست مدرن و از جنس گفتمانی و نظری نمیباشد؛ بلکه هماوردی عینی و عملیاتی در قالب تمایز دوست/دشمن را در دل خود مکتوم نموده و گویی حریف و مبارز می طلبد.این روایت اشمیت از امر سیاسی در شرایط فعلی، نمود خود را در قالب هماوردی کروناویروس با بشریت به نمایش گذاشته است و آنتاگونیسم جدیدی در معادله امر سیاسی در تخاصم با برخی وجوه فلسفه مدرنیته را با توجه به انگاره های زیر مسبب گردیده است:

۱. کرونا ویروس در بدو امر خردگرایی انسان مدرن را به مواجهه و ستیزه جدی فراخوانده و با استعانت از روایت های پست مدرن، گویی کانستراکشن خردگرای مدرنیته را به برزخ انتخاب بین دیکانستراکشن/ریکانستراکشن دعوت نموده است. به واقع گویا کرونا، عینیت تخاصم خود را در ضدیت و نمایش ناتوانی های نهضت عقل‌گرایی(Rationalism) فلسفه مدرن نشان داده و برای نیل به این منظور، کرونا حداقل تا به اکنون آنقدر خود را در حوزه های درمانی و پیشگیری و آینده پژوهی پیچیده نشان داده که فعلاً تعابیری چون من اندیشنده از جنس دکارتی را به تسخیر خود کشانیده و آموزهای کتاب تأملات دکارتی را متألم ساخته است. در چنین هماوردی سختی که کرونا رقم زده، کلید واژه مرکزی کوژیتوی دکارتی که همانا مفهوم فهم (Understanding) می‌باشد، تاکنون در خصوص نحوه مواجهه با کرونا و تبعات آن قاصر بوده یا موفقیت زیادی بدست نیاورده است.

۲.در داستان و رمان تراژیک کرونا، آرمان بزرگ مدرنیته که همانا گزاره‌هایی از جنس انسان معیار همه چیز است، به چالش و تخاصم طلبیده شده است.به این معنا که انسان قاهر بر طبیعت، با ظهور کرونا مقهور طبیعت پنداشته میشود و نیروی ستیهندگی جدیدی از بطن خاکسترهای تصورات کلاسیک و باستانی سیاست، برای مسخر نمودن انسان در دل طبیعت زاده میشود. انگاره‌هایی که با در نظر داشتن میزانی از تسامح، و مثلا در یونان باستان و شرق باستان، در قالب مکاتبی نظیر مکتب میلتوسی و تائویی به طبیعت نگاهی دیگرباره و متفاوت از نگرش فلسفی مدرنیته داشت که بر مبنای آن، انسان مسحور یا حداقل مجذوب قدرت طبیعت پنداشته می شد.

۳.اگر یکی از مهم‌ترین رسالت‌های مدرنیته، تلاش برای کشف نحوه آشکارگی هستی مطابق منظومه آنتالوژی تصور می‌شد و این باور متولد می‌شود که جهان همان چیزی است که در ذهن انسان می‌گذرد، اما با ظهور کرونا معادلات انتولوژیک مدرنیته لاجرم باید با هماورد ستیهنده نیرومندی رقابت کند که مبتنی بر این تصور است که جهان‌هایی خارج از ذهن انسان نیز وجود دارد که کرونا یکی از سربازان چالاک نمایش نامه آن میباشد.

۴.اگر یکی از بنیاد های امر سیاسی در مدرنیته امکان زایش معرفت هایی از جنس جهانشمول (Universal) با بهره گیری از عنصر خرد در حوزه فلسفه سیاست تصور میشد، اما کرونا ویروس آنتاگونیسم های مبتنی بر معرفت‌هایی زمانمند و مکانمند (Locality) برای بشریت و کشورها در مقابله با خود را حداقل بارور نموده و جدال (Universality)و (Locality)را در حوزه معرفت سیاسی لعابی پررنگ تر بخشیده است.

۵.اگر از زمان ظهور رنسانس باورهای الوهی و متافیزیکی در فلسفه مدرنیته با ظهور مستدرکات مبتنی بر خدای ساعت ساز کمرنگ می‌شود و اصالت تجربه گرایی به تدریج جایگزین می‌شود، اما کرونا انسان مدرن را کمابیش به تأملات جدید در ملاحظات متافیزیک و الوهی در سیاق‌های ارجاعی و اصلاحی نسبت به این باورها سوق داده است و از این حیث تخاصم جدیدی با فلسفه مدرنیته را میتواند فراهم نماید.

نگاهی گذرا بر رساله در مرض آنفلوآنزا(گریپ) در دوره قاجار

جواد علیپور سیلاب
دکتری تاریخ اجتماعی-پزشکی،موسسه پژوهشی گلشن آذرحکمت

«مفتاح الادویه ناصری» از مهمترین کتب علمی و درسی فارماکولوژی به زبان فارسی بر اساس طب فرنگی است که در آغازین سالهای قرن ۱۴ هجری قمری در ایران نگارش و منتشر شده است. این کتاب در حقیقت تقریرات استاد میرزا حسینخان دکتر است که توسط شاگردش میرزا عبدالحسین تبریزی ملقب به امین الاطبا نگاشته شده است (میرزا عبدالحسین امین الاطبا، مفتاح الادویه، ۱۳۰۹ ق: صفحه آغازین).

میرزا عبدالحسین تبریزی- متولد تبریز- علوم طبیه (طب عتیق ایرانی و طب جدید فرنگی) را در بخش طب مدرسه دولتی دارالفنون تهران آموخت(میرزا عبدالحسین امین الاطبا، مفتاح الادویه، ۱۳۰۹ ق: ۲). اغلب آموخته های عبدالحسین، حاصل حضورش در درس و کلینیک میرزا سید حسینخان بود. او به صراحت به این موضوع اشاره کرده است. میرزا عبدالحسین در سال ۱۳۰۸ هجری قمری مصمم به ترجمه و تقریر کتاب شد: «در این اوان که سال هزار و سیصد و هشت هجریست مصمم آن شدم که ترجمه و تقریراتی که در علم تراپوتیک و اعمال فیزیولوژی ادویه که از دکتر معظم له اصغا و ضبط نموده‌ام و مطالبی که در علوم جدیده آن استاد نبیل از کتب علمای اروپ نقل فرموده و این بنده جانی ثبت کرده است بحیطه تألیف در آورد و باسلوب خود مرتب و مدون سازم که این مجموعه شریفه در عرصه روزگار بیادگار بماند لهذا بتحریر این کتاب شروع و او را بمفتاح الادویه ناصری مسمی نمود همانا که مطالب این کتاب از اعمال فیزی لژی ادویه و غیره تا بحال در ایران غیر معمول و بعضی از فضلا را مجهول بود که از انوار افاضات دکتر معظم له با عبارات خیلی آسان نگاشته می شود»(میرزا عبدالحسین امین الاطبا، مفتاح الادویه، ۱۳۰۹ ق: ۲-۳).

این کتاب را به نوعی می توان برزخ ورود طب فرنگی به ایران در اواخر دوره ناصری دانست. اصطلاحات هر دو نوع طب فرنگی و ایرانی در این کتاب قابل مشاهده است.

در انتهای کتاب مفتاح الادویه، رساله‌ای مختصر با عنوان: «رساله در مرض آنفلوآنزا :گریپ» وجود دارد که در نوع خود و در معرفی این بیماری در تاریخ طب و پزشکی ایران بی نظیر است.

هدف نگارش این رساله توسط میرزا عبدالحسین، چنین ذکر شده است: «گریپ که حمای نزله وبائی نیز توان گفت اگرچه در ممالک ارپ مرضی است کثیرالوقوع و در پاطولوژی‌های فرنگی عنوان مخصوص دارد، ولی چون در ایران تا سنه ۱۳۰۷ هزار و سیصد و هفت هجری بروز نکرده بود، لهذا این بنده جانی عبدالحسین طبیب تبریزی آنچه از طرز بروز و رفتار این مرض در کلینیک استادالاجل آقای میرزا سید حسینخان دکتر و سایر مرضای خود بدقت دیده و شناخته است، محض تاریخ مرض مینگارد و مقصود بیان مرض و صور مختلفه او که در ایران دیده شده می باشد نه نقل از کتب فرنگی».

مطابق با اطلاعاتی که عبدالحسین خان بدست می دهد، این مرض سابق بر این در ایران مشاهده نشده است. نویسنده علی‌رغم مطالعه منابع طبی ایران در گذشته، موردی مشابه با این مرض را نیافته است. فقط در یک نمونه به اشارات ابوعلی سینا در قانون می‌پردازد که علائمی مشابه با بیماری گریپ را برشمرده است. بروز و شیوع این بیماری دو بار و به صورت اپیدمی طی سال‌های ۱۳۰۷ و ۱۳۰۹ هجری قمری بوده است. تازگی و نوظهور بودن این بیماری، موجب شده است تا عبدالحسین خان برای شناساندن و ارائه شیوه‌های مختلف درمانی بیماری، به نگارش رساله مذکور بپردازد. اطلاعات و نوشته‌های عبدالحسین خان، حاصل تجربیاتش در کلینیک میرزا سید حسینخان و حاصل دیدار با مریضان مختلف است. او در ابتدای رساله، به بازه زمانی بروز این مرض اشاره دارد:«تقریباً از اواخر ماه اول و اوایل ماه دویم زمستان بروز نمود». او در ادامه، به نحوه شیوع مرض می پردازد: «... ابتدای شیوع باین نهو بود که ناقهین[از بیماری برخاسته] (میرزا عبدالحسین امین الاطبا، ۱۳۰۹ ق: ۱) از هر قسم امراض بخصوص امراض صدری [مربوط به سینه و ریه] باسانی به حالت طبیعی رجعت ننموده و شفای حقیقی از برای آن ها حاصل نمی‌شد و بعد این مرض در اشخاص کثیر که تقریبا دو ثلث نفوس بود بتدریج بروز نمود». علائم فرد مبتلا به این بیماری توسط عبدالحسین بدین صورت دسته بندی و ذکر شده است: کسالت جزئی در ابتدا و بدنبال آن خستگی زیاد، فقدان اشتها، ضعف اطراف و عضلات، بروز تب همراه با ذکام، سرفه و سر دردی که بعضی اوقات در یکطرف سر بیشتر بود و گاهی در همه سر با شدت زیاد، در بعضی مبتلایان همراه با درد گلو، درد گوش، درد و اشک زیاد چشم، یبوست مزاج، اسهال، شدت یافتن سرفه و ضعف بیشتر همراه با تنگی نفس، افزایش دردهای روماتیسمی و عضلانی و در بعضی اشخاص با اوجاع روماتیسمی و عضلانی خیلی شدید و نهایتاً تب ۳۸ تا ۴۱ درجه.

ذیل عنوان «دوام و رفتار و انتها» به روند شروع و انتهای بیماری پرداخته شده است: «در صورت نزله غالباً از سه الی ده و پانزده روز طول می‌کشید که سرفه خشک مرطوب گشته و هیجان آلات تنفس موقوف شده و مرض بتحلیل میانجامید و گاهی بحران مرض با رعاف و ندرتاً با اسهال نیز دیده می شد. و در اشخاصی که این مرض با اوجاع روماتیسمی همراه بود بعد از رفع مرض بروز اوجاع مزبوره تا چند روزی بطور نوبه منتظم نیز مشهود افتاد ولی نقاهت در تمام اقسام خیلی طولانی که اغلب دو و سه مقابل مدت خود مرض طول میکشید و بجزئی ناپرهیزی حملات سرفه با زحمت عود مینمود و مجملاً ضعف عمومی و اختلال آلات تنفس اغلب تا مدتی بعداز رفع مرض باقی بود».

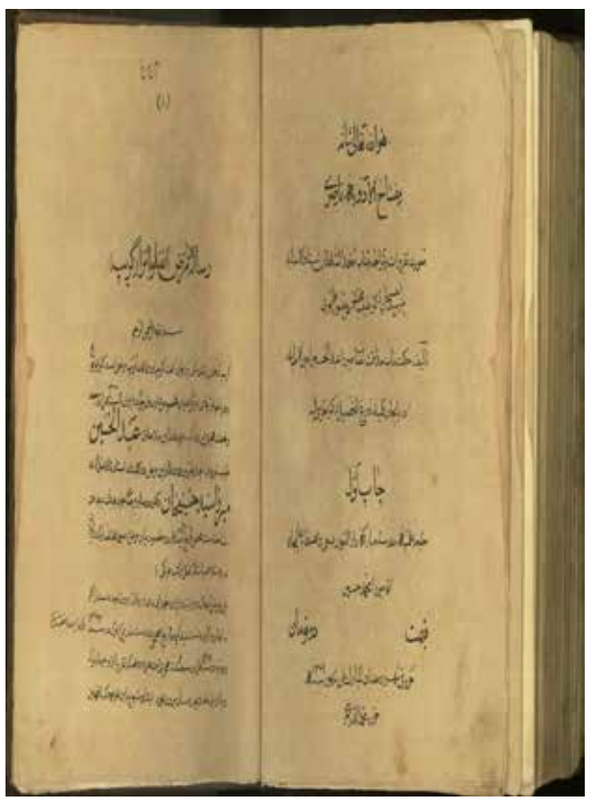
نویسنده ذیل عنوان «اسباب» در خصوص مسری بودن و امکان سرایت بیماری اظهار شک نموده و به این نظرکه برخی تغییر فوری هوا را در بروز اپی دمی این مرض دخیل می‌دانند، اشاره کرده است (میرزا عبدالحسین امین الاطبا، ۱۳۰۹ ق: ۳).

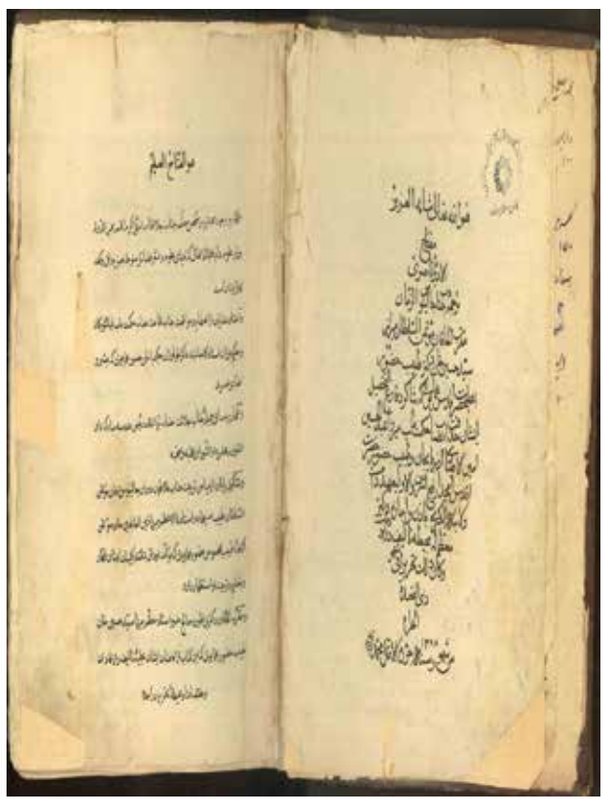
ذیل عنوان «صور مختلفه و ترکیبات»، به تقسیم بندی مرض پرداخته شده است. عبدالحسین خان دو نوع «ساده» و «مرکب» برای این مریضی بر می‌شمرد. نوع ساده مریضی در دو صورت : صورت ورمی و صورت عصبانی، دسته بندی شده است. در صورت ورمی، فرد مریض بیشتر دارای علائم نزله و در صورت عصبانی، مریض بیشتر به اوجاع و دردهای روماتیسمی مبتلا می‌شد. علاوه بر این، به نوع مرکب و ترکیبات مختلف این بیماری که به هنگام اپیدمی‌های سال ۱۳۰۷ و ۱۳۰۹ ق، سبب مرگ تعداد زیادی از انسان ها گردید، اشاره شده است.

ذیل عنوان «انذار» خطرات بیماری مورد اشاره قرار گرفته است. بر این اساس قسم ساده مرض خواه «صورت ورمی و خواه صورت عصبانی»، اغلب بی خطر، اما قسم مرکب همراه با ذات‌الریه، بویژه در بین افراد کهنسال اغلب خطرناک و مهلک بوده است.

در خصوص شیوه های علاج بیماری، بیشتر بر رفع عوارض بیماری تاکید شده است:« این مرض را دوای مخصوصی نیست و کلیتا باید رفع عوارضات را نمود». استفاده از انواع دارو به شکل های مختلف، منوط به حال عمومی بیمار و حذاقت طبیب شده است. استفاده از مسهل، داروهای ضد سرفه از این مواردند. اما موضوع جالب اشاره وی به استفاده از گنه گنه است:« ... ولی گنه گنه در اغلب صور و حالات مختلفه این مرض نتیجه نیکو بخشیده مجملا بجهت صور مختلفه این مرض قانون کلی در معالجه نمیتوان ذکر کرد بلکه بسته بسلیقه و رای طبیب حاذق است».(میرزا عبدالحسین امین الاطبا، ۱۳۰۹ ق: ۴).

لازم به ذکر است که ماده موثره داروی هیدروکسی کلروکین که در حال حاضر برای درمان بیماری 19-covid -2019 Coronavirus disease استفاده می شود به نوعی از گنه‌گنه استخراج و فراوری می‌شود.

بازخوانی چند سند تاریخی درباب شیوع امراض واگیر در لارستان

یونس صادقی
دانشجوی دکتری بنیاد ایرانشناسی دانشگاه شهید بهشتی

این روزها که بیماری کرونا به شکل گسترده‌ای در جهان شیوع یافته و در همه ابعاد سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشورها تأثیرگذار بوده است، بازخوانی اسناد تاریخی مرتبط با شیوع بیماری‌های واگیر از اهمیت دوچندان برخوردار شده است. چرا که از طریق بازخوانی اسناد می‌توان به تصویری روشن از دوره‌ای تاریخی که مردم درگیر شیوع بیماری بودند پی برد و از آن به عنوان تجربه‌ای در زمان حاضر بهره برد. نوشتار حاضر با بررسی چند نمونه سند مرتبط با لارستان در دهه بیست شمسی (مقطع جنگ جهانی دوم)، شرایط این منطقه را به لحاظ شیوع بیماری و نکات بهداشتی مورد توجه قرار داده است.

با وقوع جنگ جهانی دوم و ورود متفقین به کشور و عدم کارایی دولت در مدیریت بحران، شرایط بهداشت و درمان نیز متأثر از این واقعه قرار گرفت که نتیجه آن کمبود امکانات از جمله دارو و پزشک بود که به گسترش شیوع بیماری کمک کرد. مناطق گرمسیری فارس به علت دوری از مرکز استان از کمبود پزشک و دارو در رنج بودند. ناامنی جاده‌ها باعث شده بود که پزشکان تمایل اندکی به خدمت در این مناطق را داشته باشند. به همین دلیل بیماری در مناطق مختلف لارستان شیوع پیدا کرده بود و مردم دچار رنج و زحمت شده بودند.

اواخر سال ۱۳۲۱ شمسی، مرض حصبه به شکل گسترده در دهستان بنارویه و بیدشهر شیوع پیدا کرده بود اداره فرهنگ لارستان در نامه‌ای خطاب به اداره فرهنگ فارس خواستار اقدامی فوری برای جلوگیری از تلفات نونهالان شده بود. در همین راستا بهداری لارستان اعلام کرده بود «در اثر بروز مرض تیفوئید در لارستان و عدم توجه اولیاء امور نسبت به این شهرستان، عده‌ای زیادی از اهالی دهات در اثر نبودن پزشک و دوا از بین می روند» پس از اداره فرهنگ فارس خواسته شده بود تا از اولیاء امور بخواهند که دارو تهیه و مقدمات فوری جلوگیری از مراض در لارستان را در دستور کار خود قرار دهند(آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۳۷)

روزنامه استخر از روزنامه های محلی فارس در گزارشی راجع به بنارویه در لارستان آورده«در بنارویه که دارای ۲۳۰۰ نفر جمعیت بود، در اثر مرض حصبه و نبودن دوا و طبیب، پانصد نفر تلف شدند و پانصد نفر دیگر مبتلا به مرض بودند و عده ای هم از وحشت ابتلای به این مرض ، متواری شده بودند(استخر ، ۱۳۲۲ ، ش ۷۴۱ :۴) در فرودین ۱۳۲۲ طبق گزارش بخشداری جویم مرض حصبه در این بخش هم شیوع پیدا کرده بود لذا خواستار تهیه دارو و اعزام پزشک از استان به این منطقه شده بودند(آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۰۱۱۹۳-۲۹۳-۹۸، برگ۱۳؛ ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۳)

در اردیبهشت ۱۳۲۲ نامه‌ای از طرف استانداری به اداره بهداری استان ارسال شده بود در آن از شیوع بیماری حصبه (تیفوئید) گفته شده و اینکه تا تاریخ ۲۷ فرودین ۱۳۲۲ تعداد مبتلایان این بیماری ۱۵۰ نفر و تعداد فوتی‌ها ۱۲ نفر بوده است. به علاوه واکسن ضد حصبه در لار کمیاب شده بود لذا درخواست شده بود که هر چه زودتر واکسن ارسال گردد(آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۳۰)

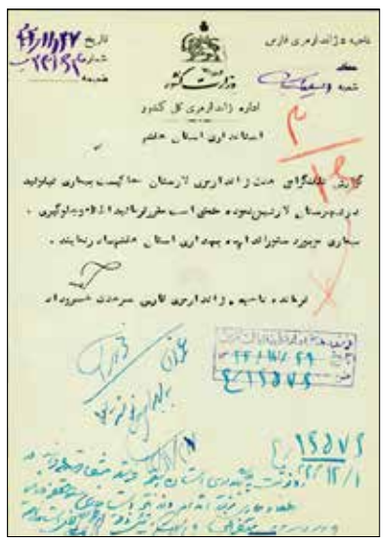
در تیرماه رییس بهداری استان در نامه ای به فرماندار شیراز با اشاره به کمبود پزشک در استان از اعزام پزشک به مناطق سروستان و فسا، لار و جویم و بنارو ارسال تعدادی واکسن به لار خبر داده بود همچنین دستور داده شد در اطفاء بیماری و نظافت اهالی بیش از پیش جدیت به خرج داده شود تا شرایط کنترل بیماری مهیا گردد (آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۴۹)

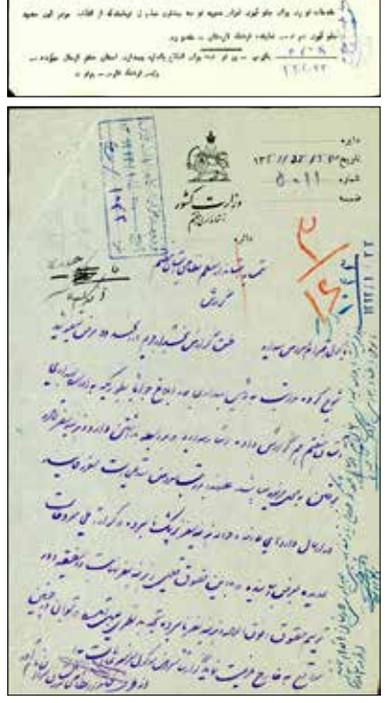

در آبان ۱۳۲۲ اداره دارایی لار اعلام کرده که اکثر کارمندان به مرض مالاریا دچار و امور اداری آنجا معوق مانده و بهداری هم داروی برای درمان مریض ها ندارد(آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۱۳)

با همه این اقداماتی که در منطقه و استان برای جلوگیری از این بیماری انجام شده بود بر طبق اسناد موجود کماکان این بیماری در سال ۱۳۲۲ شمسی وجود داشته است. و باعث تلف شدن بسیاری از مردم گردیده بود(آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۲۹)

منابع:

اسناد

آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۰۱۱۹۳-۲۹۳-۹۸، برگ۱۳

آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۲۹

آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۱۳

آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۳۰

آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۳۷

آرشیو مرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۴۹

آرشیومرکز اسناد فارس، ۰۱۱۲۷۱-۲۹۳-۹۸، برگ۳

روزنامه:

استخر ، ۱۳۲۲ ، ش ۷۴۱ :۴

خبرنامه داخلی دانشگاه تبریز
مدیرمسئول: محسن بابازاده
تحریریه: زهرا اسلامی موسی کاظم زاده ، ناصر نعمتی
عکس: فیروز پاکپور
مدیرهنری: مهدی هادی

راه های ارتباط با خبرنامه :
@publictabrizuniversity
@pr.tabrizu
public-relation@tabrizu.ac.ir

خبرنامه داخلی دانشگاه تبریز در ویرایش و تخلیص مطالب، ارسالی با اخذ نظر صاحبان اثر، مختار است.

دانشگاه تبریز
با ما در ارتباط باشید
۳۳۳۹۳۶۰۶

بیماری‌هـــای واگیـــردار و سیاســـت دولت‌هـــای ایـــران

رضا نصیری حامد

۱-مقدمه

موضوع بیماری‌های واگیردار در جهان مسئله‌ای دیرپا و قدیمی است. ایران نیز از این مسئله مستثنی نبوده‌است. در کنار بعد طبیعی و پزشکی این بیماری، آنچه آن را حائز اهمیت زیادی ساخته‌است ابعاد اجتماعی، مردم‌شناسی و نیز سیاسی آن است. یکی از این ابعاد، موضوع نحوه مواجهه‌ی دولتها و نظام سیاسی در برهه‌های مختلف با این پدیده است. از آنجا که گستره و میزان نفوذ بیماری‌های فراگیری از قبیل وبا، طاعون و انواع آنفولانزاهای شایع نیازمند بسیج امکانات و شرایط برای مدیریت و تدبیر آنها بوده است، از این رو بدون سیاست دولتها هیچ گاه امکان مقابله با ان متصور نبوده است. دولت‌ها در این مسیر با فراز و نشیب‌ها و فرصت‌ها و محدودیت‌های زیادی مواجه و رویاروبوده‌اند. فراگیری ویروس کوئید۱۹ یا کرونا از اوایل سال ۲۰۲۰م. مجالی برای بسیاری فراهم نموده که به بازخوانی بخشی از تاریخ بیماری‌های مشابه بپردازند و آنها را مورد توجه قرار دهند. در طیّ سالیان گذشته نیز بیماری‌های مشابهی از قبیل آنفولانزای مرغی، آنفولانزای خوکی، ابیولا و سارس نیز وضعیت جهان را تحت تأثیر قرار داده بود. مشابهت‌ها و تفاوت‌های برخورد دولتها با چنین بحران‌هایی می‌تواند از رهگذر نگاه تاریخی به شکل مناسبی مورد تأمل و توجه قرار گیرد. در این پژوهش با نگاهی به آثار تحقیق صورت گرفته بر روی منابع اولیه از سوی پژوهشگران مختلف، تلاش شده است مسئله برخورد و مواجهه نظام سیاسی و دولت‌ها برجسته شده و مورد توجه قرار گیرد. بالطبع در مجالی مناسب، در صورت امکان با رجوع به منابع اصلی و دست‌اول می‌توان تحلیل‌های موثق‌تری ارائه نمود.

مواجهه تقدیرگرایانه و یا منفعلانه جامعه

بیماری در دنیای قدیم به ویژه در اشکال فراگیر آن کم نبوده است. عواملی از قبیل کمبود استانداردهای بهداشت و پزشکی از علل توالی این امر به شمار می‌آید. در بخش قابل توجهی از دوره‌های تاریخی البته از وسائل و اسباب موجود زمانه همچون طب سنتی برای پیشگیری و درمان بیماری‌های واگیردار به عنوان بخش مهمی از بلایای طبیعی استفاده می‌شد اما شیوع و گسترگی این بلیه‌ها، گاهی بخش مهمی از جامعه را به تناوب گرفتار می‌نمود. برای نمونه «ویلم فلور» در فاصله بین سال‌های ۱۸۲۰ تا ۱۹۰۳م. از ۷ همه‌گیری بیماری وبا در ایران یاد نموده است (علیجانی و بشیری،۱۳۹۱:۱۳). از تبعات فراگیر شدن دائمی این بیماری‌ها، باور به ناگزیر بودن این قبیل امور و تفسیر آن به عنوان بلایی در پاسخ به مشکلات و گناهان افراد بوده است. به بیان «پولاک» انسان معتقد به سرنوشت محتوم و تقدیر، برای علاج چنین بیماری‌هایی دست به هیچ تدبیری نمی‌زند و نهایت آن که برخی از افراد متمول و ثروتمند، ممکن است چندصباحی به منطقه‌ای دیگر بروند اما توده مردم که فاقد این قبیل امکانات باشند، از این موهبت نیز محروم خواهند بود(پولاک،۱۳۶۸ :۴۶۳-۴۶۴). چنانچه «کنت دوگوبینو» در خصوص وبای سخت سال ۱۲۷۳ق. اظهار داشته هرکس می‌توانست از تهران می‌گریخت و در عین حال از وضعیتی یاد نموده که در آن مردم همانند برگ از درخت فرومی‌افتادند. حدس وی با آنکه اذعان دارد آمارش ممکن است دقیق نباشد، ولی آن بود که بیشاز یک سوم مردم تهران در اثر این بیماری تلف شده باشند.(ناطق،۱۳۵۸: ۱۶). چنین وضعیتی عملاً نشان دهنده ناگزیر شدن مردم برای نجات جان خویش به فرار از شهرهای مبتلا از جمله تهران بوده است که شاید در عمل نتیجه عکس برای مقابله با بیماری به بار می‌آورد چرا که سبب شیوه بیشتر بیماری در مناطق اطراف می‌شد. گذشته از آن همگان چنین امکانی مثلاً برای رفتن به ییلاقات برای در امان ماندن از ابتلای به بیماری نداشتند.

گاهی این امور به نحوی زیاد بود که عملاً مانع اقدامات موثر در مسیر استفاده از دستاوردهایی می‌شد که حداقل در آن زمانه خاص شناخته شده بوده است. برای نمونه مشکلات امیرکبیر در طرح واکسیناسیون نمونه‌ای از عدم همراهی بخش‌هایی از جامعه برای مساعدت در خصوص آن بوده است.

اما وجه مهمی از برخورد منفعلانه با بیماری‌ها چه در مرحله پیشگیری و چه در مرحله درمان به مشکلات زیربنایی‌تر و ساختاری‌تری بازمی‌گشت که راه‌حل کوتاه‌مدتی نداشت و باید در طول زمان برای آنها تدابیری اندیشیده می‌شد. برای نمونه برخی از مردم به ویژه در تابستان توان آن را نداشتندکه از تهران علی‌الخصوص در زمان شیوع بیماری خارج شوند و از این رو بودن آنها در محیط بیماری‌زا بر احتمال آلوده شدن آنها می‌افزود. عامل دیگر وجود آب‌های روان و نهرهایی بوده که در مسیر خود خانه‌ها را نیز مشروب می‌ساخت و این نوع تقسیم آب به اضافه عدم رعایت بهداشت در شستن لباس مرده و ... در آنها، عامل مهمی در بیماری بوده است(فوورویه،بی‌تا،۳۹۷-۳۹۸).

کسانی که گاهی به مناطق خوش آب و هوایی همچون دماوند می‌رفتند و رحل اقامت در آن می‌افکندند، مجال و فرصت بیشتر و امکان مساعدتری داشتند که زنده بمانند البته اگر با افراد آلوده در تماس نبودند و نیز حداقل‌های لازم برای اقامت در آن منطقه برایشان مهیا و فراهم بود.

نحوه بازنمایی و ارائه گزارش در خصوص بیماری‌ها نیز خود حکایتی مفصل است که تحقیقات تاریخی متعددی در خصوص آنها انجام شده و راه برای تحقیقات نوین هنوز باز و گشوده است. اما نکته مهم آن است که بخش مهمی از التفات و توجه بدین بحران‌ها، بنا بر گزارش‌های سیّاحان و پزشکانی بوده که از ایران دیدار می‌نمودند و یا بنا به موقعیت شغلی خود در ایران حضور داشته و طبابت می‌نمودند. کم‌توجهی قابل توجه به بیماری‌های فراگیر از سویی به سبب تفوق و غلبه نگاه سیاسی بر تاریخ‌نگاری بوده است. در کنار این مورد و البته در شرایط ناشی از ضرورت‌های ناگزیری همچون فقدان بهداشت، نوعی از کنار آمدن و مدارا با بیماری نیز در روندهای اجتماعی دیده می شود. البته بنا به گزارش‌های نقل شده، برخی از این بیماری‌ها مدتی پس از فراگیری و شیوع آنها، از بین می‌رفت و حداقل این تصور در مورد اینکه مدتی بعد بیماری فروکش خواهد کرد، می‌تواند بر روند مواجهه با بیماری موثر بوده باشد.

ناکارآمدی و ناکامی دولتها

قضاوت درباره عملکرد بخش‌های مختلف جامعه از جمله دولتها در مقابل بیماری‌ها، نیازمند دقت نظر و تأمل دقیق تاریخی است و در آن باید به داده‌های مختلف و نیز اقتضائات و شرایط خاص آن زمانه نیز توجه لازم مبذول گردد. شدت فراگیری کرونا در سده بیستم، نشان دهنده آن است که گاهی این سنخ از رویدادهای طبیعی آن چنان قدرت انتشار و تکثیر داشته و دارند که گاهی بسیاری از دولتهای جهان را درگیر می‌سازند. لذا در صدر این بخش از یادداشت، هم از ناکارآمدی و هم از ناکامی یاد نمودیم که دلالت‌های معنایی آن‌ها متفاوت است. برخی اوقات شواهد و نشانه‌هایی هست که نشان می‌دهد دولت‌ها با روش‌های شناخته شده و بلکه مورد استفاده می‌توانسته‌اند بر پاره‌ای از مشکلات ناشی از این بیماریها فائق آیند ولی به دلایلی توان و امکان آن را به منصه‌ی بروز و ظهور نرساندند. برای نمونه اعتمادالسلطنه در وقایع و رخدادهای خرداد ۱۲۷۱ گزارش نموده که در مشهد بیماری وبا شیوع یافته و به قول وی روزی حدود هفتاد الی هشتاد نفر را می‌کشد. در ادامه وی تصریح می‌کند که چه بسا می‌شد با مبلغ اندکی جلوی آن را از انتشارش از مشهد به مناطق دیگر گرفت. به طور مشخص وی از ساز و کار قرنطینه سخن می‌گوید اما در عین حال با نوعی حسرت بیان می‌کند که البته در این خصوص چه کسی باید امر کند و چه کسی فرمان ببرد! بیان وی ظاهراً حاکی از هم سستی و اهمال از سوی حکومت و هم ابراز تردید در موررد اجرایی شدن آن است. این امر از آن حیث می‌توان نشانه‌ای از ناکارآمدی حکومت دانسته شود که طبق گزارش‌های تاریخی، سالها قبل امیرکبیر برای «محافظت ممالک محروسه از ناخوشی مرض» چنین تدبیری اندیشیده بود و دستور داده بود مسافران را در بدو ورود به ایران در مرز برای مدتی قرنطینه کنند.

در عین حال برخی از بیماری‌های فراگیر به قدری شیوع سریع و وسیعی داشته‌اند که حکومت‌ها به واقع به‌رغم تلاش‌هایشان در مهار و کنترل آن ناموفق و ناکام بوده‌اند. یکی از ادله این ناکامی و فقدان توان لازم برای مقابله را می‌توان در شیوع یک بیماری خاص در مناطق و کشورهای مختلف ملاحظه نمود. یکی از مهم‌ترین موارد آن بیماری موسوم به آنفولانزای اسپانیایی است که به سبب همزمانی‌اش با جنگ جهانی نخست آمار دقیقی از آن وجود ندارد ولی گاه تلفات آن را که در حدود یک قرن پیش اتفاق افتاد، میلیون‌ها نفر در دنیا دانسته‌اند که گاه حتی تا بیش از ۵۰ میلیون نفر در کل دنیا تخمین زده شده است. به تبع کل دنیا، در ایران نیز برخی برآوردها از کسانی که بر اثر این بیماری جان خود را از دست داده‌اند، به بیش از ۲ میلیون نفر بالغ شده است.

قبل از آن نیز شیوع وبا به دفعات در شبه‌قاره هند گزارش شده است که به نظر می‌رسد در اوایل سده نوزدهم، بر اثر تبادلات بازرگانی به ویژه از سوی انگلیسی‌هایی که به هند رفت و آمد داشتند، وارد ایران نیز شده است. با توجه به منشأ باکتریایی وبا، در ایران به سبب بهره‌مندی از نور خورشید و گرمای آن، وبا بیماری بومی ایران به شمار نمی‌رفت و لذا اغلب از مناطق دیگر انتقال پیدا می‌کرد(منظورالجداد و قاسمی،۱۳۸۸ : ۱۷۲). از این رو به طور مشخص از سرایت وسیع و بسیار سریع بیماری وبا از هند به جنوب ایران از جمله بوشهر و شیراز در سال ۱۲۳۶ق. یاد شده است که تلفات بسیاری نیز در برداشت و به ناچار اجسادی را مجبور بودند به دریا بریزند که همین بر شدت تعداد بیماران افزوده و شیوع بیشتر آن را سبب گردید (حاتمی،۱۳۹۲: ۱۳۳). بعد از آن با سرایت بیماری به مرکز ایران، به گفته «لسان‌الملک» در ناسخ‌التواریخ، تعداد زیادی از ایرانیان گرفتار این مرض شده و حتی بیماری از طریق ایران به روسیه و دیگر کشورهای اروپایی نیز منتقل گردید.

همچنین وبایی در سال ۱۲۸۲ق. گزارش شده که منشأ آن حجّاجی بودند که از عربستان بازگشته بودند و وبا در خود مکه، حدود ۴۰ هزار نفر را از هستی ساقط نموده بود.

گاهی مسئله برخورد متولیان امور و زمامداران از این هم بدتر بود چنانچه در مورد وبا در سال ۱۲۳۶ ق. در گزارش سیّاحی انگلیسی بیان شده که در شیراز، همین که موضوع وبا مطرح شد، حاکم حسینعلی میرزا فرمانفرما و اطرافیانش فرار نمودند و شهر و اهالی آن را به حال خود رها نمودند. کما اینکه در مورد شیوه وبا در سال ۱۸۴۶م. در تهران، گفته شده محمدشاه که در آن مقطع در ییلاق بود، با شنیدن خبر بیماری، به همراه خانواده و اهل حرم خویش به دهکده ای در اطراف تهران رفت(علیجانی و بشیری،۱۳۹۱: ۱۵). به هر حال مدیریت صحیح و البته فراگیر در خصوص مدیریت بیماری‌هایی از قبیل وبا نیازمند دولتی قوی و سیستمی منظم بود که اقدامات بهداشتی در دوره پهلوی اول و تدابیری از قبیل قرنطینه شدید در مرزها، واکسیناسیون و ... تا حدود زیادی موجبات کنترل آن را فراهم نمود(ر.ک منظورالاجداد و قاسمی،۱۳۸۸).

امیرکبیر

یکی از شاخص‌ترین چهره‌های ایران در مقابله با بیماری‌ها و اتخاذ تدابیری برای پیشگیری و نیز مقابله و کنترل عوارض آنها، میرزا تقی‌خان فراهانی(امیرکبیر) بوده است که عملکرد و باورهای مورد تأکید وی همچنان درس‌هایی آموختنی برای امروز نیز در بر دارد. در میان اقدامات مختلف اصلاحی امیرکبیر، اهتمام وی به مدیریت و درمان بیماری‌ها و نیز شاید مهم‌تر از آن، توجه به آموزش مردم از جمله آگاهی‌بخشی در روزنامه رسمی دولتی به نام «وقایع اتفاقیه» جایگاه خاصی دارد. وی همچنین با دستور در مورد چاپ جزوه‌ای با عنوان «قواعد معالجه وبا» و نشر آن در بین افراد بانفوذ و باسواد، خواهان آن شد که بین آحاد مردم اطلاع‌رسانی شده و از وقوع برخی بیماری‌ها جلوگیری گردد. در آن جا وی از جمله با اشاره به تحقیقات دانشمندان و پزشکان درباره بیماری‌های فراگیر، به طور خاص بر این نکته تأکید داشت مردم را متوجه سازد که عدم بهداشت این قبیل بیماری‌ها را زیاد می‌کند و لذا در زمینه ضدعفونی نمودن شهر نیز اقدام می‌نمود.

طرح واکسیناسیون یا مایه‌کوبی وی در مقابل بیماری آبله از اقدامات شایان توجه وی است که در این مسیر، راهی را که قبل از آن در دوره فتحعلی‌شاه و به اهتمام عباس‌میرزا نائب‌السلطنه و برادرش محمدعلی میرزا دولتشاه، شروع شده بود را سراسری و اجباری نموده و متخلّفان را نیز مجازات می‌کرد. اولویت وی نیز کودکان بودند. یکی دیگر از اقدامات وی اجرای قانون گراختین یا همان قرنطینه بود که در ذی‌الحجه ۱۲۶۷، به سبب آگاهی از وقوع وبا در عربستان و نیز عراق و عتبات عالیات دستور آن را از جمله در فرمان به حاکمان مرزی همچون کرمانشاه صادر نموده بود. این قضیه هم از جهت رفت و آمدهای متداول بین دو کشور حائز اهمیت بود و هم از این حیث که در مواردی مثل مورد مذکور شیوع وبا سبب فرار مردم آن مناطق به مقصد ایران می شد که لازم بود برای آن تدابیری اندیشیده شود. در این خصوص یکی از رسوم متداول بین ایرانیان، حمل جنازه‌ها به عتبات عالیات بود که در مواقع بحرانی لازم بود محدودیت‌هایی برای آن نیز اعمال شود. به این ترتیب امیرکبیر تدابیری را که تا پیش از آن برای اموری همچون قرنطینه به کار گرفته می‌شد، توسعه بخشید. طبق گزارش فریدون آدمیت، دستور امیرکبیر به بیان خود وی از این قرار بود که:

«برای محافظت ممالک محروسه از آلودگی ناخوشی مزبور(وبا)، در مرزها قاعده گراختین(قرنطینه) گزارده شد که مسافران را چند روز در آنجا نگه دارند»(کثیری و دهقان‌نژاد، ۱۳۹۰: ۵۲).

به نظر می‌رسد طبق شواهدی اهمتی قرنطینه برای ایرانیان به ویژه براثر حضور و فعالیت برخی از اطبّای فرنگی در کشور امر شناخته شده‌ای بوده است اما آن گونه که نمونه‌ای از ضرورت اجرایی شدن آن از جانب اعتمادالسلطنه بیان شده، نشان می‌دهد مسئله مهم در این خصوص وجود اقتدار و اراده لازم برای اجرایی شدن آن و در عین حال التزام مردم به رعایت آن بوده است. چالش مهمی که امیرکبیر و نیز دیگر سیاستمداران و دولتها حتی در زمان کنونی با آن مواجه بوده‌اند، از سویی توجیه مردم برای پذیرفتن قرنطینه و کنارآمدن با شرایط آن است که به هر حال مستلزم قبول برخی از محدودیت‌ها بوده است. چالش دیگر نیز ناشی از مشکلات معیشتی و مالی است که افراد به ویژه با طولانی شدن زمان قرنطینه دچار آن می شدند و در نتیجه میل به از سرگیری فعالیت‌های روزانه خود داشتند. این امر مسئله‌ای البته کمابیش مشترک بین همه جوامع می‌تواند باشد چنانچه بیماری کرونا در شرایط کنونی در بسیاری از کشورها چنین معضلی را متوجه بسیاری از کشورهای جهان نموده است به طوری که دولتها ناگزیر هستند در کنار دستورالعمل‌های بهداشتی و پزشکی، به تدریج زمینه حضور افراد در جامعه را نیز فراهم نمایند. این روند در شرایط بحران‌های فراگیر مالی در سطح دنیا بسی حساس‌تر و برخی از تبعات اجرای آن با خطر بیشتری همراه هست.

برخی آثار و نتایج سیاسی و اجتماعی

بیماری‌های فراگیر نه فقط برای سلامت و حتی زیست انسان‌ها در زمان شیوع آنها خطرساز بوده‌اند، بلکه در هر منطقه‌ای از دنیا بر عناصر دیگر اجتماعی از قبیل نیروی انسانی نیز موثر بوده اند. برای همین هم هست که «پولاک» در بیان ظریف اشاره دارد که:

«نظر شایع و رایج در اروپا مبنی بر اینکه امراض همه‌جاگیر تأثیر فوق العاده کمی در تقلیل میزان جمعیت دارد و به محض برطرف شدن بیماریها باز خلأ جمعیت ناشی از آن، برطرف می‌شود برای مشرق‌زمین اعتباری ندارد.

در شرق در اثر بروز و شیوع این بیماریها چندان بر مرگ و میر افزوده میشود که مثلا مناطقی که سی و سه سال پیش طاعون در آنجا بیداد کرده است، هنوز هم دچار کمی جمعیت است و صدمه‌هائی که از انتشار بیماریهای وبا، آبله، سرخک و سیاه‌سرفه وارد آمده است با تأنی و کندی بسیار ترمیم می‌گردد. تنها به علت نقصی که در ارتباطات و مراودات هست و از برکت ارتفاع زیاد این سرزمین، امراض همه‌جاگیر و بیماریهای دامی خودبخود رو به اضمحلال می گذارد (پولاک،۱۳۶۸ :۴۶۳).

بیماری‌هایی از قبیل وبا، از سویی خود زاده و حاصل فقر در معنای عام آن بوده و هستند و از سوی دیگر خود به تشدید و تداوم فقر به انحاء مختلف می‌افزایند(ناطق،۱۳۵۸: ۱۱). از این روست که وقتی دیر یا زود به هر حال زمان وقوع این دسته از بحران‌ها به اتمام می‌رسد، مسئله را به کلی نباید فیصله یافته برشمرد چون بسیاری از تبعات آن تا مدتها باقی می‌ماند. در میان این آثار، همه آنها به یک میزان پایدار نیستند برای نمونه آثار و پیامدهای اجتماعی و نیز فرهنگی و روانی چنین رخدادهایی تا مدتها در نزد افراد باقی است ضمن اینکه الگوهای معیشتی و برخورداری‌های معمول نیز مخدوش شده و نیازمند بازنگری می شود.

همچنین یکی از معضلات تاریخی ایران برآمده از همزمانی و همراهی بحران‌ها با یکدیگر بوده است چنانچه گاهی اوضاع و احوالی همچون قحطی و یا فشارهای اقتصادی و سیاسی موجب ایجاد و بعد هم تشدید بیماری‌ها می‌شد. مسئله زمانی بغرنج‌تر می شد که این دو در کنار یکدیگر زندگی مردم را تحت فشاری جانکاه قرار می‌دادند برای نمونه در جریان اتفاقات بهار سال ۱۹۱۸م. طبق گزارش‌های ثبت شده، قحطی بزرگی وجود داشت که با شیوع بیماری‌هایی همچون تیفوئید و تیفوس تشدید هم می‌گردید. در چنین شرایطی سخن از شرایط بسیار اسفناک مردم در اوضاع و احوالی است که آنها به رغم همه کمک‌ها و تلاش‌های امدادی مجبور بوده‌اند از علف، مردار حیوانات و حتی گوشت انسان تغذیه کنند(مجد،۱۳۸۷: ۴۷-۵۰).

علت برخی از مصائب ایران همچون قحطی بزرگ در زمان جنگ جهانی نخست که خود به بیماری‌های ایران و ازدیاد آنها نیز دامن می‌زد، قرار گرفتن ایران در معرض رقابت‌ها و جنگ‌های قدرت‌های درگیر در جنگ عالم‌گیر نخست بوده است. این ها در شرایطی است که ایران طبق موضع اعلامی و نیز بر اساس اسناد موجود که به کنفرانس ورسای نیز عرضه گردیده بود، در این نبرد اعلام بی‌طرفی نموده بود ولی از قضا نسبت به کشورهای دارای موضعی که از سوی یکی از طرفین جنگ حمایت می‌شدند، بیشتر مورد تطاول و دستبرد قرار گرفته و خسارات بیشتری را متحمل گردیده بود(همان:۲۱۸).

به هر حال واقع شدن ایران در چهارراه حوادث در شرایط مختلف سبب می شد که دود ناشی از برافروختن آتش جنگ دیگر قدرت‌های بزرگ به چشم ایرانیان نیز برود. وقتی این روند مستمر می‌شد، طبق برآوردهایی ضعیف‌تر شدن بنیه مردم در اثر مشکلات معیشتی بر آسیب‌پذیری آنها در قبال بیماری‌ها و تهدیدات می‌افزود و در نتیجه آمار تلفات در چنین وضعیتی فزونی می‌گرفت.

نتیجه‌گیری

آنچه از ورای مطالعات مختلف تاریخی و اجتماعی در زمان حال و گذشته به دست می‌آید، می‌تواند دربردارنده درس‌هایی برای آینده باشد. در انتهای این یادداشت نگاهی گذرا به برخی از درس‌هایی می‌کنیم که ممکن است به کار جوامع مختلف از جمله کشورمان بیاید.

الف. تبعات فراگیر چنین بیماری‌هایی نشان‌دهنده سرنوشت مشترک و به هم پیوسته همه ارکان و بخش‌های اجتماعی و نیز جهان است. چنین بحران‌هایی بیش از هر چیز ثابت نموده که مجموعه و یا گروه و بخشی نمی‌تواند سرنوشت خود را از بقیه مردمان در یک اجتماع و بلکه نظام جهانی جدا و متمایز سازد. در این خصوص شایسته است توجه شود که گفته می شود تحولات ارتباطاتی دوران جدید به ویژه پس از انقلاب صنعتی و سرعت تزانزیت در جابجایی انسان و کالا از عوامل تشدید سرایت بیماری‌های عالم‌گیر در نقاط مختلف دنیا بوده است. به عبارتی دیگر اگر در گذشته برخی از بیماری‌ها نقاط خاصی از جهان را درگیر خود می‌ساخت که به ویژه بر اثر مصونیت‌یابی افراد و یا ضعیف‌تر شدن ویروس‌ها پس از مدتی از بین می‌رفت، در دنیایی که بنای بخش مهمی از تأمین نیازهای انسان‌ها و جوامع گوناگون مبتنی بر رفت و آمد و یا انتقال افراد و مایحتاج آنهاست، تسرّی ویروس نیز در شبکه‌هایی وسیع امری بسیار محتمل شده است.

ب. موفقیت در مدیریت بحران‌ها و آسیب‌های ناشی از چنین بحران‌هایی مستلزم همیاری و مساعدت همه بخش‌ها و تقویت سرمایه اجتماعی(social capital) است؛ سرمایه‌ای برآمده از اعتماد و همیاری آحاد و اقشار گوناگون. با آنکه از نقش مهم دولتها و نظام‌های سیاسی در گذشته، حال و حتی آینده نمی‌توان غافل شد، در عین حال باید اذعان نمود که بدون حمایت و پشتیبانی افراد مختلف و حتی فداکاری آنها امکان مقابله با آثار و نتایج چنین بحران‌هایی به آسانی ممکن و میسر نمی‌گردد. در ادامه فراز فوق، نباید از لزوم پیوند و ارتباطات بین جوامع انسانی و ارتقاء زمینه‌های اعتمادسازی فیمابین دولتها و سازمان‌های فراملیتی نیز غافل شد. به عبارتی دیگر در شرایطی معقول انتظار می‌رود کشورهای مختلف بیش از گذشته فعالیت‌هایی را در راستای هم‌افزایی برای مقابله با تهدیدات طبیعی و از آن جمله بیماری‌ها لحاظ کند گویی اینکه متأسفانه شکاف بین منافع و درگیری بین قطب‌های مختلف قدرت از این امر مانع شده و گاهی واگرایی‌ها را افزایش می‌دهد.

ج-با آنکه در گذشته به سبب کمبود بهداشت و یا عدم وجود آگاهی و توان لازم، میزان ابتلای به بیماری‌های فراگیر فراوان بوده است، در روزگار کنونی نیز نمی‌توان و نباید آن را امری خاتمه‌یافته و حل شده دانست چرا که انسان امروزی نیز در معرض انواع دیگری از تهدیداتی کمابیش مشابه است که از قضا ممکن است بسی خطرناک‌تر و کشنده‌تر نیز باشد. برای نمونه فرضیه دست‌ساز بودن و نقش انسان و آزمایشگاه‌های انسانی در تولید ویروس تازه ظهور کرده کرونا نشانی از لزوم آمادگی همیشگی برای چنین مقابله‌ای است. در فراز بالاتر از لزوم مشارکت دولتهای مختلف در سطح جهان برای مقابله با تهدیدات سخن گفته شد اما نمی‌توان نادیده گرفت که گاهی استفاده از مسائل زیست‌شناختی به عنوان سلاح و ابزاری برای جنگ با قدرت‌های دیگر زمینه‌ساز دستکاری در پدیده‌های آزمایشگاهی و طبیعی را برای ضربه زدن به دیگران تشدید می‌نماید که جبهه‌گیری در چنین روندی عملاً سببمی شود امکان حداقل‌های همگرایی بین دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی نیز منتفی گردد.

د-بحران‌هایی از قبیل کرونا و درس گرفتن از موارد مشابه آن در گذشته، تلنگرهایی به سیستم‌های موجود اداری و بوروکراسی و نظام‌های مختلف اداری و مالی است تا مورد بازبینی و دقت نظر قرار گیرند. بدون شک نقش کمک‌ها و تعاملات اجتماعی در همه جای جهان چه د قالب پویش‌های مردمی و چه فعالیت‌های خیّرین مختلف در همه جای جهان و از جمله ایران، نقش بسزایی در گذار از چنین بحران‌هایی ایفا می‌کند اما خطاست که تنها در همین مرحله متوقف شویم. به موازات این قبیل اقدامات ترمیمی و حمایتی، باید به جد متوجه اصلاح ساختارها و رویه‌های موجود بود تا زمینه اداره بهینه امور فراهم شود و مهیای چالش‌های آینده باشد.

منابع

-پولاک، یاکوب ادوارد(۱۳۶۸) سفرنامه پولاک ایران و ایرانیان، ترجمه کیکاوس جهانداری، تهران، خوارزمی؛
-حاتمی، زهرا(۱۳۹۲) راه‌های عامیانه پیشگیری و درمان وبا در دوره قاجاریه، مجله‌ی طبّ سنتی اسلام و ایران، سال ۴، ش ۲، تابستان، صص۱۳۲-۱۳۷؛
-علیجانی، مهدی و بشیری، عباس(۱۳۹۱) وبا در ایران عصر قاجار از دید سیّاحان، فصلنامه تاریخ پزشکی، سال ۴، ش ۱۳، صص ۱۱-۳۸؛
-فوورویه(بی‌تا) سه سال در دربار ایران: خاطرات دکتر فوورویه پزشک ویژه ناصرالدین شاه قاجار، ترجمه عباس اقبال آشتیانی، بی‌جا، دنیای کتاب؛
-کثیری، مسعود و دهقان‌نژاد، مرتضی(۱۳۹۰) قرنطینه‌های ایران در اواخر دوره قاجار و اوایل دوره پهلوی، مجله اخلاق و تاریخ پزشکی، دوره ۴، ش ۶، صص ۵۰-۶۲؛
-مجد، محمدقلی(۱۳۸۷) قحطی بزرگ(۱۲۹۸-۱۲۹۶ش/۱۹۱۹-۱۹۱۷م)، ترجمه محمد کریمی، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی؛
-منظورالاجداد، سیدمحمدحسین و قاسمی، رقیه(۱۳۸۸) وبا و اقدامات دولت پهلوی اول برای مقابله با شیوع آن (۱۳۰۴تا۱۳۲۰)، فصلنامه تاریخ پزشکی، سال اول، ش اول، صص۱۷۱-۱۸۸؛
-ناطق، هما(۱۳۵۸) مصیبت وبا و بلای حکومت، تهران، نشر گستره؛